

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 9 februari 2004

§ 5 Interpellation om eurons betydelse för Stockholms tillväxt (nr 2003:58)
Interpellation om nej till eurons effekter för Stockholm (nr 2003:76)

Anförande nr 1

Borgarrådet **B i l l s t r ö m** (s): Jag ber att få hänvisa till de utdelade svaren.

Anförande nr 2

Borgarrådet **S ö d e r l u n d** (m): Herr ordföranden har tydligen inte sett fram mot denna debatt lika mycket som jag vet att Annika Billström har gjort, eftersom han stängde av min bänkmikrofon. Vi kan väl ändå ta och rensa lite i debatten. Annika tycker att Moderaterna bara tjarar och krånglar och är negativa, ungefär som jag förstår att Göran Persson var i torsdags. Då är vi väl många som är gnälliga och tjariga.

Bakgrunden till min interpellation är ett allvar som vi alla ser framför oss. Det handlar om väldigt påtagliga saker: om situationen för många av dem som bor i den här regionen och i den här staden, om arbetstillfällen, om den ökande arbetslösheten, om varslen, om otryggheten och om det låga nyföretagandet, som nu är lika lågt som det var 1998 när Annika Billström styrde förra gången. Det finns uppenbarligen ett samband mellan socialdemokratisk ledning i Stadshuset och viljan att skapa nya företag.

Det är klart att det är bekymmersamt, och det är tråkigt att se att det så snabbt vänder och blir negativt för Stockholm. Men då tycker Annika Billström att Söderlund är tjarig och bara gnäller, han är inte konstruktiv. Därför skulle jag nu vilja ägna stora delar av mina inlägg åt att försöka vara lite konstruktiv.

Det finns många bra saker som man skulle kunna göra. Det jag är djupt bekymrad över är att jag inte känner, vilket Annika Billström påstår i sitt interpellationssvar, att det finns någon tydlig strategi om hur vi ska kunna utmana inte bara Göteborg, som hon tycker är smått och töntigt, utan jämför med Hamburg, Frankfurt, Paris och London. Men jag väljer ändå att börja i den lilla skalan. Man gräver där man står, och jag jämför med Sveriges andra stad. Det går att se att i Göteborg gör man väldigt mycket rätt, i Stockholm gör man ganska mycket bra – men inte tillräckligt bra, uppenbarligen. Det finns fortfarande mycket att lära, och jag hör till dem som tycker att man ska lära sig av dem som gör bra saker, vare sig de finns på västkusten eller i Tyskland.

Med ett ganska stort mått av allvar vill jag säga – interpellationen är nästan ett år gammal – att det är ett väldigt stort bekymmer att Sverige sade nej i den viktiga bekräftelsen på att vi är en del i det viktiga EU-samarbetet, även om stockholmarna inte sade nej. Det var inte bra för Stockholm, oavsett om London som finansiell marknad står utanför euron. London och Stockholm är faktiskt inte jämförbara

storheter, det vet alla tänkande människor. London har mycket mera gratis än vad Stockholm någonsin kunde få. Men Stockholm hade kunnat bli ett nav i Östersjöns finansiella handel. Nu riskerar vi verkligen att stå utanför.

Du säger att jag är gnällig. Visst kan vi fortsätta älta gamla oförrätter. Jag tycker att ni satte partiet före Sveriges intressen och före huvudstadens intressen. Göran Persson hade fel strategi när han släppte fram de krafter som vill stoppa utvecklingen och som inte vill se att Stockholm och Sverige har ett samband med övriga Europa. Det var fel att låta partiets överlevnad bli viktigare än Sveriges. Jag kan hålla med Margot Wallström, som säger att man kanske måste göra sin hemläxa först. Man kanske måste gå igenom, djupt och ordentligt genom hela sin organisation, varför Europasamarbetet är så viktigt och varför det gynnar oss allihopa. Oavsett om vi är löntagare, före detta Skandiadirektörer eller vad vi nu till äventyrs råkar vara, betyder det mycket för vårt välstånd och för vår livskraft.

Då känns det tråkigt att läsa i ditt svar att Moderaterna bara tjafsar, aldrig är konstruktiva, inte är intresserade. Jag tycker att vi är väldigt intresserade! Vi har varit den drivande politiska kraften i EU-samarbetet och i viljan att se att Stockholm inte klarar sig på egen hand. Stockholm är inte störst, bäst och vackrast, utan vi är djupt beroende av många andra människor och regioner för att vi ska överleva och för att vi ska få det bättre.

Därför, herr ordförande, är det tråkigt att läsa Annika Billströms svar på min viktiga interpellation. Jag tror fortfarande att vi måste kunna svara på frågorna om hur Stockholm ska kunna klara sig utanför eurosamarbetet, hur vi ska kompensera för detta självvalda utanförskap och vad vi kan göra för att inte sätta upp egna snubbeltrådar utan tvärtom göra bra insatser för att Stockholm ska kunna hävda sig i Europa.

Anförande nr 1

Ulla Hamilton (m): Ordförande, fullmäktige! Jag har inte behövt vänta så hemskt länge, bara nästan ett halvår, på det här interpellationssvaret som kanske känns lite nattståndet. Ändå är det en aktuell fråga, tycker jag, för den utveckling som har skett i Stockholm sedan interpellationen ställdes ställer egentligen frågan bara ännu mer på sin spets. Det handlar ju om att Stockholm nu inte är med och inte kommer att vara med i valutasamarbetet inom en överskådlig framtid. Allvarligt talat, Annika, tycker jag det är trist när du har en sådan ton i dina interpellationssvar som du har här. Jag tycker att finansborgarrådet bör föregå med gott exempel och ha ett annat tonläge. Du menar att jag, i och med att jag ställer en sådan fråga, inte accepterar utfallet i folkomröstningen och slänger åt mig att jag skulle ha vissa inställningar till olika saker. Sådant är helt onödigt. Vi behöver faktiskt inte hålla på med sådant i den här salen, utan vi kan prata på ett civiliserat sätt.

Jag är bekymrad över att tillväxten sjunker. Jag är bekymrad över att Stockholm har det lägsta nyföretagandet i hela landet. Jag är bekymrad över att Stockholms företagare inom en överskådlig framtid kommer att befinna sig i en situation där vi står utanför eurosamarbetet och där man inte tillsammans med företagen i Finland,

och framöver även Estland, Lettland och Litauen, kommer att ha tillgång till den gemensamma marknaden på samma villkor, som vi hade haft om vi hade varit med i eurosamarbetet.

Du skriver i svaret att Stadshusmajoriteten ”kommer oförtrutet att arbeta vidare med tillväxtpolitiken då detta är grundläggande för utvecklingen av välfärden; med eller utan en anslutning till euron; med eller utan de borgerliga partiernas stöd”. Det som saknas i svaret är en utveckling av detta, och det är det som är min fråga: Vad för sorts tillväxtpolitik kommer ni att bedriva för att kompensera för det faktum att Stockholmsföretagen inte finns med inom eurosamarbetet, inom den gemensamma marknaden? Det var ju det som var grunden till min fråga, och det har jag inte fått något svar på. Det skulle jag gärna vilja ha.

Anförande nr 2

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill säga till Ulla Hamilton att fjorton dagar efter att du hade lämnat in din interpellation fanns det ett svar. Det är inte skälet till att ni får vänta på era debatter, utan snarare är det så numera att vi klarar av en, två eller tre interpellationer varje gång. Därför är det bra att vi i dag kan samlas redan klockan två för att komma i kapp, så att vi får mer av aktuella politiska debatter.

Jag håller med interpellanterna om att EU-samarbetet är oerhört viktigt för Sverige och för Stockholm, dels beroende på vår geografiska placering men naturligtvis också därför att vi befinner oss i en internationell lågkonjunktur. Mikael Söderlund har tidigare talat om att lågkonjunkturen är hemmasnickrad och att det är Socialdemokratin som har skapat en lågkonjunktur i Sverige och i Stockholm. Det ska bli mycket intressant att se, när vi kommer in i nästa högkonjunktur, om den också är Socialdemokratins förskyllan. Jag ser fram emot att få höra vilken argumentation Mikael Söderlund då ska använda om skälen till att vi då befinner oss i en högkonjunktur.

Icke förty skulle jag vilja säga, för att vara konstruktiv själv, att de rapporter vi har fått från ett av våra viktigaste utvecklingsområden där tillväxten skapas och har skapats under hela 1990-talet, Kista, där 60 nya företag startade förra året och där vi har sett tusen nya anställningar trots den gigantiska omstrukturering som Ericsson har gjort och där vi nu ser i bokslutet att siffrorna börjar vända efter den svåra eklut som det företaget har gått igenom.

Småföretagardelegationens arbete med Näringslivsbolaget tycker jag är oerhört positivt, just med tanke på de frågeställningar som handlar om Östersjön och Östersjösamarbetet. Där pekar man på det arbete som har gjorts under många år i Stockholm med Helsingfors, S:t Petersburg och de baltiska staterna. Det tycker jag att vi ska fullfölja. Vi kommer ju att få Småföretagardelegationens tillväxtprogram presenterat för fullmäktige, och jag tycker det är väldigt viktigt att fullfölja så mycket som möjligt av de sju olika områden som de har presenterat. Ett handlar om det basala för den stockholmska utvecklingen, infrastruktur och bostadsförsörjning. Det andra handlar om tillväxtovalen, om att ta till vara mångfalden ...

Har det redan gått tre minuter? Då får jag väl återkomma.

Anförande nr 3

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Till Annikas försvar ska sägas att hon alltid brukar hålla tiden på ett beundransvärt sätt. Jag har aldrig lyckats lika bra som du att hålla inläggen exakt efter tidsplanen.

Man kan naturligtvis hemfalla åt att hoppas att George Bush ska lösa de problem som vi har. Nu har Annika i ett års tid hoppats att George Bush ska komma och rädda oss, men det kommer han nog inte att göra, det vill jag inte tro, utan jag tror att vi måste lösa våra problem själva, av egen kraft och med egna idéer. Det duger liksom inte att hänvisa till den internationella lågkonjunkturen. USA går som tåget, Kina går som tåget, rader av andra delar av världen har enorma tillväxttal. När det här landet föddes var vi också väldigt bra på tillväxt, vartenda år fram till 1965 var vi väldigt duktiga. Men efter 1965 går det mesta åt skogen: det blir miljonprogram, dålig tillväxt och höga skatter.

Kan vi inte se lite konstruktivt nu, Annika Billström? Småföretagardelegationen är du road av säger du, den läser vi varje dag på vår kammare och den är jättespännande. 56 av de 57 punkterna, tror jag det är, säger Moderaterna ja till direkt. Vi kan ha omröstning nu i kväll! Kan vi inte ta ställning till rader av de här förslagen omgående, till exempel att bevara till Bromma flygplats, att säga nej till biltullarna – det finns ju rader av konstruktiva förslag, när det gäller socialförsäkringssystem och annat som är precis den vardag som vi alla som ägnar sig åt småföretagens framtid brottas med? Jag åt just i dag lunch med en gammal klasskamrat, ja till och med lekskolekamrat, som nu har startat ett eget småföretag och hjälper till. Han försöker anställa människor. Vet du vad de säger? ”Jag har blivit anvisad hit av Arbetsförmedlingen, men jag vill egentligen inte ha något jobb fast jag gick hit ändå.” Eller också söker man inte jobb alls, därför att socialbidragen funkar så bra som det är att man inte behöver ha något jobb. Det är en verklighet som många småföretagare lever med.

Men, herr ordförande, den här interpellationen handlar ju om vårt läge vid Östersjön, om vår roll mitt i den del av Europa som är en dynamisk, spännande plats där S:t Petersburg börjar gå som tåget och där Helsingforsregionen och Finland gör allting rätt – de investerar i ny energi, de deltar i Europasamarbetet, de har infört euron. De jobbar stenhårt, Annika Billström, och vi ligger efter! Det är tyvärr så. Även om det nu står en gnällig moderat här i talarstolen, kan du prata med andra ute på stan som kommer att ge dig ungefär samma bild. Det är ingen bra bild!

Det är jätteroligt att det har blivit tusen nya anställda i Kista – men det kommer inte att räcka. Det kommer inte att fungera långsiktigt framåt för Stockholm, om vi vill bevara och utveckla vår position.

Anförande nr 4

O r d f ö r a n d e n : Jag kan berätta för borgarrådet Söderlund att borgarrådet Billström förmodligen lärde sig hålla tiden när hon gick Facklig grundkurs. Jag tror

inte att hon vill gå före nu, hon har ju bara tre inlägg, men det var ett generöst erbjudande, Ulla Hamilton.

Anförande nr 5

Ulla Hamilton (m): Så mycket hade man för att man ville vara snäll! Det är reglerna som sätter stopp för snällheten, precis som på så många ställen.

Det är jättebra att det skapas nya jobb i Kista, jag är den första att applådera detta. Problemet är bara att den nya majoriteten gör en massa andra saker som förhindrar möjligheterna för företag att växa och utvecklas. Då tänker jag främst på det som är den stora möjligheten för Stockholm, tjänste- och servicesektorn. Under den förra majoritetens era skapades det många nya företag, till exempel skolor, förskolor och andra verksamheter som också är viktiga delar av ett bra näringslivsklimat i Stockholms kommun.

Ni borde fundera mera på detta. Det är inte bara industriverksamheter det handlar om, eller sådant som man kan handla med över Östersjön, utan det handlar om hela näringslivsstrukturen i Stockholmsregionen. Det är oerhört viktigt att den utvecklas och får möjlighet att skapa nya jobb. Jag skulle gärna vilja höra vad ni har för tillväxtplaner för den sektorn, för det har vi hört väldigt lite om i den här salen.

Sedan vill jag ytterligare understryka det som Mikael Söderlund sade alldeles nyss, att det paket som Småföretagsdelegationen har kommit fram med är jättebra – men det finns ganska många punkter i det som inte finns med i det program som ni har presenterat. Det vore intressant att höra vad ni tänker göra med de förslagen. När det gäller biltullarna vet vi att ni inte lyssnar på vad företagen säger, för där har vi ett ärende på dagens föredragningslista där ni tänker gå vidare mot vad ett enigt näringsliv säger.

Annika Billström, jag skulle vilja höra mer konkret: Vad innehåller din tillväxtpolitik för Stockholm?

Anförande nr 6

Borgarrådet Billström (s): Ordförande, fullmäktige! För det första skulle jag vilja säga att Småföretagardelegationen är oerhört konstruktiv som inte säger nej till vårt försök med avgifter. Vad de säger är de noga ska följa försöket och utvärdera det ur ett näringspolitiskt perspektiv. Det tycker jag är mycket konstruktivt.

Jag tror att jag vet vilken punkt Mikael Söderlund inte vill bifalla, det är nog den där Småföretagardelegationen föreslår att man ska höja boendeparkeringsavgiften. De tycker att det är rätt och riktigt, men jag förstår att du inte vill bifalla det.

När det gäller stadens tillväxtarbete är det naturligtvis så att det offentliga alltid måste ge de bästa förutsättningarna. Det gör vi nu, både på infrastrukturens område och när det gäller bostadsförsörjningen. Jag tror nämligen att ett stort dilemma är att vi har massor av flaskhalsar, både när det gäller de kollektiva men också de privatbilstiska resorna, så att säga. Bostadsförsörjningen är vi i full gång med.

När det gäller klusterverksamheten är det viktigt att fullfölja det arbete som generationer av våra företrädare och föregångare har gjort sedan tidigt 1970-tal och fullfölja satsningen på Kista och på IT och telekom. Jag tror att det är oerhört viktigt att våga språnget nu, tillsammans med länet och Huddinge Universitetssjukhus när det gäller den biomedicinska och den biotekniska forskningen. Slutligen tror jag att design- och formgivningsfrågorna, industriell design och arkitektur, är det tredje området vi ska jobba med.

Nej, vi klarar oss inte själva, det är helt rätt, Mikael Söderlund. Vi måste jobba tillsammans med länets kommuner och i hela Mälardalen för att verkligen se till att Stockholm återigen blir Sveriges tillväxtmotor. Och det tror jag att vi kan göra dels genom att skapa förutsättningarna, dels jobba vidare med de kluster som vi redan i dag är i gång med, både när det gäller Stockholm som kunskapsstad, miljöstad och evenemangsstad men också ta till vara småföretagarnas specifika villkor och sopa framför egen dörr och se till att Stockholms stad möter upp på de punkter som Småföretagardelegationen har formulerat hittills. Det tror jag är väldigt viktigt, och jag tror också arbetet ute i Europa men framför allt kring Östersjön ska fullföljas. Det är ju inte så att det startade under förra mandatperioden – det är en tradition som Stockholm har haft sedan många, många år.

Anförande nr 7

Ulla Hamilton (m): Herr ordförande! Vi har ingen annan uppfattning om de här stora satsningarna, det har vi ju också diskuterat mycket om gemensamt. Det som jag är kritisk mot är att socialdemokratin tar ett antal stora projekt eller stora områden och säger: Det här ska kommunen satsa på.

Men ni verkar ju inte förstå att attityder och inställning från varje enskild del i stadens olika förvaltningar sammantaget påverkar hela näringslivsklimatet i Stockholms stad. Det handlar inte om att kommunen ska vara med och satsa, utan det handlar om att kommunen ska inta en positiv attityd, bereda marken och skapa förutsättningar för företagen att sköta sig själva och att växa. Det kan man bland annat göra genom att kommunen upphandlar så mycket verksamhet som möjligt och inte sköter så mycket i egen regi. Då skapas det förutsättningar för både nya och befintliga företag att växa.

Man kan också göra det genom att i allt det arbete som sker inom ramen för staden genomföra konsekvensanalyser innan man fattar beslut, så att man vet vad de förslag som kommer från stadens olika verksamhetsområden får för följder för näringslivet och på område efter område tydligt slå fast: Det här är viktiga frågor att jobba med, vi har en öppen attityd och vill underlätta så mycket som möjligt för näringslivet här i Stockholm. Det är då man skapar förutsättningar för företagen att ta vara på de tillfällen som ges för att växa och utvecklas och för att människor ska starta nya företag.

Ett av mina favoritprogram är Godmorgon, Världen. Jag tror att det är ganska många politiker och många journalister som lyssnar på det programmet, som går på söndagsmorgnarna mellan nio och elva. I går var det ett väldigt intressant inslag just

efter klockan tio, där man intervjuade Klas Eklund och Magnus Henriksson om vad som är förutsättningarna för tillväxt. De sade just att det faktum att Kista och det som händer i klusterverksamheterna i Stockholmsregionen till väldigt stor del kan förklaras med att enskilda individer driver en fråga, och sedan är det mer eller mindre slumpen som påverkar om det blir succé eller inte – det är inga politiskt fattade beslut, utan det är enskilda individer som ser möjligheter och som driver på. Det är naturligtvis också på den basen som man måste bedriva en tillväxtpolitik i Stockholm.

Därför blir jag lite orolig när Annika Billström står här i talarstolen och bara pratar om de stora projekten. Det är attitydfrågorna och själva förutsättningarna som mycket hänger på för att från stadens sida skapa möjligheter att bereda marken för näringslivet att växa.

Anförande nr 8

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Har Annika haft sina tre inlägg? Tydligt har du chans att svara. Jag var bekymrad över den saken, men det gläder mig oerhört att du får svara, så nu skulle jag vilja veta varför man står i talarstolen och hänger sig åt sådant Orwellskt nyspråk som att Småföretagardelegationen är för biltullar, när de är emot biltullar. "Samtliga näringslivsorganisationer i Stockholm motsätter sig de planerade försöken med trängselavgifter", står det. "Vi gör bedömningen att trängselavgifterna är tillväxthämmande och minskar regionens attraktivitet för företagsetableringar genom att regionen splittras i lokala delregioner." Ändå säger du att de är konstruktiva och vill följa det här i en grupp. Ja, det står att de ska tillsätta en särskild grupp – men de är emot försöket! De är emot biltullar, det framgår ju av det här papperet!

Det är just detta som är Annika Billströms problem. Jag har försökt inta en konstruktiv attityd och pressa fram vad som är de konsekventa, konstruktiva, långsiktiga åtgärder som vi kan göra i Stockholm. Då hade jag liksom hoppats att Annika Billström skulle säga: Nej, vi ska inte lägga ned Bromma flygplats, nej vi ska inte genomföra biltullarna – men det kommer inga sådana kovändningar utan du står fast vid att den förda politiken är bra. Det är inte företagarnas bild, det är inte småföretagarnas bild, och det är inte allmänhetens bild. Vi som jobbar här är väldigt bekymrade över att Stockholm är på fel väg.

Att ta upp bostadsbyggandet är väl ändå att ta i, herr ordförande, med 15 påbörjade lägenheter i september eller hur många det nu var! När jag var med och tog ansvar för bostadsbyggandet, hade vi det högsta bostadsbyggandet på 25 år. Det går bra att läsa i Svenska Dagbladet och titta på de olika pelare där socialdemokratiskt maktinnehav jämförs med borgerligt, så ser man mycket tydligt vad det får för effekter på bostadsbyggandet. Nu ska jag vara rättvis och säga att det inte bara beror på Socialdemokraterna, utan det beror i högsta grad på Miljöpartiet och Vänsterpartiet också.

Annika Billström nämner design, och det tycker jag är viktigt. Alla pratar om design nu, och det är i och för sig bra för jag tror att Stockholm har mycket att göra där.

Design, mode och media är spännande framtidsbranscher, där vi bör slå vakt om vår position. Men det är inte alls självklart att det blir så, utan det kräver enormt mycket arbete, energi och kraft. Där kan jag också se att vi har mycket kvar att göra. Stockholm har förlorat sin modemässa, den görs inte längre. Köpenhamn har i realiteten tagit över hela modeområdet. Fortfarande finns det ett stort arrangemang i Sverige, som görs i Borås. Stockholm kan naturligtvis göra mycket för att få olika evenemang till den här staden, och det tror jag vore väldigt positivt – men tyvärr sker det för lite.

Sanningen är, herr ordförande och Annika Billström, att när vi nu ser att övernattningarna ökade i Stockholm förra året så sjönk antalet utländska övernattningar! Stockholm är fortfarande en väldigt väl dold pärla i Östersjöområdet, och om vi inte sköter våra kort rätt och för rätt politik så kommer det att fortsätta utför.

Anförande nr 9

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker det är viktigt, det Ulla Hamilton tar upp om stadens näringslivsklimat. Som ansvarig för näringslivsfrågorna uppskattar jag alla de möten jag har, både här i huset men också ute i staden och i länet, när jag träffar olika företagare, ledare för små, medelstora och riktigt stora multinationella företag, som säger till mig: "Det ni behöver göra i Stadshuset, som inte är gjort på en massa år, är att sluta käbbla och börja leverera. Vi är så trötta på ert käbbel!" Jag håller med dem, och det tror jag också du gör.

Det företagarna vill är att vi skapar förutsättningar. Det är inte så att vi enbart jobbar med väldigt stora projekt. Jag tror att det är viktigt att vara uthållig, jag tror det är utomordentligt strategiskt att orka hålla i IT och telekom och se att det de facto startades 69 nya företag förra året, tusen nya anställningar i Kista – det är väldigt positivt för oss.

Det är också viktigt att vi fullföljer det andra området, bioteknik och biomedicin. Där finns det något vi verkligen skulle kunna göra och som vi jobbar hårt med från Näringslivsbolagets sida, och det är att "docka" forskningen och forskningsresultaten till företagandet, så att det finns olika kompetenser i en sorts miljö kring själva uppfinningen, men också kunskap om marknadsföring, om teknik och om hur man får avsättning för produkten.

Det är också viktigt att se att den ideella föreningen Bioregion som startades av Karolinska Institutet, Stockholms stad och AstraZeneca redan nu har fått en ny medlem, som heter Biovitrum som med sina 400–500 anställda väljer att stanna kvar i Stockholm i stället för att sticka iväg, för att se till att vi kan göra den här regionen så spännande som den är värd att bli.

Därför tror jag på IT och telekom, jag tror på bioteknik och biomedicin som det andra klustret och det tredje är design. Fast alla pratar om det just nu, är det ändå så att den enda möjligheten för Stockholm att bli framgångsrik är att våga vara långsiktig och uthållig.

§ 6 Interpellation om arbetskraftsinvandring till bristyrken (nr 2003:62)

Anförande nr 10

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 11

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag har ju ställt en interpellation som handlar om arbetskraftsinvandring till bristyrken, och jag får tacka för svaret från Teres Lindberg. Jag tycker dock att svaret inte är tillräckligt. Vi vet att Stockholm står inför väldiga rekryteringsbehov, både nu och i framtiden. Inom tio år behöver vi göra omkring 10 000 nyanställningar.

När det gäller läraryrket är det svårt att locka ungdomar till skolan. Där behövs ett helt batteri åtgärder för att locka ungdomar till detta viktiga yrke. I svaret står att det är en del i det här arbetet, och det instämmer jag i.

Jag ska försöka hålla mig till sakfrågan. I svaret står det mycket om socialbidrag eller försörjningsstöd, och Folkpartiet har många bra förslag för att ändra det systemet så att människor kommer i arbete. Det handlar också om företagande. Som vi talade om tidigare behövs en helt annan, offensiv politik för att få fler jobb och skapa mer resurser som kan gå till skolan, vården och omsorgen.

För att återkomma till min fråga, skulle jag vilja veta konkret: Vad tänker Teres Lindberg göra från stadens sida för att verkligen se över arbetskraftsinvandring till bristyrken? I dag är det ju så i våra skolor, att mycket kompetenta utbildade lärare blir utvisade till sina hemländer vilket är olyckligt.

Nu är det dock så att riksdagen har gett regeringen i uppdrag att tillsätta en utredning för att se över regelverket. Jag skulle vilja fråga Teres Lindberg: Vad gör du för att se till att skynda på den utredningen, så att staden verkligen tar initiativ och agerar kraftfullt i den här frågan? Min andra fråga är: Vad gör man i dag för att jobba mer aktivt, inom det regelverk som finns i dag, för att kunna rekrytera personal till förskola och skola? Det finns en del att göra – vi måste jobba mycket mer aktivt i den frågan!

Anförande nr 12

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Frågan om arbetskraftsinvandring är på många sätt både svår och problematisk. Å ena sidan väcks jag, precis som interpellanten i det här fallet med Engelska skolan och med empati för den enskilde individen och självklart för den enskilde arbetsgivaren. Å andra sidan måste vi också vidga perspektivet och fundera på varför det finns regler för det här området.

I Sverige är invandringen reglerad när det gäller uppehållstillstånd av arbetsmarknadsskäl och säger att behovet av arbetskraft ska tillgodoses av utländsk enbart i de

fall då behovet inte kan tillgodoses inom landet, EU- eller EES-länderna. I stället för att använda utländsk arbetskraft ska behoven på arbetsmarknaden tillgodoses genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder, till exempel utbildning.

I vår stad har vi en sysselsättningsgrad runt 75 procent. Det betyder att en fjärdedel av de vuxna människorna i vår stad faktiskt inte har ett arbete. Vi har stadsdelar där inte ens hälften av de vuxna människor som bor där har ett arbete att gå till. Därför måste den för staden prioriterade arbetsuppgiften vara att se till att vi har ett välmående näringsliv med stor tillväxtpotential, så att också de som inte har ett arbete har en möjlighet att få ett.

Jag ser inget skäl att vidta några särskilda åtgärder för att öka arbetskraftsinvandringen till bristyrken. I stället måste vi vara med och bidra till en aktiv arbetsmarknadspolitik som motverkar flaskhalsar, förbättrar matchningen och hjälper oss att tala om var vi ser behoven, så att vi kan utbilda människor till de delar där de behövs för att på så sätt få tillväxt över hela staden och alla de som saknar arbete får en chans att få ett.

Regelverket är glasklart när det gäller invandring av arbetsmarknadsskäl: När man får tillstånd så får man det i början för ett år, med förlängning i max 18 månader. Och det uttalas direkt: Du kommer att bli utvisad, du måste lämna landet när de 18 månaderna har gått.

Att det finns tydliga regler är en förutsättning för att kunna ha en ansvarsfull migrationspolitik.

Vårt agerande måste fokusera på hur vi kan ta vara på alla de människor som i dag saknar ett arbete, alla de människor som finns ute i vår stad, i stället för att fokusera på att få hit ännu fler nya människor som står utanför arbetsmarknaden.

Svaret på din fråga blir: Nej, jag ser inga särskilda åtgärder som vi måste vidta för att förändra reglerna när det gäller arbetskraftsinvandringen. Du har helt rätt i att i framtiden kan det vara ett sätt att komplettera den arbetskraft som finns, men i dagsläget? Nej.

Anförande nr 13

Ulla Hamilton (m): Herr ordförande! Jag hade inte tänkt lägga mig i den här debatten – men jisses, nu blev det bara för mycket! Framför allt mot bakgrund av den tidigare debatt vi hade, där jag för bara fem minuter sedan sade att en viktig sak när det gäller Stockholms stads förhållande till näringslivsklimatet är att det finns en attityd till näringslivet som visar på att man vill bereda möjligheter. Här har vi nu en fullständigt klockren fråga, där det ena företaget efter det andra påpekar att man har jätteproblem att hitta den arbetskraft som man behöver och vill skapa bättre förutsättningar för företagen att rekrytera människor från andra länder till bristyrken och att det systemet inte fungerar speciellt bra i dag.

Då säger Teres Lindberg i stället: Nej, vi ska förhindra de här företagen att växa, för vi i Stockholms stad kan göra mycket bättre bedömningar att det finns arbetskraft

här, så de borde anställa dem i stället för att, som företagen själva tycker är bättre, hitta den kompetens som de själva behöver på andra håll i världen. Det är faktiskt en helt obegriplig inställning!

Du sade att det är en prioriterad uppgift att ha ett välmående näringsliv i Stockholm. Det håller jag helt med om. Men den politik som du just stod här och förespråkade kommer att leda till att företagen inte kan växa – och de människor som du vill ska få jobb kommer då inte heller att få jobb, för om inte företagen växer skapas det inga nya jobb. Om företagen inte vill anställa och inte kan rekrytera, så kommer det inte att finnas förutsättningar för att vi får en bättre välfärd här i Stockholm.

Det finns ingen motsättning i de här frågorna, tvärtom: Skapar man möjligheter för företagen att rekrytera den arbetskraft som de själva bedömer att de behöver, så leder det till att också andra människor, de som i dag står utanför arbetsmarknaden, får jobb.

Om Engelska skolan gör bedömningen att de behöver en engelsklärare från ett annat land, kanske det är så att det är en korrekt bedömning. Då säger du hellre nej än du ger dem möjlighet att rekrytera den personen!

Anförande nr 14

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag fick i alla fall ett tydligt svar på mina två frågor. Svaret var nej.

Men då blir jag orolig för Stockholms framtid, både ur företagarnas synvinkel och ur skolans, vårdens och förskolans synvinkel.

Från Folkpartiets sida har vi förslag på helt nya system för jobbmatchning för att få människor till egen försörjning. Det är också en väldigt bra medicin mot utanförskap, en murbräcka mot segregation. Där tycker jag att Socialdemokraterna har misslyckats.

För att återkomma till den här frågan: Om vi nu i staden skulle börja jobba aktivt med jobbmatchning och verkligen se till att få människor i arbete, utgående från individen själv, så att den kan försörja sig som de allra flesta som har möjlighet till det verkligen vill göra – även om vi lyckas med det så kommer ändå arbetskraften inte att räcka till skola, förskola och vård. Det vet vi. Ändå säger Teres Lindberg nej till arbetskraftsinvandring till bristyrken! För mig är det helt oförståeligt.

I dag ser vi att företagen är oerhört bekymrade över den situation vi har. Det är stiltje på företagarmarknaden i Stockholm i dag. Hur ska vi då kunna få loss resurser till lärare och allt annat som vi pratar om? Det oroar mig mycket.

Och även det här med arbetskraftsinvandring till bristyrken. Vi vet att vi står inför väldigt stora pensionsavgångar, både i förskolan och i skolan. Så även om vi måste bli duktigare på att göra lärar- och förskolläraryrkena mer attraktiva genom att höja lönerna, genom fler karriärvägar och så vidare, så kommer inte det att räcka.

Hur ska ni kunna minska barngrupperna, mer er politik, både att få resurser genom att satsa på näringsliv och företagande och locka människor till de här yrkena, samtidigt som ni säger tvärt nej till arbetskraftsinvandring till bristyrken?

Jag fick i alla fall ett klart svar från Teres Lindberg – även om det förvånade mig mycket!

Anförande nr 15

L o t t a E d h o l m (fp): Ja, herr ordförande, man upphör aldrig att förvånas – och tur är kanske det.

Ansvarigt borgarråd för arbetsmarknadsfrågor i den här staden tycker inte att det är ett problem att fullt kompetenta människor med arbete avvisas ur Sverige enbart på grund av att de har en annan kulturell och etnisk bakgrund än vad Teres Lindberg och jag har!

Jag tycker att det är ett skamligt sätt att se på saken.

Jag erkänner gärna att jag talar i egen sak. I Engelska skolan går bland andra min son. Den tvingades nu säga upp två fullt kompetenta lärare, en kanadensare och en nyzeeländare, utbildade i sina hemländer och som gjorde en fantastisk insats på min sons skola – men de ska tydligen ersättas av en arbetslös svensk! Men förutsättningen för hela Engelska skolans undervisning är ju att den bedrivs av kompetenta lärare med engelska som modersmål!

Jag skulle nog hävda att det för de allra, allra flesta svenskar, med eller utan lärarutbildning, är i praktiken omöjligt att undervisa på ett sådant sätt att våra barn blir fullt kompetenta i engelska. Men det tycker tydligen Teres Lindberg är helt rätt, att en arbetslös svensk ersätter kompetenta engelskspråkiga lärare. Det är klart, har man det synsättet när det gäller Engelska skolan, så kan vi ana vilket synsätt som präglar övriga delar av samhället. Tydligen är det så att alla ska ersättas av en arbetslös svensk, oavsett om denne har kompetens eller inte.

Jag tycker det är häpnadsväckande. Det synsättet kommer inte att leda till att Stockholm utvecklar sitt näringsliv i någon större utsträckning!

Anförande nr 16

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Redan när man anställs vet man ju att det är max under 18 månader man är anställd om man har uppehållstillstånd av arbetsmarknads-skäl. Det är uttalat redan från början, och såväl arbetsgivare som arbetstagare vet detta.

Dessutom behöver den arbetslösa svensken inte ens vara en svensk, utan det kan vara en av alla de åtminstone 100 000 människor som vi har i vår stad som befinner sig utanför arbetsmarknaden. Någon av dem kan faktiskt vara utbildad lärare.

Jag måste fråga mig: Varför duger inte de medborgare som finns i staden, varför måste näringslivet och andra ta till nya människor hela tiden? Kan vi inte fundera på alla dem som finns i vår stad? Är det för att de flesta av dem bor i Rinkeby och Skärholmen och Tensta? Är det för att vi vet att de flesta som bor där inte har en svensk bakgrund utan har utländsk bakgrund? Är det det som är problemet?

Jag ser inte att det är ett problem, utan jag tycker att man absolut måste se människor utifrån de förutsättningar som de faktiskt har och utifrån vad de kan bidra med i vårt samhälle.

Den stora utmaningen vi har i framtiden – och det ska man se som positivt – är att kunna matcha det som näringslivet efterfrågar, och som den offentliga sektorn efterfrågar, i form av anställningar utifrån ett framtidsperspektiv. Det är just vad vi håller på med, när vi tittar på hur vi ska se över den nya flyktingintroduktionen, ett ärende som vi kommer att behandla under våren. Det handlar precis om hur vi ska kunna tillvarata människor och deras kompetens för att Stockholm ska må bra och växa och för att invånarna i vår stad ska må bra och växa, och framför allt för att näringslivet ska må bra och växa – utan att vi dömer människor som redan finns i vår stad till arbetslöshet.

Anförande nr 17

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Teres Lindberg ger uttryck för ett häpnadsväckande statistiskt synsätt på människor och kompetens. Tydligt är alla människor i Stockholm på ett eller annat sätt utbytbara mot någon annan. Man behöver inte ha lärarutbildning för att vara lärare. Man behöver inte vara engelskspråkig och ha engelska som modersmål för att undervisa i en skola som ska ge barnen en sådan utveckling att de pratar felfri engelska när de går ut. Alla människor är utbytbara mot varandra.

Det är precis det statistiska synsättet som har lett till att Sverige är ett land som har halkat efter i tillväxtligan. I början av 1970-talet var Sverige världens tredje rikaste land, nu är vi nere på 18:e plats eller någonting sådant. Det beror just på tron att alla människor alltid har precis samma förutsättningar, att det inte spelar någon roll om man utbildar sig eller inte, att vi i Sverige är oss själva nog, att vi inte kan dra nytta av erfarenheter utomlands ifrån. Det är den bilden som finns utomlands, och det är den som gör att Sverige halkar efter.

Jag tror att det är helt nödvändigt att vi kan attrahera kompetent, utbildad arbetskraft också från andra länder. Vi kan inte bara tro att vi som sitter här hemma i Sverige är de som ska driva utvecklingen framåt, vi behöver folk utifrån. Vi borde ta emot dem som vill komma hit och arbeta, försörja sig och betala skatt med öppna armar, i stället för att kasta ut dem.

Anförande nr 18

U l l a H a m i l t o n (m): Ordförande, fullmäktige! Ja, det är en mycket intressant protektionistisk syn som Teres Lindberg har på den svenska arbetsmarknaden, att sätta upp så höga hinder som möjligt för att människor inte ska kunna komma hit.

Vi ser när man nu diskuterar övergångsregler för de nya medlemsstaterna att LO också där har drivit igenom att regeringen tvärt har vänt och vill bygga upp murar för att stoppa folk som vi faktiskt i tio års tid har kämpat för att de ska komma med i den gemensamma marknaden. Det här är bara ytterligare ett exempel på det synsätt som den politiken avslöjar. Jag tycker, med förlov sagt, att det är förfärligt.

Det är faktiskt så, säger Teres Lindberg, att redan när man anställs vet man att man inte får stanna här längre. Men är det en bra lagstiftning då? Borde man inte ändra på den? Hon anklagar företagen i Stockholm för att inte vilja anställa människor som inte har svensk bakgrund i vissa bostadsområden. Det är ju just vad de vill, de vill ta hit folk från andra länder – men de får ju inte det! Någon ordning får det åtminstone vara i argumenteringen.

Du säger att näringslivet måste få hjälp med att rekrytera. Tack, näringslivet klarar sig alldeles utmärkt, bara man får jobba själv med att rekrytera utifrån de förutsättningar som man vet råder för den egna verksamheten. Problemet är att du och dina partikamrater på område efter område höjer barriärerna för att anställa människor i företagen, så snart har vi inte ett företag som vill rekrytera några alls. Och då ligger de människor väldigt illa till som är arbetslösa redan i dag i Stockholm!

Det som kan hjälpa de människor som är arbetslösa i Stockholm är att vi har företag och ett näringsliv som går bra, som växer och som vill rekrytera. Din politik kommer att slå undan benen för detta, och det beklagar jag djupt.

Anförande nr 19

B i r g i t t a H o l m (m): Kära fullmäktigeledamöter! Teres, jag och några andra har varit i Birmingham och London under helgen för att lära oss mer om jämställdhet och framför allt om integration. Jag hade inte tänkt gå upp i den här debatten, men jag måste säga att jag är mycket förvånad över att borgarrådet uttalar sig så i de här frågorna så jag känner mig tvungen.

Varför vill du inte ha arbetskraftsinvandring till bristyrken? Vad är anledningen? Det tycker jag inte har framkommit. Glöm inte bort den resa som vi precis har avslutat!

Anförande nr 20

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag blir också förvånad över det synsätt som Teres Lindberg för fram här.

Återigen tar jag upp att man måste ge människor möjlighet till egen försörjning. Här har socialdemokratisk politik varit svag. Många människor har hamnat i passivt socialbidragsberoende. Det är inte bra.

Nu börjar du ändå prata lite om matchning och så, och det är ju bra, men det räcker inte. Det måste till en mycket mer aktiv politik på det här området.

Kommer vi sedan till näringslivet och företagarna, så behövs det en kraftfull politik också på det området. Någon sådan ser inte jag hos Socialdemokraterna.

Som sagt, vi behöver en mycket mer aktiv politik när det gäller att utgå från den enskilda människan, så att man verkligen får ut de här människorna i arbete och så att man utgår ifrån deras värld och från vad de vill, vad de kan och vad de kan tänkas vilja utbilda sig till. Vi behöver satsa på skolan, vi behöver satsa på lärarna: högre löner, bättre karriärvägar och så vidare. Vi måste se till att ungdomar vill söka sig till skolan, förskolan och vården. Där finns det väldigt mycket att göra!

Men även om vi skulle lyckas med allt det här, räcker det ändå inte till de rekryteringar som vi står inför. Ändå säger Teres Lindberg nej till arbetskraftsinvandring till bristyrken!

Du frågar: Duger inte människorna? Det är definitivt inte mitt synsätt. Man ska utgå från varje människas möjligheter. Jag tycker däremot inte att Socialdemokraternas politik duger, utan ni måste bli mycket mera offensiva. Ni har en hel del som ni måste omvärdera, om det som du står och säger här stämmer.

Anförande nr 21

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Helen tog upp en viktig fråga, å ena sidan bristyrken där vi inte har personal, å andra sidan vem som ska arbeta i de här bristyrkena. Då tycker jag att det blev lite udda att börja prata om lärare till Engelska skolan, som är en lite annan sak.

Vi ser tydligt att vi kommer att få svårt att rekrytera personal. Vi har jättemånga människor som är arbetslösa, ungefär 25 procent tror jag det är i Stockholms stad. Vår första och viktigaste uppgift måste ju vara att se till att de här människorna får jobb. Det måste vara nummer ett för oss politiker i Stockholm. Nummer två måste vara att se till att de yrken där vi behöver anställa människor – oftast faktiskt i de kvinnodominerade låglöneyrkena – får bättre arbetsvillkor och högre löner. Där har vi i den nya majoriteten startat ett arbete, bland annat med hjälp av Kompetensfonden.

Jag tycker att det är det här vi bör titta på först, innan vi börjar diskutera arbetskraftsinvandring, för vi har ett jättearbete att göra på det området. Det handlar inte bara om löner och arbetsvillkor, som i och för sig är väldigt viktigt, utan det handlar också om bra förskola, bra äldreomsorg, bra kommunikationer och bostäder i Stockholm. Det tycker jag att vi ska diskutera först, innan vi börjar diskutera arbetskraftsinvandring.

Anförande nr 22

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Den politiska oppositionen pratar hela tiden i termer om att det handlar om att få ut människor i arbete, människor som i dag är tärande och uppbär socialbidrag. Men det är inte det som är problemet i Stockholm. Det handlar om människor som ingenting hellre vill än att ha ett arbete. Det handlar om

Mohammed som kör taxi fast han är utbildad läkare. Det handlar om tandläkaren som också han kör taxi fast han är utbildad.

Vi har ett problem i hela vårt system, där människor systematiskt diskrimineras på grund av etnicitet, hudfärg eller sexuell läggning. Det är det problemet som vi måste jobba med att förändra.

Sedan handlar det också om att matcha in människor på rätt spår, där vi saknar utbildad arbetskraft och där det finns en efterfrågan. Det är en kombination av de här två sakerna som kan göra att vi får en bättre tillväxt i vår stad.

Nej, med det överskott vi faktiskt just nu har på arbetskraft, ser jag inget behov av att öppna upp för arbetskraftsinvandring. Däremot kan det i framtiden mycket väl vara någonting som vi behöver.

Jag kan inte låta bli att nämna, eftersom någon nämnde EU:s övergångsregler, att vi blev överkörda som ensamt parti att förespråka övergångsregler i kommunstyrelsen och i den här församlingen också – det kan jag gärna erkänna. Men jag tycker att det är självklart. Det är väl inget konstigt att vi vill ha övergångsregler. Arbetsmarknaden och den sociala välfärden är någonting väldigt komplext, och det är klart att systemen måste hänga i varandra. Däremot är det självklart att de överenskommelser som görs i EU måste gälla för alla medlemsländer, också Sverige. Det är ingenting konstigt, tycker jag. Men att man har regler som motverkar problem under en övergångsperiod är fullständigt naturligt.

Anförande nr 23

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande, fullmäktige! Det är tråkigt att inte vare sig borgarrådet eller interpellanten har några inlägg kvar, det beklagar jag.

Borgarrådet har nu lyckats ge minst tre motstridiga svar i den här debatten. Om jag förstår borgarrådet rätt menar hon att för det första finns det inget problem, för det andra finns det ett problem, men det är arbetsgivarnas fel för de diskriminerar, och för det tredje är det inget fel på arbetsmarknadslagstiftningen och om vi bara hade gått med på övergångsregler så hade det problem som egentligen inte finns inte existerat, och vi hade inte ens kunnat ta upp det i fullmäktigesalen.

Det är faktiskt helt bisarrt! Vad du säger är att de problem som finns beror på att arbetsgivarna diskriminerar folk från Tensta. Jag har hört mycket i den här salen, men det där var bland det värsta, måste jag säga!

Anförande nr 24

U l l a H a m i l t o n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag är, allvarligt talat, djupt bekymrad över den inställning som många socialdemokrater visar gentemot dem som faktiskt ser till att vi får välfärd i det här landet, det vill säga landets företagare. Här står borgarrådet i talarstolen och påstår att företagare diskriminerar människor som bor i Tensta. Vad har du för belägg för det? Det är helt otroligt hur man kan häva ur sig någonting sådant!

Vi har i dag överskott på arbetskraft. När blir det då lagom, så att man kan tänka sig att öppna lite grann på de murar som du vill ha runt Sverige? När kan man tillåta att något företag som ser att det inte kan expandera om man inte får ytterligare arbetskraft få ett ja från Teres Lindberg och hennes partikamrater – och när får de nej?

Jag tycker att den här debatten visar väldigt tydligt att ni har otroligt svårt att acceptera att en arbetsmarknad handlar om att det finns två parter som sluter avtal med varandra. Ni vill gå in och reglera, ni vill försöka tala om för arbetsgivarna exakt vilka människor som de får sluta avtal med, för att ni vill vara säkra på att det blir "rätt" personer som får jobbet.

Men det fungerar ju inte så, Teres Lindberg! Om man inte får sluta avtal där bägge parter är överens, så blir det inget avtal. Då riskerar man att det leder till att de människor som i dag är arbetslösa inte får något jobb. Vi riskerar att det leder till att företagen inte kan växa.

Vi har diametralt motsatta uppfattningar i de här frågorna, det är helt uppenbart. Du vill reglera mot problem som vi inte vet om de finns. Jag säger så här: Om det visar sig att det blir problem med att de nya länderna kommer med i EU-samarbetet, låt oss då sätta oss ned och diskutera om det finns behov av att göra någonting för att det kommer hit så mycket människor.

Vi har faktiskt utvidgat den svenska arbetsmarknaden tidigare. Det gjorde vi när Sverige gick med i Europeiska unionen. Då var det exakt samma debatt, men då var det greker och spanjorer som skulle komma hit för att vi hade så himla bra socialförsäkringssystem. Var är de?

Jag tycker att det här är en otroligt uppblåst inställning till människor i andra länder. Jag är djupt bekymrad över att jag nu ser att den sprider sig från parti till parti. Det är inte bra för Sverige, för vi har en tradition av att vår välfärd bygger på öppenhet, handel och liberal inställning till andra människor och andra länder. Jag hoppas verkligen att vi kan fortsätta att ha den inställningen, för det är den som har lagt grunden till tillväxten i Sverige och det är den som måste lägga grunden till tillväxten framöver.

§ 8 Interpellation om särskolans framtid (nr 2003:66)

Anförande nr 25

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 26

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! I det svaret står inte mycket, det kan ingen anklaga borgarrådet för.

Särskolan i Sverige står återigen i fokus, och jag tycker det är bra. Särskolan är en av de viktigaste skolformerna i Sverige. Den svenska särskolan är också enastående bra. Jag skulle inte tro att det finns något land i världen där så många förståndshandikapp faktiskt går i skolan och där skolan gör allt för att barnet ska kunna utvecklas så mycket som möjligt. Den svenska särskolan har varit oerhört framgångsrik, och det gäller inte minst detta att en så stor andel av barnen finns i skolan. Till skillnad från många andra skolformer i det här landet, kan man säga, har den svenska särskolan lyckats.

Socialdemokraterna vill nu förändra särskolan i grunden. Jag vet inte om ni minns valrörelsen 2002, men då hade dåvarande skolministern – salig i åminnelse – tillsatt en utredning där det i direktiven stod att man skulle utreda huruvida man kunde lägga ned särskolan som skolform. När Folkpartiet i valrörelsen riktade en oerhört skarp kritik mot detta utredningsdirektiv, ändrades det och särskolan ska fortsätta att vara en egen skolform.

Här i Stockholm aviseras nu gigantiska förändringar i särskolan.

Dels är det naturligtvis så att Erik Nilsson, precis som han säger i sitt svar, tänker hämta hem det underskott som har funnits i många år. Han säger att det var dåligt av den borgerliga majoriteten att skapa ett så stort underskott och låta detta pågå. Jag tolkar det som att det aldrig någonsin har föresvävat honom att det underskottet faktiskt berodde på ständigt ökande behov i den här gruppen. Vi får allt fler barn i särskolan som kommer från andra länder, och det kommer fler barn till särskolan nu än tidigare. Många har också svårare skador än vad vi har sett tidigare. Allt det här sammantaget gör att kostnaderna ökar. De besparingarna tänker nu Erik Nilsson genomföra. Då kan det vara lite roligt att se att den besparingen, 16 miljoner ungefär, motsvarar gratis SL-kort för alla gymnasieelever – inklusive de som bor granne med skolan.

Dels kommer nu SPO-utredningens förslag om att slå sönder särskoleorganisationen i Stockholm, det vill säga ge ansvaret för särskolan helt och fullt till grundskolan. Jag tror att det skulle vara en ren och skär katastrof. Man skulle slå sönder mycket av den fantastiska kunskap som i dag finns inom särskolan i Stockholm. Barn i en grupp där barnen är ännu mer olika än vad normalbegåvade elever är kommer att fara oerhört illa.

Det är så att enligt de utvärderingar som finns är särskolan i Stockholm bra. Det är till exempel så att vi ser till att det bara är särskoleelever som tillhör den personkretsen som får tillträde, inte andra. Vi ser till att de får en högkvalitativ

undervisning, till skillnad från många andra kommuner där man har stora problem.

Detta vill nu SPO-utredningen slå sönder. Det verkar också, enligt det pressmeddelande jag såg härom veckan, att Erik Nilsson nu instämmer i det förslaget. Jag skulle vilja fråga Erik Nilsson: Anser du att SPO-utredningen ska genomföras i den delen?

Anförande nr 27

Borgarrådet N i l s s o n (s): Det är utmärkt att vi får en särskoledebatt, och jag tänker redogöra för hur jag och vårt parti ser på frågan.

Som jag har sagt vid otaliga tillfällen, och det hoppas jag att Lotta Edholm har uppfattat, menar jag att särskolan ska finnas kvar som en egen skolform. Det har att göra med att för de barn som går i särskolan kan vi inte sätta upp de mål som gäller för grundskolan i övrigt. Vi kan inte säga att de målen ska omfatta alla de barnen, för alla de barnen har inte förutsättningar att nå dit. I stället ska man sätta upp individuella mål för det enskilda barnet som går i särskola. Men vi ska göra det så att barnen får så mycket kunskaper och färdigheter som möjligt, i en så tydlig skola som möjligt. Jag hoppas att Lotta och jag kan vara överens om, att den utveckling som har skett av särskolan från en omsorgsverksamhet organiserad under landstinget, till en verksamhet som är nära anknuten till den vanliga grundskolan och som i dag ligger ute på våra vanliga grundskolor, har varit en positiv utveckling.

Jag vill se en fortsatt integration av särskolan ute i grundskolan. Men det innebär inte att den upphör som egen skolform. Det innebär att, precis som särskolans personal, elever och föräldrar vill, man ser särskolebarnen som resurser i grundskolans verksamhet och att man inte bara är lokalmässigt integrerad utan att man också träffas över gränserna emellanåt, att särskolebarnen får träffa de andra barnen och att man har gemensamma aktiviteter som till exempel idrottsdagar eller kulturevenemang tillsammans.

Jag tycker det är oerhört viktigt att rektor, som i dag har ansvaret för särskolans verksamhet, tar detta ansvar fullt ut. Det har rått en oklarhet i ansvarsfördelningen mellan utbildningsförvaltningen och den lokala grundskolan, som har lett dels till ekonomisk ineffektivitet, dels till att man inte bättre har kunnat använda de resurser som finns i skolans verksamhet.

För mig finns det inga gigantiska förändringar på väg. Ett lokalt driftansvar, kontaktansvaret för särskolans verksamhet ligger redan i dag på grundskolan, och det föreställer jag mig att det ska göra i framtiden också. Jag tror att det behövs ett centralt ansvar för särskolan också. Det gäller bland annat frågan om biståndsbedömning, för vi kan inte ha en situation där den lokala rektorn fattar beslut om vilka schabloner som ska utgå, när de är fem gånger så höga som den vanliga grundskoleschablonen. Det krävs också, menar jag, någon form av central funktion för att se till att vi har ett utbud över hela staden som möter de olika behov som barn i särskolan har. Jag tycker också att vi behöver ett centralt stöd för forskning och utveckling när det gäller särskoleverksamheten.

Alla dessa frågor kommer att avgöras när vi ska fatta beslut om SPO-utredningen, och då får vi fortsätta att diskutera det här.

Anförande nr 28

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Att säga en sak är inte riktigt samma sak som att göra det. De signaler som nu skickas ut är att en ganska stor omorganisation är på gång, samtidigt som särskolan ska spara in väldigt stora pengar och samtidigt som vi vet att behoven i de här grupperna ökar. Det är klart att det oroar föräldrar.

Jag vet inte hur många särskoleenheter eller hur många grundskolor med särskoleelever Erik Nilsson har besökt, men för de föräldrar jag har träffat under de gångna fem åren som har barn i den här kategorin är inte det stora problemet att barnen integreras för lite med barn inom grundskolan. Det stora problemet är i stället att skolan har svårt att möta barnen där de är. Man har svårt att både stimulera dem tillräckligt och se till att de kan nå så långt som möjligt när det gäller kunskapsmål och annat, men också att se barnen som de individer de är.

Det pågår en omfattande integration i Stockholms skolor mellan särskoleelever och de vanliga grundskoleeleverna. Överlåter man helt och hållet detta ansvar på grundskolans rektor, är risken stor för att vi kommer att sätta upp samma mål för de här eleverna som för grundskoleeleverna – och det vet vi att det inte fungerar.

Den integrationsdrivkraften kommer att förstöra särskolan, och jag är fullkomligt övertygad om att det kommer att bli sämre för de här eleverna i slutändan, om man driver den här processen alltför långt.

Anförande nr 29

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ja, det finns en del föräldrar i särskolan som är oroliga. Lotta Edholm, du har inte möjligen funderat på om det kan bero på att Folkpartiet medvetet missförstår allt jag säger och gör på detta område och skickar ut pressmeddelanden som får föräldrarna att tro att vi ska lägga ned särskolan? Kan det möjligen finnas en koppling till att det sprids en oro bland föräldrarna?

Jag tycker att ni bör besinna vilket ansvar ni har som politiska företrädare.

Självklart ska vi föra en diskussion om hur vi klarar av att ge de här barnen de bästa förutsättningar, men det ni ägnar er åt är direkt desinformation, och det oroar föräldrar ute i verksamheten på ett sätt som är fullständigt oacceptabelt, tycker jag.

Jag tycker också att Folkpartiet ska ställa sig frågan: Vill ni återgå till den typ av institutioner som vi hade tidigare i landstingets regi, där det var omsorgen som stod i fokus och inte skolan?

Ibland när ni pratar om sådana här frågor får jag uppfattningen att ni vill ytterligare separera särskolebarnen från de andra barnen i vårt skolväsende. Är det det Folkpartiet menar när ni pratar om särskolan? Ska de vara på egna skolenheter? Ska de inte träffa andra barn? Ska det inte vara grundskolans rektorer som anställer den personal som jobbar med särskolebarnen?

Jag ser framför mig en matrisorganisation för särskolan. Det lokala verksamhetsansvaret finns redan där i dag. Det behöver tydliggöras. Det är en oacceptabel situation när rektorerna i grundskolan först mot slutet av ett verksamhetsår får klart för sig hur mycket pengar de får för ett barn som de har haft i skolan under hela det året. Vi måste ha en bättre reglering av ersättningen för elever som går i särskolan.

Det pågår ett sådant utvecklingsarbete i dag, som innebär att man kommer att ha ett antal penganivåer som utgår från bedömningar av vilka förutsättningar eleverna har.

Vi har en mycket bra särskola i dag – jag håller med om det, men det finns vissa brister. Det gäller att jobba vidare för att utmana och utveckla varje barns individuella lärande. De individuella utvecklingsplanerna som ska upprättas är det som måste vara kärnan för särskolans utveckling. Socialt menar jag att både särskolebarnen och grundskolebarnen har att tjäna på att vi har en bättre social integration ute i verksamheterna än vad vi har i dag. Det fungerar bra ibland, jag håller med om det. Oftast ligger verksamheterna visserligen vägg i vägg med varandra, men barnen träffas aldrig.

Den skola jag vill se är en skola som präglas av mångfald. Jag är övertygad om att alla barn tjänar på att se att barn är olika och träffa barn som är olika – också särskolebarn. Jag tänker aldrig acceptera en utveckling där särskolans barn puffas tillbaka in i slutna institutioner och där omsorgen står i fokus, inte utbildningen.

Anförande nr 30

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Folkpartiet behöver inte skrämma särskoleelevernas föräldrar med pressmeddelanden, för de var redan skrämda. De blev skrämda redan när de läste SPO-utredningens förslag. Det är klart att de blev skrämda eftersom de visste, de hade kunskap om Socialdemokraternas traditionella syn på särskolan, så som den bland annat manifesterades i utredningsdirektiven till den statliga utredning som i dag arbetar och som kan leda till att särskolan kommer att försvinna som skolform.

Det är klart att de blir rädda när de då ser dessa förändringsförslag som finns i SPO-utredningen och som Erik Nilsson inte tar avstånd ifrån. Det behövs inga folkpartistiska pressmeddelanden för att se detta.

Folkpartiet var också drivande, under socialdemokratiskt motstånd, för möjligheten för föräldrar till barn som har begåvningshandikapp att välja om de vill gå i särskolan eller i den vanliga grundskolan. Jag tror att det har varit enormt viktigt för särskolans status att allt fler föräldrar väljer att ha sina barn där – föräldrarna känner att de kan göra ett aktivt val. Det är också vanligt att dessa elever går några år i den vanliga grundskolan för att sedan så småningom slussas över till särskolan.

Jag tycker att den utvecklingen är bra, och jag är fullkomligt övertygad om att en del av ökningen av antalet elever i särskolan beror just på att särskolan i dag upplevs som en skolform. Tidigare, då landstinget drev verksamheten, var det inte så. På den punkten är vi helt överens.

Jag är bara rädd för att man nu tar ett steg i riktning mot att göra om särskolan till något helt annat, och om så sker är det de här eleverna som kommer att ha sämst chans. Man behöver bara prata med elever som går i gymnasiesärskolan i dag och fråga dem om deras upplevelser i den vanliga grundskolan, där många av dem har gått tidigare, för att förstå att särskolan behövs. Och särskolan behövs som en egen skolform. Detta ställer helt andra krav på dem som är ansvariga för den

verksamheten än de krav som ställs på dem som är ansvariga för den vanliga grundskolan.

Kom inte och säg att vi skrämmer föräldrarna, det gör ni så bra själva.

Anförande nr 31

Borgarrådet N i l s o n (s): Nej, Lotta Edholm, det gör inte vi. Det är ni som gör det, ni har systematiskt gjort det i valrörelsen, systematiskt sedan dess ni försökte måla upp en bild av att vi vill lägga ned särskolan. Det var fel då, det är fel nu, det kommer att vara fel i framtiden.

Jag är helt övertygad om att de barn som går i särskolan för det första behöver väsentligt mer resurser än de barn som går i vanliga grundskolan. Det finns barn i grundskolan som också behöver väsentligt mer resurser än de vanliga barnen, och därför måste vi ha resursfördelning efter behov. Men i det här fallet handlar det om resurser storleksordningen 250 000 kronor per barn och år. Detta kommer vi behöva ha i framtiden också – väsentligt större resurstilldelning.

Vi behöver individuellt sätta mål, individuella utvecklingsplaner. Särskolan ska vara en egen skolform, det är inte grundskolans läroplan som ska gälla. Kan jag uttrycka det tydligare?

Du säger att det är en gigantisk förändring som föreslås. På vilket sätt då? Det är redan i dag den lokala grundskolan som gör utredningen, som har personalen och som bedriver undervisningen för eleverna i särskolan.

Vi tycks ju vara överens om att vi inte vill tillbaka till något slags landstingsinstitutioner – då ska vi väl bejaka den här utvecklingen, där särskolan är integrerad så mycket som möjligt i den vanliga grundskoleverksamheten men är en skola med egna individuella utvecklingsplaner, en egen skolform. Och resurserna till eleverna ska inte konkurrera, som ni uttrycker saken i pressmeddelandet, med några andra resurser.

Självfallet krävs det någon form av tilldelning utifrån individens behov och förutsättningar enligt någon form av schablon som tilldelas dem som bedriver särskolan för den eleven.

Såvitt jag förstår är ni bekymrade över all denna upprördhet. Detta kanske leder till att vi kan hitta ett system för hur pengarna enligt denna schablon ska kunna gå direkt från fullmäktige till skolorna utan att passera utbildningsnämnden. Ni tycks vara bekymrade över att ett antal tjänstemän på utbildningsnämnden ska administrera den resurs som ska fördelas.

Det krävs en del från centralt håll. Vi har mycket kompetens om särskolan och vi ska se till att vi har ett bra utbud. Vi ska ha nära kontakt med forskningen och vi ska utvärdera verksamheten. Det är fullständigt glasklart, så ska det vara också i framtiden, och de resurserna måste ligga på central nivå.

Vad i hela fridens namn bråkar ni om, och vad är ni så oroliga över, Lotta Edholm?

§ 9 Interpellation om centralisering av heminstruktörerna (nr 2003:68)

Anförande nr 32

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 33

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Herr ordförande, fullmäktige! För länge sedan lade jag den här interpellationen om centraliseringen av heminstruktörer. I sitt svar hänvisar det ansvariga borgarrådet till att man avvaktar den pågående SPO-utredningen och ser ingen anledning att föregripa den pågående utredningen.

Nu är SPO-utredningen klar och i dess betänkande nämns heminstruktörerna med bara ett par rader. Där föreslår man att denna verksamhet även fortsättningsvis ska ligga kvar ute på stadsdelsnämnderna, och det enda alternativ som man har sett i övrigt är att det skulle vara en intäktsfinansierad verksamhet, om man centraliserade den.

Egentligen anser jag inte att det är ett svar som jag har fått på interpellationen, eftersom det står att majoriteten avvaktar SPO-utredningens betänkande. Ännu vet inte jag om Margareta Olofsson tycker att det är ett bra förslag. Hela tiden refererar hon till den sittande utredningen, men det är ett tjänstemannaförslag. Min fråga är fortfarande: Tycker du att SPO-utredningens förslag är ett bra förslag?

Anförande nr 34

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Interpellationen skrevs för länge sedan och svaret skrevs för länge sedan, och SPO-utredningen har presenterats. Men inte desto mindre är utredningens betänkande ute på remiss. Det som i så fall är intressant för mig är faktiskt att höra remissinstansernas tankar och vad de svarar, eftersom vi har synliggjort specifikt en frågeställning om heminstruktörer.

Jag kan hålla med om att jag tycker att svaret i själva utredningen är något kortfattat, och jag hade gärna sett att man hade problematiserat ämnet mer och tagit fram något om vad som skulle vara bra respektive inte bra att göra. Men jag hoppas att detta dyker upp i den fortsatta hanteringen av remissvaren.

Det som detta onekligen har lett till, i och med att det lyftes in som en enstaka betonad fråga jämfört med många andra, är att frågan har belysts. Man har diskuterat i många stadsdelar och på många olika plan hur man egentligen vill hantera detta, om det är bra eller dåligt och vad som är det bästa.

Jag har funderat på om det finns någon anledning för mig just i dag att svara något annat än det jag skrev i svaret, som ju inte är helt nyskrivet, men jag har funnit att jag fortfarande vill avvakta remissyttrandena eftersom de ska ha kommit in om bara en månad.

Anförande nr 35

Ann-Katrin Åslund (fp): Margareta Olofsson, du måste väl tycka någonting själv! Heminstruktörerna är ju ingen ny grupp, den gruppen har funnits länge, och man kan ju dra erfarenheter av hur verksamheten har fungerat tidigare.

Vårt jobb är så speciellt att inte ens min närmaste chef vet riktigt vad jag jobbar med, sade en heminstruktör som jag pratade med i dag. I bästa fall finns det en heminstruktör i varje stadsdel. Om den personen blir sjuk så finns det ingen vikarie. Det betyder att den som nyss har blivit synskadad kan få vänta ett halvår innan hon får hjälp och introduktion till hur man kan fungera som synskadad i vårt samhälle. Det tycker jag är otillständigt.

Vilken hjälp man får är dessutom beroende av var i staden man bor, det är väldigt olika i olika stadsdelar.

Jag tycker inte att synskadades rätt till vägledning i samhället ska vara beroende av vilken stadsdel man råkar bo i.

De här resurserna är ganska knappa. När man sprider ut dem på olika stadsdelar så tunnas de verkligen ut. Heminstruktörerna får inte ens någon fortbildning i dag. En gång vartannat år träffas de. Nu ska de ha en konferens i mars – det var två år sedan sist. Då är det en enda stadsdel som tycker att de har råd att skicka en heminstruktör på fortbildning – alla andra 17 stadsdelar säger att de inte har råd.

Jag tycker att detta är rätt anmärkningsvärt, eftersom det drabbar en grupp väldigt utsatta nyhandikappade i vår stad, och det är faktiskt ovärderligt att så snabbt som möjligt få lära sig hur man kan fungera med sitt handikapp.

Anförande nr 36

Borgarrådet Olofsson (v): Nu nämner Ann-Katrin Åslund bara de synskadade, men det finns hörselskadade också och heminstruktörer för dem. Det är ju så att heminstruktörerna sinsemellan har ett nätverk och träffas ganska kontinuerligt i en lokal på Södermalm – jag har varit där och träffat dem om pratat med dem.

Precis som du säger är läget lite olika ute i stadsdelarna. Det är i så fall det som man får ta itu med. De flesta tycker faktiskt att det är ganska bra att de ingår i stadsdelens verksamhet. I vissa fall ingår de i stadsdelens verksamhet, och i många fall ingår de i ett team som arbetar med rehabilitering. Det förs diskussioner i stadsdelen och man kan därför ibland ha en helhetssyn på de problem som kan uppstå.

Det återstår ändå en månad innan remissvaren ska vara inne, och jag tänker avvakta den tidpunkten. Det är väl bara att förvänta sig att man tar upp de problem som man kan tycka finns i stadsdelen med att detta i vissa fall är en så liten grupp. Det är väldigt olika. En del stadsdelar har två anställda, någon stadsdel har en, någon stadsdel delar heminstruktör med en annan stadsdel. Situationen är också beroende av hur många hörselskadade eller synskadade som finns i stadsdelen.

Självklart är det så att om heminstruktörsjobbet är ett halvtidsjobb så kan det bli väldigt splittrat – för det blir de flesta halvtidsjobb –, men det är ingen av dem som direkt har betonat att det är viktigt för dem att verksamheten blir centraliserad.

De synskadades förening har tagit upp den diskussionen, men de döva gjorde inte det. Jag väckte frågan hos dem, och då visade det sig att de hade inte ens hade tänkt på det. De tycker att det är bra som det är med heminstruktörer ute i stadsdelarna och de är kända där.

Allt detta handlar kanske om det som de synskadade klagar på, nämligen att en del heminstruktörer har bättre kunskaper, men eftersom de hörselskadade är en större grupp leder till att de att de därför slår ut, om man kan använda det uttrycket, just dem som har kompetensen för synskadade.

Har de väntat så här länge så kan de nog också vänta till den 15 mars, då remissvaren har kommit in. Då får vi hoppas att man i stadsdelarna också talar om och har förståelse för dessa frågor och även funderar på varför just denna punkt tas upp som en särskilt punkt i SPO-utredningen.

Anförande nr 37

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Något måste du väl ändå tycka i den här frågan! Detta har ju inte dykt upp ur intet.

Du har helt rätt när du säger att det inte bara är synskadade som det handlar om, det finns ju hörselskadade också. Man ska vara expert på båda områdena. Om vi centraliserade verksamheten så skulle heminstruktörerna kunna specialisera sig mera.

Detta handlar också om dem som nyss blivit handikappade, dem som snabbt behöver hjälp och introduktion till sitt nya liv; du har talat med sådana som varit hörselskadade länge. De har redan fått den hjälpen. Det viktiga är att ge hjälpen till dem som nyligen blivit handikappade.

I de fallen har heminstruktörerna visat att det till och med är väldigt svårt att sprida information om att de över huvud taget finns till. Det finns många i förvaltningen. Det är gott och väl att heminstruktörerna på många ställen jobbar i team, men på andra ställen vet knappast de andra – som ska kanske borde tillhöra teamet – att heminstruktörerna finns. Det är väldigt olyckligt.

Det är väldigt olika många synskadade och hörselskadade i de olika delarna av staden. Att fördela hjälpen jämnt över staden är ingen bra modell, det gäller ju att kunna sätta in resurserna där de behövs. Ibland kan det vara 15 personer som behöver hjälp i en stadsdel och inte någon i en annan stadsdel, och därför är det väl synd att man inte kan kraftsamla där det behövs.

Något måste du väl ändå tycka, mer än att tycka att du ska vänta och se.

Anförande nr 38

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag vet inte vilken ordning Folkpartiet har i sitt eget parti. Det är klart att jag har en åsikt, men den tänker jag inte torgföra. Det är nämligen så att när man går ut med en förfrågan så är det inte rimligt och rätt att jag först talar om vad jag egentligen tycker och sedan fråga: tycker ni likadant som jag?

Det rimliga när man går ut med en förfrågan är faktiskt att man vill få frågan belyst. Men ska få svar från dem som man vänder sig till och inte gå ut med sin egen lösning i förväg. Så brukar jag göra, jag tycker att det är ett bra sätt att hantera frågorna på.

§ 11 Interpellation om multiresistenta stafylokocker (MRSA) (nr 2003:72)

Anförande nr 39

Borgarrådet Olofsson (v): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 40

Ann-Katrin Åslund (fp): Jag tackar för svaret. Både interpellationen och svaret på den är även i det här fallet väldigt gamla. Det beror på att det tar tid att få interpellationer behandlade i fullmäktige. Detta gör i alla fall att jag har några frågor att ställa om hurdant läget är just nu.

I svaret står det att staden inte har tillgång till diagnoser på dem som har hemtjänst utan enbart beträffande dem som bor i särskilt boende. Det var just med tanke på bland annat dem som bor hemma, dem som hemtjänsten ska gå hem till och som kanske har de här MRSA-bakterierna, och hur man handhar detta som jag skrev min interpellation. Jag skrev den här interpellationen mot bakgrund av att det i somras fanns reportage i tidningen om att de som jobbade i hemtjänsten nästan inte vågade gå hem till de människor som hade drabbats av MRSA; de sade till dem att de skulle sätta sig långt borta i en hörna och de vågade inte ta i dem.

Det är ju visst och sant att det är landstinget som ska ha hand om sårvård etcetera, men det kan inte kännas särskilt tillfredsställande att de människorna ska behandlas som paria bara för att det inte finns kunskap och erfarenhet om dessa frågor.

Nu har du i svaret framhållit vissa saker och sagt att vissa utbildningar är på gång som skulle startas under hösten. Jag vill ändå veta hurdant läget är just nu. Har antalet nya fall ökat? Det talades i höstas om att utbildningar var planerade. Men har de kommit i gång?

Jag undrar också om det inte är så att staden borde få reda på om det är någon som har bakterierna som flyttar hem för att vi ska kunna hantera situationen på bästa sätt och informera personalen.

Anförande nr 41

Borgarrådet Olofsson (v): Det som Ann-Katrin Åslund tar upp i sin interpellation är egentligen väldigt viktiga och väldigt svåra frågor. Detta är inte alldeles enkelt. Som jag skriver i svaret finns det också några andra sjukdomar som är minst lika besvärliga och svåra att hantera. Såvitt jag vet har inte antalet ökat.

Utbildningen har startat.

Jag har ofta vid mina besök ute i stadsdelarna också berört detta med ledningspersonalen i stadsdelarna, alltså frågan om de har givit tillstånd eller tillåtelse till sin personal att gå de här kurserna och utbildningarna. Inom hemtjänsten har man kanske inte samma bakgrund som den som en sjuksköterska har och tänker inte på

samma sätt. Det är viktigt att personalen känner sig trygg själv, och de ska inte behöva behandla någon annan som en paria.

Personalen har fått utbildning, och såvitt jag vet har detta också väckt mycket intresse och förståelse för hur man ska handla i situationerna, hur man ska hantera läget. Men de har också fått förståelse för att man själv måste ha ett annat hygien tänkande kanske, eftersom de går hem till många olika människor.

Utbildning har startat och den fortsätter också. Dessutom tror jag att man aldrig får förslappas i de här diskussionerna om hygienfrågor. Det viktigaste är väl att man kan få stopp på denna spridning inom sjukvården, men vi måste inom kommunen också se till att inte sprida dessa stafylokocker vidare. Människor ska bli värdigt behandlade fastän de kanske har råkat ut för den här sjukdomen.

Det finns och det pågår utbildning, och jag tror att personalen faktiskt är väldigt medveten om att detta inte bara finns på särskilda boenden utan att man måste ha samma hygien tänkande framför allt då man går hem till någon.

Anförande nr 42

B i r g i t t a H o l m (m): Fullmäktigeledamöter! MRSA är en fruktad sjukdom och när jag läser svaret från socialborgarrådet blir jag alldeles bestört. Jag är ledsen att behöva säga det, men den som har skrivit svaret verkar inte ha kunskap om vad MRSA egentligen är. Om man inte har kunskap om vad MRSA är och vad det innebär så kan man inte kräva att människorna i hemtjänsten ska ha någon kunskap heller.

Jag är ledsen att behöva säga det, men när Margareta Olofsson skriver i sitt svar att det finns andra sjukdomar också som hon jämför med MRSA, och hon nämner vinterkräksjukan och urinvägsinfektioner, så vill jag kalla dem för banala sjukdomar jämfört med MRSA.

Margareta Olofsson säger också att sjuksköterskor kanske har tillräckligt med kunskaper men inte hemtjänstpersonal. Många här i salen är trötta på mig för jag säger nästan varje gång jag går upp i talarstolen i de här frågorna att jag är nästan färdig distriktssköterska. När jag var allmänsjuksköterska hade jag inte tillräcklig kunskap om dessa frågor, och det beror inte på att jag inte är kunnig i frågan utan om att det är oerhört dåliga kunskaper inom sjukvården i dessa frågor.

Inte ens alla distriktssköterskor har tillräckliga kunskaper – det finns många andra specialistutbildningar som inte ger sjuksköterskor tillräckliga kunskaper, och inte heller läkare och annan vårdpersonal.

I och för sig har landstinget ett stort ansvar i den här frågan och landstinget gör också väldigt mycket. Det har kommit en rapport, MRSA-information till patienter och närstående, som jag tycker att alla i den här salen egentligen skulle ta del av. Det finns en hemsida som heter www.smittskyddsenheten.nu och där man kan lära sig mycket om saken.

Den här interpellation är skriven för bra länge sedan, men jag är inte nöjd. Det händer ingenting. Jag tycker faktiskt att det finns anledning att göra någonting åt detta och ta frågan på allvar. Jag vill faktiskt, oavsett vad du säger, att stadsdelarna ska få mer kunskap, att de faktiskt kräver att MAS och andra ansvariga verkligen informerar och talar om för personalen hur viktigt detta är. MRSA är nämligen ingen sjukdom, därför är det viktigt att vi läser i de här pappren. MRSA är ingen sjukdom, det är en bakterie.

Vi kommer aldrig att få bukt med den här bakterien om inte kommunen och landstinget hjälps åt med frågorna. Det räcker inte med att bara tvätta händerna, det räcker inte med att bara ha handskar. Vi måste ha ett annat hygien tänkande. Det räcker inte med att gå på vårdutbildningar om hygienfrågor – vi måste ha mer kunskap om dessa frågor. Jag vill veta vad ni konkret tänker göra för det. Kan jag få svar på det?

Anförande nr 43

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det är tråkigt att höra att Birgitta Holm inte är nöjd, men jag tycker också att det är tråkigt att du då inte tar reda på lite mer fakta. Det satsas oerhört mycket pengar inom landstinget nu, just för att ta itu med MRSA eftersom ursprunget är där. Det är inom sjukvården människor har smittats i de allra flesta fall. Det är allvarligt att smittan förs vidare just inom sjukvården som väl inte är det område som ska föra smitta vidare.

De kurser som vi har inom kommunen lyfter medvetandegraden på ett professionellt sätt. Det är kunskaper de förmedlar, och det handlar inte bara om hygien.

Det är inte så att jag måste kunna allt om detta, det viktigaste är kanske att de som håller utbildningen har kunskaperna och att de som får gå utbildningen lär sig och inte att kanske just jag är den som kan så mycket.

Du berörde det förhållandet att jag skriver om andra sjukdomar som vinterkräksjukan och urinvägsinfektioner. Jag skriver bara att det är en fördel, det är ett plus, en bonus. Om man förbättrar förhållandena inom ett område så ger det också oftast förbättringar inom andra områden även om det är sjukdomar och inte MRSA det handlar om, och de sjukdomarna kan vara nog så besvärliga för till exempel en gammal människa. Detta är en bonus, en effekt av att man tar itu och diskuterar hur man ska hantera MRSA inom hemtjänsten.

Jag kommer också ihåg att Ann-Katrin Åslund ställde ytterligare en fråga till mig. Den handlar om att man får vetskapen om att någon kommer hem och har sjukdomen. Tanken är att man ska systematisera det arbetet mycket mer, och man startar nu något som kallas för *webb-care*. Detta börjar i några stadsdelar tillsammans med Södersjukhuset, men tanken är att man ska fortsätta i hela staden och mer systematiskt kunna vara säker, alldeles säker, på att informationen går fram.

Man informerar nu, men en mänsklig faktor kan alltid göra att något missas. Om man inför *webb-care* så kan man tydligt se om man har missat någonting och var ansvaret

i så fall ligger, och man kan snabbt justera informationen. Jag ser verkligen fram emot en förbättring på det området av många skäl.

Anförande nr 44

B i r g i t t a H o l m (m): Margareta, du gör nog så gott du kan utifrån dina glasögon, så att säga. Även om landstinget har ansvar så är ansvaret delat; kommunen kan inte svära sig fri eftersom många vårdbiträden och undersköterskor arbetar inom hemtjänsten. Det är inte alltid så att man får kunskap via landstinget. Men den saken behöver vi inte diskutera.

Vad detta handlar om är att vi måste hjälpas åt, det är viktigt att MAS:ar och andra ansvariga verkligen förstår vad detta kan innebära.

Ditt svar, som jag inte vet vem som har skrivit men som du är ansvarig för, vittnar om okunnighet. Det står i svaret att man inte alltid har sjukdomen, vilken naturligtvis inte är sant – man har inte sjukdomen MRSA eftersom det inte är en sjukdom utan en bakterie och den kan komma tillbaka.

När man skriver sådana här svar så är det viktigt att man är tydlig, saklig och kunnig. Annars blir det bara problem. Då är det svårt att argumentera.

Sjukvårdspersonalen ska bära skyddande kläder, desinficera, spritvätta händerna före och efter kroppskontakt med alla patienter och i vissa situationer ska de använda handskar. Som en extra säkerhetsåtgärd ska den smittade ha ett eget vådrum. Detta gäller på sjukhus. Men när en sjuksköterska kommer hem till en patient och sköta om den så har man inte alla gånger sådana möjligheter till hygien; man måste se klart, förstå och tänka efter före.

Det är ett väldigt viktigt arbete att bedriva hygieniska kunskapen. Då är det viktigt att det inte bara är distriktssköterskor och annan sjukvårdspersonal som har kunskap utan att alla inom hemtjänsten som arbetar med patienten i centrum eller den boende, vilket jag kanske heller ska säga, måste få denna kunskap. Vi kan inte stilla luta oss tillbaka och säga att allt blir bättre bara vi får ett *webb-care*-baserat program – vi måste se till att det blir gjort nu, här och på en gång.

Anförande nr 45

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag vill bara ställa en fråga, för du har fortfarande chansen att gå upp och svara.

Vem har sagt att *webb-care* är det enda vi gör? I varje fall inte jag. Inte någon av de gånger jag talat tidigare har jag sagt det. Tvärtom tror jag att vi har talat om att vi tar detta problem på allvar. Vi tycker att detta är en allvarig fråga och att alla ska få utbildning.

Den specifika fråga som du ställde nu var också en fråga som Ann-Katrin Åslund ställde. Och den handlar om ifall hemtjänsten får reda på om någon som kommer hem från sjukvården har MRSA. Det var den frågan som jag svarade på.

Anförande nr 46

B i r g i t t a H o l m (m): Nej, det är inte min mening att sätta dig i någon klämma på något vis. Jag tycker att detta är en viktig fråga, Margareta. Jag tycker att man måste göra något här och nu. Det är viktigt att vi agerar. Jag tycker att svaret vittnar om en stor okunnighet gentemot interpellanten.

Eftersom jag är engagerad i frågan tycker jag att det är viktigt att vi får rätt kunskap i kommunen. Men jag hoppas att allt kommer att lösa sig och att både Stockholms läns landsting och Stockholms kommun kommer att arbeta hårt, för det är en mycket viktig fråga.

Anförande nr 47

A n n i k a S t u d e (v): Ordförande, kommunfullmäktige! Jag kanske kan hjälpa Birgitta Holm och lugna henne lite. I min stadsdel, Kungsholmen, där har MAS börjat den här utbildningen med hemtjänsten. Den har alltså redan startat.

§ 13 Interpellation om familjerådgivning (nr 2003:74)

Anförande nr 48

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Även i detta fall vill jag hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 49

N i n a E k e l u n d (kd): Margareta, stadens trevligaste borgarråd, tack så mycket för svaret! Tyvärr har du inte rätt åsikt i den här frågan. Vi kristdemokrater vill ju lägga 5 miljoner kronor mer än majoriteten på att förkorta köerna till familjerådgivningen. I dag har man lyckats förkorta köerna något, men staden har som mål att väntetiden ska vara högst 15 dagar och i dag är kötiden betydligt mycket längre.

Men kan uttrycka det på ett annat sätt, nämligen att det går en familjerådgivare på 60 000 stockholmare. Socialstyrelsens rekommendation är en familjerådgivare på 25 000 invånare.

Det finns skäl att förkorta köerna. Folk ger helt enkelt upp om de får vänta för länge. Människor ringer när de behöver hjälp, inte för att de vill ha hjälp i framtiden. Därför är korta köer viktigt. Men det verkar som om ni är nöjda med en månads kötid – nu ska det avvaktas och begrundas vad som ska hända, verkar ni tycka.

Utvecklingen visar att behovet av familjerådgivning ökar, inte minskar. Det behövs mer resurser.

Men nu ska det avvaktas, och de nya greppen är mycket innovativa: telefonkonsultation och differentierade väntetider! Det leder inte till fler familjerådgivare. Det behövs mer pengar för att minska köerna. Att lappa inom ett befintligt system är inte tillräckligt! Ni kunde ha stött vårt förslag om 5 miljoner kronor ytterligare till familjerådgivningen, men tyvärr fick vi inte ert stöd i den frågan.

Ni har gjort en klientundersökning. Den visar att ett större antal är nöjda med väntetiden, 95 procent eller något liknande – men ni har inte kontrollerat vad de tycker som gav upp sin väntan eftersom kötiden var för lång. De räknas inte.

En annan fråga som jag ställt i min interpellation, och som Ewa Samuelsson har väckt en motion om, är den om familjerådgivningspeng. Frågan handlar om valfrihet. I det fallet har vi fått ett icke-svar. Det finns ett stelbent sätt att ta sig an problemet.

Varför kan folk inte få välja vem de vill ha som familjerådgivare? Jag tycker att vår verksamhet i staden är mycket bra, men vi ska inte vara rädda för att komplettera den. Det kan finnas ett hinder hos vissa människor mot att besöka socialtjänstförvaltningen, soc i vissa öron. De kanske har fördomar eller av andra skäl inte känner sig riktigt tillfreds med att låta kommunen ta del av familjeangelägenheter. Låt dem få ett alternativ!

Jag tycker att det finns skäl för staden att erbjuda förebyggande stöd inom familjerådgivningens ram. Det kanske innebär mindre akutinsatser i framtiden. Man kanske skulle erbjuda en annan psykologisk inriktning på familjerådgivningen. Margareta, vad är det för problem med att erbjuda alternativ? Vad är problemet med att låta folk välja själva?

Anförande nr 50

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Först vill jag ta upp några frågor – jag tror inte att folk uppfattar att de går till soc när de går till familjerådgivningen. Jag tror att de är ett fatalt misstag av Nina Ekelund att uppfatta det på det sättet. Människor anmäler sig till familjerådgivningen. Så mycket som 90 procent kommer också, enligt enkätsvaren, att rekommendera andra att gå dit därför att de tycker att de själva har fått hjälp, att de har fått stöd. De tycker också att väntetiderna har varit acceptabla.

Nu har vi också fått en verksamhetsberättelse, vilket är intressant, tycker jag. I verksamhetsberättelsen står det att tillströmningen av klienter har ökat, och den har ökat markant under åren 2003, vilket väl gör att man måste fundera på hur man framöver ska se den här verksamheten.

Något annat som man också gör – och jag tycker inte att det är så tokigt att man gör det – det är att studera verksamheten. Det är inte alltid så att det är resurserna som saknas, Nina Ekelund. Man har sett att återbudsfrekvensen uppgår till 23 procent, det vill säga att man vissa besökstider faktiskt inte har några klienter. Det är förstående att det blir så eftersom barnen kan ha blivit sjuka och människor därför ringer återbud ganska sent.

För att försöka komma till rätta med det faktum att besökstiderna står tomma försöker familjerådgivningen hitta ett system för att se till att de kan ta emot ett annat besök snabbare. Det har de lyckats med. Det innebär att de till stor del har kunnat återbesätta tiderna med andra besök, och de fortsätter att arbeta med detta. Jag tror att det är viktigt att man fortsätter att nyttja de resurser som finns till förfogande på ett effektivt sätt.

Du skämtar lite om önskan att utvidga detta och göra verksamheten lite annorlunda. Jag tror ibland att det är så att vissa ibland kanske bara behöver det. Vissa tycker att det hela är bra, och den verksamheten har de inte haft möjlighet att utföra förut. Det har visat sig i enkäten att en del människor kanske bara har behov av att ringa, att de kan få en ny synvinkel på sina problem och sedan kanske de klarar sin situation ganska bra.

Familjerådgivningen har också utvidgat sin verksamhet med ett större ansvar för just barnen, vilket inte gällde under den borgerliga majoritetstiden. Man inser att barnen är en viktig del och man har även möjlighet till familjerådgivning med barnen. Tidigare var det huvudsakligen de vuxna parterna som familjerådgivningen var till för, men nu har man också börjat diskussioner och behandling av barnen och fört in dem i det hela, vilket innebär en utveckling av verksamheten.

Anförande nr 51

A b i t D u n d a r (fp): Många stockholmare är i dag inte den målgrupp som i traditionell mening avser när man diskuterar målgruppen för familjerådgivningen. Många stockholmare, kanske så mycket som 40 procent, är ensamhushåll. De föräldrar som är ensamma och inte har något nätverk i Stockholm har svårt för att vända sig till socialtjänsten. Jag arbetar själv i socialtjänsten och har erfarenhet av att människor som hamnar i konflikt med sina ungdomar helt enkelt inte vågar ta kontakt med socialtjänsten på grund av att lagstiftningen är sådan som den är i dag.

Jag menar att det är dags att utveckla familjerådgivningen mot denna bakgrund för att alla stockholmare ska ta del av det som den kan erbjuda och för att förebygga eventuella problem.

Det finns ytterligare en målgrupp som är inte minst viktig, tycker jag, och det är de stockholmare som har en annan etnisk bakgrund än majoriteten. De känner inte till koden i samhället, det svenska samhället över huvud taget eller ungdomsprocesserna, sättet att leva på, hur man gör när man är ung över huvud taget, för det gör man inte när man ganska ny här. Många gånger kolliderar det man kan med det som gäller här. Även detta gör att man drar sig för att söka rådgivning hos de samhällsinstitutioner som finns, socialtjänsten i detta fall.

Därför krävs det också att staden utvecklar ytterligare en rådgivning som passar även för den målgruppen i Stockholm.

Jag skulle kunna ge flera exempel som visar hur det är för människor som kommer från andra delar av Sverige och som nu bor i Stockholm. De är kanske ensamma och isolerade och har över huvud taget inte möjlighet att hantera sin situation. När jag var verksam som socialarbetare inom socialtjänsten hade jag under två års tid kontakt med en pappa som ringde mig anonymt. Han vågade inte söka hjälp hos socialtjänsten, just på grund av hans upplevelse av den dubbla roll som socialtjänsten har. Därför tycker jag att det är dags att utveckla familjerådgivningen till rådgivning över huvud taget. Så har man gjort i Frankrike.

Men tyvärr blir jag lite besviken på svaret från borgarrådet. Det är möjligt att utveckla familjerådgivningen, men svaret från borgarrådet är att staden bara ska ha egenregiverksamhet. Jag menar att detta kommer att hämma utvecklingen och döda kreativiteten över huvud taget.

Detta är inte något som möter stockholmarnas behov. Därför är det viktigt med mångfald även inom familjerådgivningen; det är viktigt att vi uppmuntrar den i stället för att hämma den.

Anförande nr 52

N i n a E k e l u n d (kd): Margareta, jag tycker att det är positivt att man utvecklar verksamheten i staden. Du nämnde att man tar in barnperspektivet, det tycker jag också är väldigt positivt.

Men det är en viss skillnad om man i efterhand skjuter till medel när man ser att behovet är stort eller om man lägger en rejäl summa så som vi gjorde. Vi satsade 5 miljoner kronor extra för vi såg att det fanns ett behov. Då är det lättare att strukturera och ordna verksamheten.

Jag blir lite orolig och tycker att det är tråkig att höra just oviljan mot att verksamheten av andra än kommunen och oviljan att se de möjligheter som finns utanför. Det finns en så otrolig rädsla för privata alternativ. Jag har förstått att familjerådgivningen hör till socialtjänstförvaltningen, och även om den inte skulle göra det så uppfattas familjerådgivning ändå som en kommunal verksamhet. För vissa är det helt okej, men för andra människor kan det vara jobbigt att gå till en kommunal verksamhet och få stöd den vägen. De kanske vill ha ett annat alternativ.

När det gäller just möjligheten att utveckla så finns det saker som inte ligger inom stadens familjerådgivning, den förebyggande verksamheten till exempel, som man skulle kunna utveckla. Men kan ha en annan inriktning på verksamheten och just det att det är privat tilltalar en del.

Till exempel Danderyd är en kommun som inte har någon egen familjerådgivning, utan har köpt in den tjänsten helt och hållet. De har ett pengsystem.

Jag kan också berätta att Stockholm inte har så särskilt många familjerådgivare jämfört med andra kommuner. Jag tror att Södertälje har dubbelt så många familjerådgivare som vi har i Stockholm. Det är något att fundera på till nästa budget; ska vi satsa mer resurser på detta i stället för att i efterhand lappa och laga systemet?

Anförande nr 53

C h r i s t e r   Ö h g r e n   (mp): Herr ordförande, fullmäktige! Familjerådgivningen och att utveckla familjerådgivning talar Abit Dundar om i sitt inlägg. Det var det som fick mig att gå upp i talarstolen. Jag tycker väl egentligen inte att driftsformen är så intressant. Men det som är intressant i det som du säger, Abit, är ju just det förhållandet att familjerådgivning anses vara ganska fristående från den myndighetsutövande delen av socialtjänsten, och detta berörde ju även Nina, tror jag. Det är säkert också därför som den har blivit allt populärare. Jag tror att det är ett tecken på det, snarast.

Man kan ställa sig frågan om hur man skulle utveckla familjerådgivningen. Jag tycker att det är bra idéer att utveckla den gentemot människor som kanske inte traditionellt har sökt sig till familjerådgivningen tidigare, för det finns säkert stora behov runt om i staden.

Vi vet också att familjerna är helt annorlunda i dag, speciellt kanske här i Stockholm, jämfört med hur det var tidigare och nu för tiden finns det många olika typer av familjekonstellationer. Det finns säkert möjlighet att utveckla detta på många sätt, men jag tror inte att den mest intressanta utvecklingen är att bedriva familjerådgivning privat. Det som är mest intressant är ju frågan om vilka man vänder sig till,

vilket utbud man har – och det tycker jag ska bli väldigt intressant att arbeta vidare med.

Först när man har utvecklat det här kan man se resultaten av det förebyggande arbetet. Jag tycker också att det är intressant att höra hur de borgerliga partierna här talar som om de vore de allra mest förträffliga partierna när det gäller förebyggande arbete. Det brukar väl kanske inte alltid vara så.

Anförande nr 54

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag tycker naturligtvis att det skulle vara intressant om vi kunde utveckla stadens familjerådgivning mer. Det har skett väldigt mycket sedan vi tog över majoriteten. Tidigare var det endast en intraprenad, verksamheten fick lite extra pengar som staden väl egentligen inte hade rätt att ge. Om det är en intraprenad så har man den rätten. Man gav en ny beställning och så gav man lite pengar.

Vi satsade också mer pengar, men ändrade verksamhetsform till en egen resultatenhet. Vi gav dem också rådet att utveckla och förnya sin verksamhet och att jobba så att de uppnår de mål som finns för väntetidernas längd.

Jag tror att man har lyckats ganska bra, att man har tyckt att det har varit roligt och man kommer att fortsätta sitt utvecklingsarbete. Det är väldigt viktigt man inte fastnar i en form.

För mig är det inte heller så, och jag har aldrig hört någon någonsin säga det. Men det finns säkert undantag, vilket några av er har berört. Men det är inte så att man förknippar familjerådgivning så starkt med socialtjänsten och myndigheten. Tvärtom vet man när man kommer till familjerådgivningen att det är en egen verksamhet, och man kan också få veta vid en enkel telefonförfrågan att familjerådgivningen har sekretess.

Den här verksamheten ligger faktiskt också lite vid sidan om den övriga verksamheten. Man går inte till socialtjänsten om man bor i Enskede, Tallkrogen, Gubbängen eller Skärholmen, för då går man till socialtjänsten i sin egen stadsdel. I det här fallet går man faktiskt till familjerådgivningen, som av de allra flesta uppfattas som en egen verksamhet, skild från resten av socialtjänsten och som också har ett gott renommé – så pass gott renommé att man rekommenderar sina närstående och vänner att gå dit. Jag tycker att det är bra.

Men detta innebär också naturligtvis att fler söker. Det är en poäng att människor som har problem också ska söka. Därför måste man väl kunna se över om man ska utveckla verksamheten, utöka resurserna och om man också ska lägga verksamhet på fler ställen och så vidare. Däremot är det inte min ambition att införa ett pengssystem. Som ni alla vet håller vi på att systematiskt gå igenom alla pengssystem. För mig finns det ingen som helst anledning att införa ett pengssystem, att det ska vara cloun. Man kan få den uppfattningen.

För mig är det viktigare att människor får den hjälp och det stöd som de behöver genom familjerådgivning, inte att man inför ett pengsystem.

Anförande nr 55

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, ledamöter! Jag ska bara förstärka och förtydliga det som borgarrådet så tydligt betonade, nämligen att familjerådgivningen av väldigt många inte alls anses höra ihop med socialtjänsten just därför att de har sekretess, att människor får komma anonymt och att verksamheten inte har någon journalföring. Detta är väldigt viktigt för dem som kommer.

Det som jag ändå ska kommentera är det som Nina nämnde om att Södertälje har dubbelt så många familjerådgivare som Stockholm. Ja, det kanske de har. Det som ändå är lite speciellt med Stockholm är att vi också i stadsdelarna har både familjesamtal, samarbetsamtal och parsamtal, vilket man kanske inte har i andra kommuner.

I många stadsdelar har vi byggt upp väldigt fina former med mycket enkelt förfarande för att ta emot familjer, par och barn och ungdomar som behöver samtalsstöd. Detta paras med täta kontakter med familjerådgivningen, med handledning, stöd och kompetensutveckling. Därför finns det goda förutsättningar för att det ska bli både förnyelse för familjerådgivningen och en kompetenshöjning och utveckling av stadsdelarnas familjesamtal.

Jag tror att det här kan vara befruktande och bra. Jag tror också att vi ska fundera på vad vi har. Abit Dundar har rätt när han berör frågan om målgrupp. Något som familjerådgivningen skulle kunna utveckla är nya målgrupper, familjer med andra familjemönster och kulturell bakgrund. De saknas till stor del i dag i familjerådgivningen.

Anförande nr 56

N i n a E k e l u n d (kd): Först vill jag vända mig till Christer Öhgren som lyckades smälla till de borgerliga med en känga om att borgerliga partier är dåliga på förebyggande verksamhet. Jag kan tala för oss kristdemokrater.

Vi har jobbat väldigt mycket med förebyggande verksamhet. Jag har inte någon lust att rabbla upp vad vi har gjort, för jag tycker inte det hör till saken. Jag skulle i stället vilja höra vad du gör för att det ska finnas förebyggande verksamhet inom familjerådgivningen, för någon sådan finns inte i dag i någon större utsträckning. Jag talar om att jag vill ha förebyggande verksamhet, så jag tycker att du gav en onödig släng.

Så till saken. Om man är i en situation då man har det lite knepigt i livet och man ska välja familjerådgivare så funderar man på om det fungerar eller inte, man funderar på personkemin till exempel. Om personkemin inte stämmer är det kanske inte läge att gå till just den kommunala verksamheten, och därför kanske man vill gå någon annanstans just därför att man inte tyckte att det fungerade. Man vill ha valmöjlighet av olika skäl, man kanske vill ha förebyggande samtal. Precis som någon annan

nämnde kan det finnas flera olika familjesituationer och då är det kanske andra som är mer specialiserade på det.

Jag tycker att det är tråkigt att höra att det inte finns något intresse hos majoriteten för att öka valfriheten. Ni sätter på er skygglapparna, och det är väldigt tråkigt att höra. Jag tror nämligen att valfrihet skulle kunna bidra till att utveckla stadens egen familjerådgivning och jag tror att även stadens invånare skulle tycka att det var positivt.

Jag vill också säga att det faktiskt är så att pengar behövs i familjerådgivningen. Monika Lindh nämnde Södertälje och kommenterade mitt påstående om att det finns dubbelt så många familjerådgivare där. Du säger att de finns bland annat på stadsdelsnämndsnivå i Stockholm. Det är väldigt positivt att det finns familjerådgivning på stadsdelsnämndsnivå här i stan, men ändock, socialstyrelsen rekommenderar en familjerådgivare per 25 000 invånare, och i Stockholm har vi fortfarande en på 60 000. Siffrorna är inte bra – de kan bli bättre. Med ett rejält tillskott, som vi kristdemokrater har föreslagit med 5 miljoner kronor ytterligare, skulle vi kunna få en bättre verksamhet.

Anförande nr 57

A b i t D u n d a r (fp): Både Christer och Margareta anklagar oss för att vara fixerade vid driftsformen, men det är vi absolut inte. Det är tvärtom. Det första ni gjorde när ni kom till makten var att ändra på just driftsformen för familjerådgivningen – trots att personalen var emot den förändringen. Glöm inte det. Ni skulle utveckla verksamheten, men ni ändrade driftsformen just för att ni är så fixerade vid den. Ni gillar bara egenregiverksamhet.

Jag menar att detta hämmar den utveckling av verksamheten som skulle tillmötesgå de målgrupper som vi talade om, det vill säga de människor som inte har samma etniska bakgrund som majoriteten och som inte kan tillgodogöra sig den traditionella familjerådgivningen, ensamma pappor eller mammor med sina ungdomar och som inte vågar söka socialtjänsten där de bor, därför att lagstiftningen är sådan som den är. Det är en paradox, det är bara att acceptera.

Jag har inte sagt att människor inte vågar söka upp familjerådgivningen. Jag menar att fler människor skulle behöva rådgivning i förebyggande syfte, om de litade och vågade söka hjälp någon annanstans än hos socialtjänsten. Många vågar inte söka hjälp hos socialtjänsten.

Ni säger att vi är fixerade, men jag tror att det budskap som ni gav om att det inte ska finnas något annat än kommunens verksamhet i egen regi inte alls innebär en utveckling utan en avveckling av det moderna rådgivningssystemet och det moderna tänkandet.

Andra länder går åt andra håll, till exempel Frankrike som jag nämnde. Det har det blivit en lagändring på nationell nivå. Alla invånare i Paris har rätt att få rådgivning.

Anförande nr 58

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Abit Dundar, det har vi också. Jag vet inte om du blandar ihop saker och ting, men ändra driftsformer var det enda vi var intresserade av att ha det i kommunal regi. Intraprenad är en form av kommunal regi, det hade ni också.

Vi ändrade det till egen resultatenhet just för att kunna tillskjuta mer pengar, det kan man faktiskt inte med en intraprenad. Det gjorde ni ändå. Tack och lov var det ingen stockholmare som överklagade det beslutet! Så är det.

Familjerådgivningen är fortfarande en egen verksamhet, de håller fortfarande sitt över- och underskott på ungefär på samma sätt. Det var vad vi gjorde. Vi lade till mer pengar.

Jag är inte så säker på att det är så många ensamstående föräldrar som går till familjerådgivningen. Familjerådgivningen är inte utlagd på stadsdelarna, det är en central verksamhet. Människor känner inte att de går till socialtjänsten, men det är en kommunal verksamhet. Så är det.

Du nämnde ensamstående mammor och pappor som har problem i sina relationer till barnen. Jag hoppas att man rekommenderar dem att ta kontakt med PBU eller något liknande.

Jag tycker också att det är viktigt att stadsdelarna har, inte alla men många, en förebyggande åtgärd som kallas PMT. Det är bland annat föräldracirklar och föräldrasamtal som ska leda till att människor ska stöttas och stärkas i sitt arbete just som förälder. Detta handlar inte om det som familjerådgivningen och arbetar med, nämligen relationer, men människor får ändå en stöttning i att vara förälder. Det tror jag att också många, inte minst ensamstående föräldrar, är hjälpta av.

Nina Ekelund berörde frågan om personkemi, och det är väldigt viktigt. Det är inte alltid som personkemin stämmer, men familjerådgivningen i Stockholm består inte av en person, de består av flera. Det finns både män och kvinnor och personal med olika ursprung, och alltså kan man byta.

Anförande nr 59

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Margareta berörde i stort sett det som jag tänkte ta upp. Det måste ändå anses vara bättre att vara en egen resultatenhet än att ha det så som det var tidigare. Det innebär väl i så fall större möjlighet att utveckla verksamheten. Ni får väl återkomma med förslag med någon typ av peng om ni tycker det är bättre, men jag skulle helst fokusera en utveckling av familjerådgivningen och kanske utveckla samarbetet med stadsdelsnämnderna så man kan ha en helhetssyn och så att man kan få ett heltäckande arbete på det här området.

Mitt recept i stället för att lägga resurser på att utveckla ett pengsystem är väl kanske att utveckla verksamheten i stället. Det tycker jag att ni ska ägna er åt också.

Anförande nr 60

A b i t D u n d a r (fp): Det är riktigt att PBU också finns, men steget mellan PBU och familjerådgivningen är att PBU är till för barnen och deras känslomässiga problem bland annat. Det viktigaste är relationsproblem. Om jag som ensamstående far som kommer från Norrland eller Turkiet och inte vet vart jag ska söka mig bara sitter i min stadsdel så ska det finnas möjlighet att få rådgivning innan konflikten blir så stor att den leder till andra saker, kanske omhändertaganden eller andra tragiska händelser som ibland faktiskt inträffar av olika skäl.

För mig är driftsformen i sig inte något eget mål. Vad det handlar om är att driftsformen skulle gagna fler individer, det är jag helt övertygad om, än bara det kommunala enformiga stela systemet. Det har vi sett tidigare i verksamheterna.

Det vi pratar om är en utveckling, och jag uppfattar att ni alla håller med om att verksamheten måste utvecklas i förebyggande syfte och ska fånga upp även nya grupper. Därför menar jag att man måste stödja även mångfalden av driftsformer.

Anförande nr 61

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Att familjerådgivning är en viktig verksamhet tror jag att vi alla kan understryka. Jag tycker att det kunde vara jobbigt på 1970-talet att som heltidsarbetande yrkeskvinna få arbetet att gå ihop med familj och barn. Jag har förstått att många unga har det ännu tuffare i dag. Därför är det viktigt att det finns möjlighet till familjerådgivning.

Det är inte alla som får information om familjerådgivningen och att den finns. Jag vill understryka det som Abit säger om många av invandrarna. Jag stötte på en flyktningfamilj en dag. Mannen berättade för mig att de hade haft kontakt med socialförvaltningen, att de hade fått veta hur de kan söka socialbidrag, hur de kunde få bostadsbidrag, alla möjliga olika bidrag och hur man ska bära sig åt om man behöver hjälp inför en skilsmässa till exempel – men ingen enda hade för honom berättat att det också finns familjerådgivning.

Han sade att de var i ett oerhört stort behov av stöd och hjälp. De kom från oerhört traumatiska upplevelser i sitt hemland och det var tufft att över huvud taget orka leva tillsammans. Nog finns det behov av ytterligare informationsinsatser!

Men det finns också en rädsla hos många invandrarfamiljer, något som jag har stött på vid flera tillfällen. Det handlar om att om man går till socialen så kan man bli av med sina barn, då kan barnen bli omhändertagna. Därför avvaktar man och går inte dit i så god tid att det går att stötta familjerna och ge föräldrarna den hjälp som de behöver.

Jag tror att det är väldigt bra med mångfald inom familjerådgivningen, jag tror att det är bra att olika verksamheter får jämföras med varandra. Danderyd är en kommun som Nina nämnde tidigare. Där har man möjlighet att välja kommunal verksamhet eller flera andra entreprenader, men i Värmdö till exempel, där Socialdemokraterna ingår i majoriteten tillsammans med även borgerliga partier, där har man ingen egen familjerådgivning, där är det en entreprenör som sköter hela familjerådgivningen.

Det är ju inte heller bra. Det är ju just mångfalden som vi ska trakta efter och göra allt vi kan för att underlätta.

Anförande nr 62

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande, ledamöter! Abit hade en fråga om och det har talats om invandrare, om människor som kommer från andra länder och som kan känna misstänksamhet mot familjerådgivningen. Familjerådgivning är jätteviktigt för samhället och stockholmarna. Jag känner samma oro som Abit. Men vi borde på något sätt undersöka varför Stockholms invandrare är misstänksamma mot familjerådgivningen eller mot socialen. Den frågan borde undersökas.

Det är så – många invandrarfamiljer är misstänksamma, de har inget förtroende för socialen.

Familjerådgivningen ska kanske ligga vid sidan om socialförvaltningen i organisatoriskt hänseende på något sätt. Man kanske kan undersöka ett sätt som passar de olika grupperna.

§ 15 Interpellation om nya naturreservat som hindrar bostadsbyggandet (nr 2003:77)

Anförande nr 63

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 64

R e g i n a K e v i u s (m): Ordförande, fullmäktigeledamöter, massmedie-representanter och åhörare! Runt ett bord sitter några politiker med en karta framför sig. Den ena politikern pekar på ett område på kartan och säger: Här tycker jag att det för alltid ska finnas ett kommunalt badhus. En annan politiker pekar på ett annat område och säger: Här tycker jag att det för alltid ska finnas ett kommunalt förvaltningskontor. En tredje politiker pekar på ett stort område på kartan och säger: På det här området tycker jag att vi för alltid ska hindra framtida bostadsbebyggelse.

I dag finns en oroväckande bostadsbrist i Stockholm. Det byggs alldeles för lite. Detta påpekade bland annat bostadsminister Lövdén i förra veckan. Fokus måste ligga på att lösa bostadskrisen och inte på att låsa olika områdens markanvändning för framtiden. Det är viktigt med varierad bebyggelse med närhet till olika grönområden och natur, men det finns olika möjligheter till stadsplanering för att lösa efterfrågan på grönområden. Politiker måste inte inrätta naturreservat för att man ”ska ha tillgång till ett friluftsliv och möjlighet att röra sig i naturen”, som borgarrådet skriver i svaret.

Inom detaljplanelagda områden kan politiker reglera grönområden genom utökad lovplikt. När det finns känsliga områden med biologisk mångfald kan politiker i stället införa skyddsbestämmelser enligt detaljplan. Men den stora skillnaden mellan att införa skyddsbestämmelser inom detaljplan och inrättandet av naturreservat är att en detaljplan kan ändras och upphöra i en bestämd tidsperiod och ge en möjlighet för framtida stadsplanerare att utveckla området. Naturreservat är däremot obegränsade i tiden. De låser ett område och hindrar alla förändringar i markanvändningen.

Många stockholmare efterfrågar grönområden och friluftsområden. Och visst behövs det naturområden i Stockholm, men politiker måste planera långsiktigt och se Stockholm som en huvudstad. Har man valt att flytta till en huvudstad har man samtidigt valt att acceptera en stadsmiljö. Som stockholmare skulle jag gärna vilja ha grönska omkring mig, men vill jag enbart ha gröna skogar utanför mitt fönster så skulle jag nog bosätta mig någon annanstans.

Hur ser då majoriteten på framtiden? Vilka konsekvenser får låsta markområden för framtida planerare? Pondera följande. År 2034, alltså om 30 år, sitter det några stockholmsspolitiker runt ett bord med en karta framför sig. De har stora problem. Befolkningen i Stockholm har ökat markant och det tröga byggandet i början av 2000-talet gör att bostadsbristen fortfarande är ett problem. Den ena politikern pekar på ett område och frågar: Kan vi bygga bostäder här? Nej, svarar tjänstemannen, det låstes av Py Börjeson för 30 år sedan. En annan politiker frågar: Kan vi bygga bostäder här? Då svarar den andra tjänstemannen: Nej, även det här området är låst.

Det gäller att göra prioriteringar. I grunden handlar det om vilken stad som Stockholm ska bli. Ska det vara stadsmiljö eller naturmiljö? Min vilja är att bygga bostäder och låta Stockholm växa. Py Börjeson, vad vill du?

Det är naturligtvis inte alltid fel att inrätta naturreservat, men politik handlar om prioriteringar, och prioriteringen i dag måste ligga på att lösa bostadsbristen och tillåta staden att växa. Men när majoriteten lägger fram förslag om sex nya naturreservat så tar de inte riktigt hänsyn till bostadsbristen. Majoriteten gör en prioritering som innebär att den hellre vill låsa områden som naturreservat än att bygga bostäder.

Vad kommer de framtida stadsplanerarna och politikerna att kunna välja på när vi har låst en massa områden? Bostadsbyggandet i dag motsvarar inte på långa vägar det stora behov som finns. Om ni inte tror mig så kan ni lyssna på Py Börjessons partikamrat, bostadsministern. Vallöftet om 20 000 nya bostäder riskerar att falla platt till marken samtidigt som ännu fler stockholmare får ställa sig i bostadskö. Då spelar det inte så stor roll att bostadskön ringlar sig genom ett naturreservat.

Anförande nr 65

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, medierepresentanter och åhörare! Naturreservatsbildningar är ett försök till långsiktigt skydd av viktiga grönområden – det är helt korrekt, Regina. Risken är ju i annat fall att man, precis som du, ser naturmark som en exploateringsreserv. Det är det som är problemet. Det är alltså viktigt att avsätta mark i naturreservat så att man långsiktigt skyddar marken.

Detta handlar om den biologiska mångfalden, om klimataspekter, buller, stoft, om lokalklimatet, om människors hälsa, både fysisk och psykisk hälsa. Det handlar om att marknadsföra staden som en grön, ren och vacker stad och av estetiska skäl. Det gäller alltså att långsiktigt skydda värdefulla områden.

Gamla stan skyddar vi av kulturella skäl, så som ett kulturområde, och därför måste vi också skydda naturområden. Det är viktigt med balans.

Stockholm är en populär besöksstad och ett av de viktigare argumenten och ett väldigt säljande skäl är ju att Stockholm är rent och vackert och grönt. Det är därför Stockholm är så populär som besöksstad. Vår taktik när vi vill bygga 20 000 nya lägenheter, vilket verkligen är vår ambition, är att ju samtidigt avsätta grönområden för människors och djurs fromma. Vi förtätar Årsta och så vill vi göra Årtaskogen till naturreservat. Vi bygger massor med bostäder i Hammarby sjöstad, och då är det viktigt med Nackareservatet. Kistaområdet ska förtätas, alltså gör vi naturreservat av Järvafältet. Det handlar om balans, många nya bostäder i olika områden och naturreservat så att vi får balans.

Jag tror att varken du eller jag vill att Stockholm ska bli ett Mexico City, eller har jag fel på den punkten?

Anförande nr 66

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Så som jag ser saken finns det ingen motsättning mellan möjligheten att bygga 20 000 nya bostäder och bildandet av naturreservat.

Stockholm lider av en extrem brist på bostäder – vi måste bygga nu och vi måste också bygga i framtiden. Det finns mark i Stockholm som är möjlig att bebygga. En del mark är det enkelt och går snabbt att bebygga, det går att sätta i gång omedelbart, men en del är det svårare att bygga på på grund av saneringar, nedgrävning av kraftledningar och flyttning av verksamheter.

Stockholm har också unika naturområden i storstadens närhet, och jag anser att ju mer vi planerar att bygga, desto mer angeläget blir det också att säkerställa och bevara områden för fritid och rekreation och för att bevara miljömässiga kvaliteter i storstadens närhet. Och för att garantera att även morgondagens stockholmare ska få uppleva det som vi får uppleva i dag – en storstad med närhet till naturen – så har vi, Regina, prioriterat att också inrätta naturområden.

Vi har planerat att inrätta fler naturreservat under mandatperioden, Grimsta, Nacka, Järva, Flaten är redan beslutade – allt för att Stockholm ska kunna fortsätta att vara just en unik grön stad.

Anförande nr 67

R e g i n a K e v i u s (m): Ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare och representanter för media! Den här interpellationen har två aspekter. Majoriteten försöker måla upp mig som någon som inte gillar grönska, som någon som inte gillar natur. Jag menar att det finns två aspekter, prioriteringsfrågan och framtidsfrågan. Ska politiker prioritera att låsa markanvändandet eller ska politiker ge frihet för framtidens beslutsfattare? I sak är det inte svårare än så. Tänk er de politiker som sitter här år 2034. Vi vet inte hurdant läget är om trettio år. Man kan planera grönska och natur i detaljplaner.

Borgarrådet svarar att de reservatsbildningar som planeras inte försvårar eller omöjliggör de nya bostäder som efterfrågas i Stockholm. Frågan är då vilket perspektiv som borgarrådet har. Ska politiker bara planera för fyra år framåt för att försöka uppfylla sina vallöften eller ska politiker planera för framtiden? Jag anser att vi måste se bostadsbehovet långsiktigt och inte bara till mandatperiodens slut. Vi vet inte hurdan efterfrågan på bostäder är om tio år eller trettio år. Om Stockholm tillåts att växa, vilket jag hoppas, så kommer efterfrågan på bostäder också att öka och då kan det vara riskabelt att låsa markanvändningen för sex stora naturreservat.

Vi känner till problemen med nationalstadsparken i centrala Stockholm som försvårar all planering av bostadsbebyggelse och trafiklösningar. Oavsett vad man tycker om nationalstadsparken – det kan man ha som argument mot mig – eller vad man tycker om naturreservat, så måste man vara medveten om när man planerar nationalstadsparker eller naturreservat i Sverige att det finns konsekvenser.

Framtida beslutsfattare kommer, som sagt, att ha svårt att bebygga områden som ni gör till naturreservat fastän vi inte vet hurdant läget kommer att vara i framtiden. När vi planerar enligt detaljplan och sätter grönområde i detaljplan så behöver vi dessutom inte ha länsstyrelsens godkännande. Det är oerhört svårt att riva upp ett beslut om naturreservat om trettio år. Borgarrådet säger att staden inte har brist på mark. Den saken kan man också diskutera.

Borgarrådet skriver i sitt svar att stressade storstadsmänniskor ska ha möjlighet att komma ut i naturen, men man behöver inte åka så långt för att komma ut i naturen. Är människor stressade av stadsmiljön? Jag tror inte att man blir mindre stressad om ett område är utlagt som naturreservat. Däremot tror jag kan framtida beslutsfattare blir stressade när de inte kan planera bostäder.

Jag tror att människor är stressade i dag när de står i bostadskön, och jag känner väldigt många som är stressade just därför att de inte får en bostad.

Man blir inte mindre stressad av att ett område är utlagt som naturreservat. Det gäller att lösa bostadskrisen först.

Anförande nr 68

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Det är klart att vad man än planerar så får det konsekvenser. Det blir konsekvenser om man bestämmer att ett område ska bli industriområde. Då får man ta de konsekvenserna sedan. Det får konsekvenser om man planerar ett område som naturreservat, och det får konsekvenser om man bygger ett område som bostadsområde.

Gamla stan har vi, den stadsdelen kan vi inte gärna riva och göra något annat av. Detta får vi leva med, och så kommer det att vara med naturreservaten också. Jag tror att det är viktigt med balans. Om Storstockholm ska växa tror jag att vi måste studera Storstockholm. Det är ju faktiskt så att det inte bara är Stockholms kommun som hela Sveriges befolkning ska leva i. Det gäller att ha balans i planerandet. Jag tror att framtida planerare inte kommer att vara stressade av de beslut som vi fattar i dag. De har sina egna problem då, vi kan inte förutsäga hur man kommer att tänka då.

Dessutom håller vi på med en framsynt planering. Det är ju därför som vi utarbetar översiktsplaner. Det är också därför som stadsbyggnadskontoret arbetar med Projekt 2030, just för att försöka ha ett långsiktigt perspektiv på hur vi ska använda stadens mark bland annat.

Jag är inte särskilt orolig. Det är viktigt att planera även grönstruktur. Man ska verkligen studera vad som är värdefullt, vilka korridorer som måste behållas och vad vi måste behålla för att bibehålla den biologiska mångfalden etcetera.

Dessutom har vi tolv stadsutvecklingsområden. Vi har en del att arbeta med. Vi kan lägga ned Bromma flygplats och bygga en väldig massa bostäder där, om ni bara vill.

Anförande nr 69

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Långsiktighet talade du om. Långsiktighet är just det som vi planerar för. Dit hör att bevara naturområden. Du behöver inte vara orolig för att vi skulle komma att göra naturreservat av hela Stockholm – vi bygger bostäder också, i första hand på redan exploaterad mark, men vi anser det också viktigt att bevara grönområden. Det är nämligen inte så lätt att återställa exploaterad grönmark. Jag tror inte att framtidens politiker blir så jättegglada om de i efterhand ser att värdefulla grönytor har exploaterats och inte går att återställa.

Den långsiktiga planeringen är det vi som står för. Det måste, som föregående talare sade, också vara balans i planeringen, en planerad grönstruktur. Vi planerar långsiktigt för framtiden.

Till skillnad från er anser vi att det är viktigt att ha bådadera, både bostadsbyggande och grönstrukturer. Vi vill inte ha någon låt-gå-politik.

Anförande nr 70

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill gärna åter betona att det finns mark att bygga bostäder på i Stockholmsområdet. De områden som vi har fattat beslut om att göra till naturreservat har ett eget stort unik värde. Vi har ansvar för att bygga bostäder, men vi har också ansvar för att skapa goda levnadsmiljöer i staden, dit hör möjligheten till rekreation.

Vi vill arbeta för ett långsiktigt byggande. Vi kan inte bygga ensidiga bostadsmiljöer, miljöer som är för dyra för vanligt folk att bo i kortsiktigt, vilket skedde under den förra mandatperioden. Ett långsiktigt byggande innebär att man behåller en balans i byggandet och att man också skapar goda levnadsmiljöer för dem som ska komma hit och ska bo i Stockholm i framtiden.

Anförande nr 71

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Det är ju skillnad på saker och ting. Det är skillnad på Gamla stan, som Obermüller nämnde, och vad man får göra i ett naturreservat, eller vad man får göra i nationalstadsparken.

I Gamla stan kan man gräva, lägga ned en ledning och sedan återställa platsen, och då är det okej. Det får du inte lov att göra i ett naturreservat. I nationalstadsparken får du inte ens gräva långt under markytan i en tunnel, för detta är så hårt reglerat. Det är sånt som är den stora skillnaden mellan naturreservat och att bevara grönområden genom detalplaner eller kommunala beslut.

Py Börjeson säger att vi har områden att bygga på, men om det då är ett område som ligger bortom naturreservatet som man vill bebygga och man då behöver dra dit vatten och avlopp, så får man inte dra det genom naturreservatet hur som helst. Det kan hända att vi är förhindrade att bygga bostäder på ett område därför att ni har lagt ett naturreservat framför och det hindrar byggandet. Vi kan i det fallet inte utnyttja ett område som vi alla är överens om skulle vara utomordentligt bra att bygga på.

Stockholm Vatten påpekade i sitt remissvar när det gäller naturreservat på vissa ställen att det räcker med att någon person överklagar ledningsdragning genom naturreservatet för att det ska bli oerhört svårt att få till stånd ens ledningsdragning genom områdena. Då står vi där.

Vi kommer inte att kunna bygga de bostäder som vi vill, inte ens om alla partier är överens eftersom trycket då har blivit så stort att alla är beredda överens år 2034 om att det ändå skulle vara möjligt att klämma in något litet område i det här jättestora naturreservatet för att komma till rätta med någon liten del av bostadsbristen.

Det står mängder av människor i kö, mängder av människor som vill utveckla det här området. Men det går inte eftersom det fattades ett beslut trettio år tidigare om att det inte får ske. Py Börjeson är ansvarig för detta.

Titta på skillnaden mellan naturreservat och att bevarande av grönområden. Vi kan ha sans och vett i våra beslut.

Anförande nr 72

R e g i n a K e v i u s (m): Ordförande, fullmäktige, åhörare och representanter för media! När till och med bostadsministern säger att det byggs för lite i Stockholm så är det ett allvarligt problem som borgarrådet inte tar hänsyn till. Att säkerställa biologisk mångfald och skydda naturmiljöer kan, som tidigare nämnts, göras utan hårdreglering.

Det verkar som om majoriteten tycker att det är fint att säga: här ska vi ha naturreservat! Vi kan mycket väl införa utökad lovplikt, lägga grönområden i detaljplanen. Den enda skillnaden är egentligen att vi kan upphäva det om trettio år. Nu går Börjeson till historien, för hon kommer att låsa oändligt många områden. Folk och beslutsfattare kommer om trettio år att vara låsta när du har begränsat markanvändningen på det här sättet.

Det är, som tidigare sagts, en fråga om prioriteringar. Antingen vill man se bostadsbristen eller så vill man låsa användningen av områden. Man behöver inte använda sig av naturreservat.

Majoriteten borde prioritera sitt vallöfte om att bygga 20 000 nya bostäder. Om ni kan uppfylla det så kan ni sedan tala om att instifta några naturreservat eller att göra vissa förändringar, men det måste handla om prioriteringar.

Borgarrådet talar också om behovet av att minska stressen bland stockholmarna. Jag tror att hon har helt rätt i det, men som jag tidigare sade är ett sätt att minska den stressen att bygga bostäder i Stockholm. Naturreservat kan vara bra på vissa sätt, men långsiktigt och i dag måste vi tänka på prioriteringar.

Anförande nr 73

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Regina, vi arbetar med båda delarna. Vi inrättar naturreservat och vi förtätar i andra områden. Det är ju det vi jobbar med, vi arbetar stenhårt med detta.

Berthold, man får visst lägga ned ledningar i naturreservat. Alldeles nyligen fattade vi beslut om att lägga ned en ledning i naturreservatet Kyrksjön. Vi har breddat en väg, vi ska bredda en annan väg i Hansta. Det handlar bara om dispenser, och man måste fatta beslut om att göra så, men det går mycket bra att göra så.

Om vi inrättar kommunala reservat så är det kommunen som kan upphäva det beslutet. Om man år 2034 är överens om att inte behålla naturreservatet så kan kommunen upphäva det eftersom det är ett kommunalt beslut. Om det är ett krisläge och man anser att man inte kan behålla Kyrksjöreservatet utan man måste bygga där, då kommer man att kunna göra det. Så är det.

Anförande nr 74

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande! Obermüller, du vill få det här att framstå som väldigt enkelt. Det är bara att ändra det beslutet. Men enligt de kunskaper som jag har fått av tjänstemännen bland annat, så kan det vara väldigt besvärligt att ändra sådana här beslut. Tänk bara på nationalstadsparken som är en typ av naturreservat. Det ärendet gick ända till regeringen och där fick vi avslag. Då fick planeringen göras om från början. Det räcker med att en enda person överklagar för att det inte ska vara möjligt att göra ändringar.

Att bygga i naturreservat – nej, mig lurar du inte.

Anförande nr 75

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är så typiskt er moderater – det är antingen–eller. Självklart är det så att man kan bygga bostäder, och det har vi försökt att säga. Vi kommer att kunna bygga de bostäder som vi behöver *och* behålla naturreservaten *och* instifta nya naturreservat. Vi behöver garantera att det finns grönområden när staden växer som den gör.

Vet du, Regina, jag är ganska övertygad om att de där politikerna runt bordet som du talar om, de kommer att säga: Vilken tur att hon var så klok, den där Py Börjeson, så att vi har möjlighet att få tillgång till våra naturreservat i dag.

Anförande nr 76

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag har lyssnat på den här diskussionen och eftersom Cecilia Obermüller inte har rätt att yttra sig mer i den här debatten vill jag bara beröra frågan om nationalstadsparken. Det handlar ju om en helt annan reglering än den som gäller kommunala naturreservat. Det får inte råda någon som helst tvekan om det. Det är ju regeringens som fattar beslut om nationalparker, och det är särskilt hårt reglerat. Det går strikt efter miljöbalken.

När det gäller nationalstadsparken så är det faktiskt inte helt förbjudet att göra tilläggsbebyggelse i den, men det har gjorts en del propåer om tilläggsbebyggelse som har varit väldigt dåliga. Vi ska nog vara väldigt försiktiga med vad vi vill göra inom nationalstadsparkens gränser. Det är en unik tillgång som vi har i Stockholm och som många andra städer i världen studerar för att också kunna göra en sådan reservering.

Det är också naturligtvis mycket lättare att i framtiden använda sig av ett naturreservat för att åstadkomma ny bebyggelse än att ta något som man har bebyggt och återskapa det till ett naturområde. Det senare går inte. Det går inte att återskapa natur på det sättet.

Anförande nr 77

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Det handlar ju inte om antingen eller, vilket Socialdemokraterna och Miljöpartiet nu försöker beskylla oss för. Vi säger att det är fråga om vilken reglering det ska vara, om kommunen ska ha fortsatt rådighet över marken eller om man ska låsa den för all framtid – även om du försöker göra skillnad här nu på nationalstadsparken och naturreservaten.

I nationalstadsparken skulle man flytta ett träd, men inte ett enda träd fick man röra, för man fick inte gå in under markytan. Eventuellt kunde det bli lite mindre vatten till trädet, eller något sådant, sades det, fastän man var garanterad att det skulle fungera att flytta trädet.

Liknande kommer diskussionerna naturligtvis att vara med de här naturreservaten. Om de en gång är låsta så är de låsta, och då får man inte gräva och dra fram ledningar även om man återställer området efteråt. Man får inte reglera, man får inte bygga och man får inte höja kvaliteten på något annat ställe som kompensation, rusta upp parker och göra dem mer tillgängliga i stället för de områden som inte används, så som vi gör i dag.

Vi tar kanske lite grönmark, sådan som inte används utan ligger för fäfat, vi bygger, upprustar en park och gör den tillgänglig och attraktiv så att människor använder den. Detta vill ni låsa helt och hållet för framtiden. Det är väldigt synd, och det är väldigt synd om alla dem som står i bostadskön. 95 000 människor står i bostadskö och 70 bostäder finns tillgängliga. Det säger en del om behovet.

Denna fråga handlar inte bara om vad vi klarar av att bygga under den här mandatperioden. Jag läste nyligen ett framtidsscenario om att 700 000 nya invånare väntas till Stockholmsregionen de närmaste trettio åren. Det handlar om handlar mer än 20 000 bostäder, vilket är det som ni har lovat den här mandatperioden.

Det behövs mark som vi kan bygga på, vi behöver inte en lösning av markanvändningen för all framtid i den här staden.

Anförande nr 78

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): När marken inte används då ligger den tydligen för fäfat, enligt Berthold Gustavsson. Naturreservat är tydligen detsamma som att marken ligger för fäfat. Och det kan man väl säga, det är naturligtvis fän som vandrar omkring där. De där fäna behöver vi för att kunna upprätthålla den biologiska mångfalden, det är därför vi har naturreservaten, för att vi ska kunna förstå och känna hur vi kommer in i bilden när det gäller naturen.

Jag tror att lite naturskola kanske skulle vara bra för Berthold Gustavsson, för just när man talar om att höja kvaliteten på andra ställen så är det återigen så att man inte begriper att om man en gång förstör natur så kan man inte återskapa den. Det går inte att odla om den marken. Det är ungefär som skogarna i Norrland – när vi har huggit ner träden och planterat om dem så är detta inte längre en urskog. Och det är något alldeles speciellt med orörd natur som vi har behov av att spara. Vi har väldigt stort behov av det för att förstå vårt ursprung.

§ 17 Interpellation om planerna på en ny nationalarena (nr 2003:81)

Anförande nr 79

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 80

B i r g i t t a H o l m (m): Jag skulle kunna säga: tack så mycket för svaret. Den här interpellationen skrev jag den 13 oktober 2003 och mycket har hänt sedan dess fastän det är en kort tid. Svaret som Py har skrivit var väl vid den tiden ganska klart, men mycket har som sagt var hänt.

Jag har ställt tre frågor. På vilket sätt har planerna utarbetats, frågade jag. Jag tycker att förhållandena är lite märkliga, men det kanske beror på att jag inte tillräckligt kunnig inom det här området. Här rapar borgarrådet upp vad som har hänt från början till slut, och det kanske är bra, men jag saknar oppositionens medverkan vid utarbetandet av planerna. Det tycker jag är trist. Gamla bakgrundsfakta berättas mest som utfyllnad på första sidan i svaret.

Den andra frågan ger nya funderingar över hurdana kostnaderna är i dag, den 9 februari. Man fick en summa och man hade använt den till den 29 oktober då svaret skrevs. Jag skulle vilja veta hurdant läget är i dag. Hur mycket pengar har använts? Har budgeten spruckit? Tänker man tillföra mer pengar? Varifrån kommer de pengarna i så fall att tas? Har man andra tankar?

Sist men inte minst handlar min tredje fråga om att Djurgården blev lovat avtalet rörande Stockholms stad. Jag tycker att det är lite synd att svenska mästarna i Sveriges största sport nu måste lämna kommunen efter majoritetens brist på handlande.

Jag vill veta hurdant läget är i dag. Har det hänt någonting i den här frågan? Det är möjligt att du har andra svar att ge än dem du skrev tidigare.

Anförande nr 81

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Det var alltså så att det var den förra majoriteten som gav uppdraget, med utgångspunkt i ett mycket nedslitet Söderstadion, att se över möjligheterna att utreda vad man kan göra med Söderstadion. Det är alltså det som finns redovisat här. Initiativet till detta har alltså tagits av det som du i dag kallar för oppositionen, det var alltså ni själva som tog initiativet till detta uppdrag.

Det var alltså 1999 som man kom fram till att man skulle göra en översyn av Globenområdet totalt sett, och det var vd för Globen som skulle göra arbetet.

År 2000 fattade man ett annat beslut, nämligen att Söderstadion skulle restaureras för 153 miljoner kronor. Samtidigt kom de nya UEFA-cupsreglerna som föreskrev bland annat sittplatser och så vidare.

År 2002 tog man tillbaka det gamla direktivet från 1999 och sade att man skulle se över Globenområdet igen. Det var det arbetet som sedan resulterade i det första förslaget om en ny stor arena i Globenområdet som vi fick se. För detta arbete avsatte man 4 miljoner kronor, som jag har svarat i interpellationssvaret och av de pengarna har man förbrukat 2,2 miljoner.

Dina frågor handlar också om vad som ska hända nu. När förslaget om den nya arenan presenterades kom det en uppsjö förslag till nya arenor, som ni säkert alla minns. Bland annat fick vi förslaget om en ny arena också i Kistaområdet. Det som nu har fattats beslut om är en förprojektering för en stor arena i Globenområdet; man ska också se över förslaget på en ny arena i Kista och man ska också se vad Solna kommun kommer att göra med Råsunda.

Dessa tre förslag finns och är föremål för en förstudie, vilket innebär att idrottsrörelsen, supportergrupperna, arkitekter och så vidare studerar vad som är möjligt att göra.

Det som är viktigt att säga är också att skapandet av en ny stor arena i Stockholm är ett erbjudande som staden ger – om det inte är aktuellt nu så får vi dra tillbaka det.

Anförande nr 82

B i r g i t t a H o l m (m): Jag tackar så mycket för det svaret, som jag uppfattar som mycket ärligt, Py. Det är tråkigt att vi i oppositionen inte har fått vara med på tåget under den här tiden, även om det var när vi satt i majoritet som arbetet påbörjades, jag tänker mer på vad som hänt den här perioden.

4 miljoner kronor satsades, 2,2 miljoner har använts säger du. Jag undrar fortfarande om du kan säga hur mycket mer pengar som ska tillföras projektet med förprojekteringen med tanke på att Kista och Råsunda är med i diskussionerna.

Du fick inte möjlighet att svara på min tredje fråga, men jag skulle ändå vilja ha ett svar. Vad händer med Djurgårdens supporterklubb?

Anförande nr 83

B o r g a r r å d e t B ö r j e s o n (s): Då återgår jag till frågan om Djurgården och Stadion. Det är så beträffande Stadion att det föreligger ett förslag med upprustningsprogram för Stadion som också Djurgårdens idrottsförening har varit med och arbetat med.

Det som är problematiskt med Stadion är att anläggningen är byggnadsminnesförklarad och att länsantikvarien ska tala om för oss vad vi får göra och inte göra med den. Det man har konstaterat är att det är stora svårigheter att även där leva upp till de krav som UEFA fastställt beträffande fasta stolar och att man inte ska ha så många ståplatser utan att alla åskådare ska sitta.

Djurgården har kravet att få in så många besökare som möjligt, naturligtvis, det är många som vill se Djurgården spela fotboll. Man fattade beslut om att inför nästa säsong spela sina matcher på Råsunda, vilket vi beklagar.

Det som händer på Stadion nu är naturligtvis att restaureringen fortsätter. Stadion är ju en fantastisk och en unik arena. Det är en friidrottsarena i förta hand, och vi fortsätter restaureringen av den när det gäller mediautrymmen, VIP-utrymmen, restauranger och så vidare.

Anförande nr 84

B i r g i t t a H o l m (m): Men är det inte lite märkligt att svenska mästarna i Sveriges största sportgren lämnar kommunen, att kommunen lämnar dem åt sitt öde och inte försöker att hjälpa till?

Alla vi som har varit på Stockholms stadion vet ju att det är träbänkar, och det är inga problem med att byta ut dem mot plaststolar eller mot något annat. Jag tycker att det är lite märkligt att den nuvarande majoriteten inte stöder Djurgårdens supporterklubb utan att Djurgården ska vara hänvisat till Solna och AIK:s arena. Det är en helt annan kommun. Jag tycker att det är alldeles förskräckligt att det är på det sättet. Oavsett om man är Djurgårdare eller inte så borde man stötta kommunens lag.

Jag fick inte svar från dig, Py, om hur det är med pengarna. Kommer det att skjutas till ytterligare pengar i förprojektet, och varifrån kommer de pengarna att tas. Kan du berätta i dag hur mycket det kommer att handla om?

Anförande nr 85

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag vill med bestämdhet säga att Djurgården inte har lämnats åt sitt öde. Det har pågått väldigt omfattande diskussioner med Djurgården för att förmå dem att stanna på Stadion, och vi har också goda relationer med supportrarna i den här diskussionen.

Vi ska göra allt vi kan för att de ska komma tillbaka. Vi råder inte över att vi inte kan få plats med stolarna. Vi har fått nej av länsantikvarien på vår förfrågan. Man får inte sätta in stolar där, det strider mot byggnadsminnesförklaringen av Stadion, och det beklagar vi också.

§ 20 Muntlig frågestund

Fråga nr 1. Bostäder i Frihamnen

Anförande nr 86

Ulla Hamilton (m): Ordförande, fullmäktige! Jag vill ställa några frågor till Roger Mogert om ett beslut som fattades i gatu- och fastighetsnämnden den 27 januari i år. Den här frågan har också samband med den interpellationsdebatt som vi hade tidigare i eftermiddag om näringslivsklimatet i Stockholms stad.

I beslutet som fattades i gatu- och fastighetsnämnden gjordes en markanvisning till Position Stockholm och Svenska Bostäder. I ärendet framgår det att det fortfarande råder väldigt många oklarheter. Till exempel står det i ärendet att det ännu ej är klargjort att eller hur bostadsbebyggelsen kan uppfylla normerna på ett godtagbart sätt. Markanvisningen ses som ett sätt att komma vidare med frågan om hur bullerproblematiken kan lösas i bebyggelsen. Det är en intressant utveckling av hur man använder sig av markanvisningar.

Under avsnittet Näringsliv och jobb i regionen står det: kontorets förhoppning är att det ska gå att kombinera bostäder i hamnen utan alltför negativa effekter för hamnverksamheten.

I Hamnstyrelsen fick vi den 16 december en föredragning av en bullerutredning som visar att det i princip är omöjligt att kombinera hamnverksamhet och bostadsbyggande.

Tycker Roger Mogert att det är bra att staden fattar beslut om markanvisning med den typen av brasklappar som man faktiskt har gjort vid det här tillfället där det står att läget dock inte är helt okomplicerat och att de fulla konsekvenserna av en byggnation i det aktuella kvarteret inte går att i dagsläget överblicka exempelvis vad gäller buller. Vad innebär detta för trovärdigheten för besluten som fattas i den här staden?

Anförande nr 87

Förste vice ordföranden: Jag vill påminna om att detta är en frågestund och inte ger tillfälle för längre inledningar.

Anförande nr 88

Borgarrådet Mogert (s): Ingen har sagt att detta är ett okomplicerat ärende. Jag tror dessutom att den text som du citerade var min. Naturligtvis står jag bakom den eftersom jag själv har skrivit den.

Det är ditt parti som har drivit fram detta ärende från början. Jag tycker att du kan föra den här diskussionen även inom ditt eget parti. Jag tycker självfallet att det är värt att prova detta. Jag är mycket medveten om att det finns stora komplikationer

och att det inte är säkert att detta går att genomföra. Jag tycker att vi måste kunna kombinera bostäder med den befintliga hamnverksamheten för att detta projekt ska gå att realisera, och jag tycker definitivt att det är värt att pröva.

Detta är inte okomplicerat, det är de som fått markanvisning som ska visa att byggnation är möjlig att genomföra. En markanvisning betyder ju inte att området blir bebyggt – därom torde vi alla vara eniga. Det här ger förutsättningarna för att kunna dra detta ärende i botten och få klara besked om det går eller inte går.

Anförande nr 89

Ulla Hamilton (m): Det är ju en lite märklig tågordning att man önskar och hoppas att det ska gå att göra någonting och så får man med en brasklapp i beslutet att fortsätta att undersöka möjligheterna. I det här fallet fanns det också vid det tillfälle, då man fattade beslut i gatu- och fastighetsnämnden, faktiskt en bullerutredning som visade att de olika intressena var klart oförenliga. Det begärdes också på sammanträdet en föredragning av detta innan man fattade beslut. Men borgarrådet valde att i stället driva igenom det här beslutet. För att rädda handlingsmöjligheten lade han till den här brasklappen.

Jag tycker att det är mycket bättre om vi i staden har en tågordning som innebär att vi bereder ärendena ordentlig och sedan fattar beslut då vi har helheten klar för oss. Så är det inte i det här ärendet. Det är olyckligt, för det har ställt till en mängd osäkerhet när det gäller vad vi i staden anser om hamnverksamheten framöver.

Anförande nr 90

Borgarrådet Moger (s): Jag måste be att få fråga på vad du grundar åsikten att ärendet skulle vara dåligt berett. Jag ställer mig mycket frågande till det påståendet. Det är väl få ärenden som utretts så mycket och som beretts så ingående.

Det återstår problem. Ja, vi är helt eniga om detta. Men det innebär inget annat än en viljeyttring om att vi ska ta reda på om det är möjligt att genomföra det här, och vi har utsett dem som får privilegiet att undersöka om det går att genomföra. Jag förstår inte dramatiken i detta.

Anförande nr 91

Ulla Hamilton (m): Herr ordförande! Dramatiken handlar om att det är väldigt många som berörs och som är involverade i den här verksamheten, inte minst Stockholm Hamns framtidsutsikter är beroende av detta. Därför är det väldigt viktigt att man gör saker och ting i rätt ordning. I det här ärendet, som jag har framför mig, så står det att de miljökonsekvenser som behöver utredas ytterligare vid planering av bebyggelse är bland annat buller, markföroreningar, risker med farligt gods. Den svåraste miljöfrågan är troligen hanteringen av buller.

Ett gemensamt utredningsarbete pågår där, utöver kontoret även Stockholm Hamn, stadsbyggnadskontoret och miljöförvaltningen finns med. Jag ser inte någon

anledning till att man skulle ha så bråttom att ta fram det här markanvisningsärendet innan man faktiskt hade fått klara besked på de här områdena.

Anförande nr 92

Borgarrådet M o g e r t (s): Som du säkert också känner till har det här ärendet varit bordlagt ett tag i gatu- och fastighetsnämnden. Det är ju ingenting som har hastats igenom eller trumfats igenom över en natt. Det är ett arbete som har pågått ganska länge.

Det är faktiskt så att personer i ditt parti har stått i den här talarstolen och inte hänvisat till bullerutredningen utan frågat: När kommer startpromemorian? När går spaden i backen? Varför ska det ta så lång tid?

Du och jag är överens såtillvida att vi tycker att detta är ganska komplicerat. Vi tycker att man ska studera det i lugn och ro och inte forcera ärendet. Det är rimligt att man också vågar gå till beslut och säga vilken inriktning man tror är möjlig. Men vi måste harmonisera. Det är det som är cloun i vår text. Boende och hamnverksamhet måste harmonisera. Det är förutsättningen för att det ska bli något byggande av.

Fråga nr 2. Organisationsstöd

Anförande nr 93

A b i t D u n d a r (fp): Min fråga till borgarrådet är: Tycker du att det ska finnas ideella organisationer som arbetar med missbrukare eller hemlösa, eller ska staden sköta allt i egen regi?

Min andra fråga är: Om du tycker att det är bra med ideella organisationer, varför skär ni hela tiden ner stödet till dem? Varför avslår ni projekt? Det gäller till exempel nu senast ett projekt i föreningsutskottet som hette Karisma Center motivationscenter. Det är en väldigt bra verksamhet som inte finns i staden annars. Som motiv för avslaget hänvisade man till att staden tänkte starta sådan verksamhet i egen regi.

Anförande nr 94

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Svaret på den första frågan är ja.

Den andra frågan handlar om att inte ens Folkpartiet har mer pengar att fördela. I ett brev har jag sett uppgiften att pengar till en organisation har dragits in. Men så var det inte, för den organisationen har aldrig fått några pengar.

Vissa verksamheter måste staden ha. Men svaret på den första frågan är ja.

Anförande nr 95

A b i t D u n d a r (fp): Skälet var inte att det inte fanns pengar inom staden eller i budgeten, utan man hänvisade bland annat till att staden tänkte starta verksamhet i egen regi.

Det gäller dagverksamhet. I dag har Convictus egen dagverksamhet. Ny gemenskap och Stadsmissionen har det också, och Karisma Center har ett motivationscenter.

Dessa dagcentra vänder sig till olika målgrupper. Det är inte alls bara samma verksamhet som staden har – absolut inte.

Då undrar jag: Är det här inte bara ett ideologiskt budskap till de ideella organisationerna om att ni helt enkelt inte gillar deras verksamhet inom socialt arbete?

Anförande nr 96

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Om jag ville skulle jag naturligtvis kunna läsa upp hela listan över alla utomstående organisationer som får stöd av staden. Men det börjar bli ganska tröttsamt att den borgerliga oppositionen ofta skojar med sanningen när det gäller de ideella organisationerna.

I det här fallet var ett av argumenten mig veterligt att verksamheten ligger vägg i vägg med en annan organisation som bedriver exakt samma verksamhet, det vill säga daghärbärge för hemlösa. Det var vad frågan handlade om.

Vi vill att det ska finnas daghärbärgen över hela staden, helst också i varje stadsdel, just därför att det inte ska bli stora enheter. Det är argumentet.

Anförande nr 97

A b i t D u n d a r (fp): Det du säger stämmer inte, Margareta. De bedriver inte samma verksamhet. Själva namnet, motivationscenter, anger att det inte bara handlar om dagverksamhet dit man går under några timmar. Det handlar om mycket mer – ett steg längre, så att säga. Man motiverar människor som vill komma från sitt missbruk, och man erbjuder dem aktiviteter som inte finns inom staden i dag.

Det handlar inte om att gulla med ideella organisationer eller förfälska verkligheten – absolut inte. Man behöver inte vara någon gammal räv för att förstå vad ni håller på med. Ni är av ideologiska skäl mot ideella organisationer – ni gillar inte deras verksamhet!

Ett exempel är att ni gick ut och sade att ni skulle starta eget med dagverksamhet. Det hänvisade man till bland annat i tjänsteutlåtandet, och på mötet debatterade vi också att staden tänkte starta eget och att vi därför inte hade några pengar.

Anförande nr 98

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag tycker att det är pinsamt att Abit Dundar står här som ledamot av socialtjänstnämnden och ledamot av utskottet och inte vet att Convictus har en verksamhet som är motiverande. Det stod du faktiskt här och sade, och det tycker jag är pinsamt.

Det är att undervärdera din egen möjlighet att själv skaffa dig kunskap. Jag tycker att du ska gå och besöka dem. Det vore bra.

Men jag vill fortfarande ta upp det brev som ni har skrivit till mig. Där talar ni om gårdagens beslut att dra in bidragen till Karisma Care. Men vi har inte dragit in några bidrag, Abit Dundar.

Det är fortfarande så att ni glider på sanningen. Jag tycker att det är oerhört trist och tråkigt att ni ständigt utsätter många människor för det – för ibland tror de på er. Därför måste man alltid gå in och förklara för dem att sanningen är att just Folkpartiet har svårt för detta.

Fråga nr 3. "Hur ska mormor bo?"

Anförande nr 99

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Vi kristdemokrater pratar ofta om att vi vill ha generösare bistandsregler för framför allt de personer som ibland kallas "äldreäldre", de som är födda under förra seklet och har varit med om att bygga upp servicehus och annat och räknat med att få bo där. Det känner ni till.

Därför var det förstås med intresse jag såg en affisch, även om den var uppsatt på ett träd. Vänsterpartiet i Enskede hade satt upp en så kallad väggtidning. Där var rubriken: Hur ska mormor bo?

Där beklagar de sig över att man inte får bo på servicehus utan att vara jättedålig. Om man är halvrisig får man inte bo där. Därför står också platser på servicehusen tomma. Från Vänsterpartiet i Enskede konstaterar man att staden har korkade regler.

Då undrar jag, Margareta: Är det så att staden enligt Vänsterpartiet har korkade regler?

Anförande nr 100

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det här kan bli riktigt putslustigt eftersom jag själv bor i Enskede och ingår i den föreningen. Ewa Samuelsson vet naturligtvis att så är fallet.

Jag har inte sett väggtidningen, och jag tycker inte att vi har korkade regler i staden. Det innebär väl egentligen att jag får gå hem till mina partikamrater och tala om för dem vilka regler som gäller.

Även i Enskede-Årsta har man dragits med ett överskott på tomma fastigheter – inte på grund av att reglerna är snåla utan på grund av bland annat att andra stadsdelar hade hyrt in sig i några av deras äldreboenden men sedan dragit sig tillbaka.

Reglerna är alltså inte korkade.

Vi har gått igenom hur många som står i kö. Det är väldigt få. Vi har också försökt ta reda på om det är som det sägs beträffande hur många som får avslag, men det är svårt att komma fram till det. Jag vill nämligen rätta upp det som går som ett rykte men inte stämmer. De som får avslag är ytterst få. Några fall har gått vidare i rättsprocessen. Där är det få som har vunnit, så att säga. Men det är väldigt få av alla äldre i staden det handlar om.

Det är några som har fått avslag, och det finns några som är missnöjda. Men på det stora hela är det inte på det sättet.

Sedan får jag som sagt gå hem och ta mina partikamrater i örat.

Anförande nr 101

E w a S a m u e l s s o n (kd): Diskussionen gäller kanske inte bara om vi har gjort rätt eller inte när enskilda människor överklagar de beslut som de har fått från socialtjänsten, utan det gäller mer hur vi behandlar våra äldre.

Jag kan läsa vidare på väggtidningen. Där står det: I stället för att ändra på reglerna vill man nu käckt göra om servicehusen till seniorboende för dem som är över 65 år. Ett bättre alternativ vore att göra det lättare för dem som behöver och vill att flytta in i servicehus.

Då undrar jag, Margareta: Är detta något du skulle kunna tänka dig – att göra det lättare för dem som verkligen känner sig risiga och isolerade att få komma till ett servicehus?

Anförande nr 102

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Vi har pratat om den här frågan många gånger, och jag tror att vi är ganska eniga om att flera av servicehusen med all rätt kan omvandlas till seniorboende med hyresrätt – vilket också är bra för de äldre. Jag tror att de flesta tycker att det är bra. De gamla ringer och vill ställa sig i kö redan nu, när de har läst om det.

Min förhoppning är naturligtvis att ingen som verkligen behöver plats på ett servicehus ska få ett avslag, utan tillräckligt antal platser ska finnas tillgängliga för dem som verkligen behöver plats. De äldre personer som finns i Stockholms stad måste kunna känna sig trygga.

Det har däremot varit svårt att hitta belägg för att det är så som man slentrianmässigt säger i debatten.

Anförande nr 103

E w a S a m u e l s s o n (kd): Margareta! Vi är överens om att seniorboende säkert kommer att bli ett bra alternativ. Men vi är här och nu, och det gäller fortfarande de personer som jag benämner ”äldreäldre”, som i dag inte får plats.

Några orkar överklaga, och några får också rätt. Men många får inte rätt trots att vi har tomma platser, och jag tycker inte att det är värdigt av Stockholms stad att inte tillåta de äldre att få den lugn och trygghet som de eftersträvar under de allra sista åren.

Anförande nr 104

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Vi har tittat på siffrorna för år 2002 och försöker titta på de siffror för 2003 som har kommit in. För 2002 känner jag mig inte speciellt ansvarig. Då var det ett stort antal personer i förhållande till antalet gamla, kanske ett 30-tal personer, som överklagade. Kanske sex av dem fick rätt gentemot staden, medan de övriga inte fick det, om jag minns rätt – jag är lite dålig på siffror.

Det kan jämföras med de flera tusen äldre som bor på servicehus, och då ser man att andelen är liten. Men självfallet skulle jag önska att dessa sex hade fått rätt från början.

Fråga nr 4. Bostadsministerns kritik av bostadsbyggandet i Stockholm

Anförande nr 105

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Eftersom frågan rör kritik mot Stockholm från regeringen tycker jag att det är skäligt att finansborgarrådet besvarar frågan.

I förra veckan kom bostadsministern med vad jag måste tolka som ganska tung kritik mot Stockholm för att bostadsbyggandet går åt fel håll här. Här minskar bostadsbyggandet kraftigt, i stället för att öka, som det tydligen gör i stora delar av landet i övrigt.

Jag vill höra hur finansborgarrådet kommenterar bostadsministerns kritik.

Anförande nr 106

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Det ska jag så gärna göra, för jag hade möjlighet att träffa bostadsministern i dag på förmiddagen.

Det som är viktigt att säga och det jag också informerade honom om är att startpromemorior och detaljplaner har antagits för 8 000 lägenheter i Stockholm sedan maktövertagande, och markanvisningarna ligger i det närmaste på 7 000. 15 nya handläggare har också anställts eller kommer att anställas på stadsbyggnadskontoret.

Det gäller alltså att ha klart för sig vad revisionsrapporten handlade om, nämligen att vi måste sopa framför egen dörr, vilket vi naturligtvis också gör, för att snabba på handläggningen.

Takten i hanteringen av överklaganden är fortfarande ett problem. Därför är det viktigt att vi har en snabb hantering på Miljödepartementet, vilket vi har framfört. Avgöranden mellan staten och staden när det gäller strategiska markfrågor måste också hanteras mycket snabbare.

Vi jobbar på, och till sommaren 2004 kommer vi att ha en ganska klar bild av om vi klarar 20 000 lägenheter eller inte. Jag känner att vi har gett bra information till ministern, och han förstår precis hur läget är.

Anförande nr 107

Borgarrådet N o r d i n (m): Det svaret kan man väl inte tolka på annat sätt än att finansborgarrådet trots allt tycker att ministerns kritik var befogad. Ni har misslyckats med bostadsbyggandet.

Det är väl gott och väl med 15 nya handläggare, men jag undrar om det är där knuten finns. Det handlar ju också om klimatet i Stockholm för att få igång bostadsbyggandet.

Jag tycker i och för sig att bostadsministern borde vara självkritisk eftersom regeringen är saktfärdig med att vidta åtgärder som kan underlätta bostadsbyggandet.

Jag tycker också att det är lite förvånande att finansborgarrådet springer upp till departementet bara för att redovisa vad Stockholm gör utan att ha med sig en diger kravlista på vad regeringen borde göra. Det nämndes i alla fall ingenting om det i det här inlägget.

Det gäller nog att jobba med både planer och markanvisningar. Det har vi gjort i den förra majoriteten, och då kom bostadsprojekten igång. Skillnaden är inte att det nu kommer planer och markanvisningar – för det gjorde det också under förra mandatperioden – utan skillnaden är att bostadsprojekten faktiskt inte startar.

Anförande nr 108

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag kan hålla med dig på ett sätt, Sten Nordin. Markanvisningar fanns det rätt gott om i byrålådan, men det fanns inte särskilt många detaljplaner. Icke förty har vi under ett och ett halvt år fastställt startpromemorior och detaljplaner för 8 000 lägenheter. Varken du eller jag kan tvinga någon privat byggare att sätta igång sina byggen. Däremot vet vi att siffrorna är annorlunda när det gäller att göra bygganmälan till stadsbyggnadskontoret.

Tillsammans med övriga ansvariga borgarråd känner jag att vi från stadens sida håller en hög och jämn takt när det gäller både detaljplaner och markanvisningar.

Du kanske inte lyssnade särskilt noggrant, men visst har vi framfört våra synpunkter till regeringen på vad regeringen ska åstadkomma när det gäller handläggningstider, markfrågor och andra frågor som är viktiga och strategiska för framför allt våra stadsutvecklingsområden, och vi har självfallet fullföljt våra krav när det gäller infrastruktursatsningarna.

Anförande nr 109

Borgarrådet **N o r d i n** (m): Till det kunde man tillfoga exempelvis förändringar av plan- och bygglagen, förändringar av beskattningen och många andra frågor som jag tror har väl så stor betydelse.

Men, herr ordförande, det kom plötsligt en intressant glidning i finansborgarrådets svar. Jag har många gånger hört finansborgarrådet slå fast från den här talarstolen att det är ett löfte att det ska byggas 20 000 nya bostäder. Men nu ska alltså stockholmarna, om jag uppfattade det rätt, få vänta till i sommar för att få höra en bedömning av om det löftet står kvar.

Uppfattade jag finansborgarrådet rätt?

Anförande nr 110

Borgarrådet **B i l l s t r ö m** (s): Tänk, Sten Nordin, jag får en känsla av att du önskar att vi ska glida på beskedet. Men jag kan inte glädja dig med det.

Vi har gått till val på 20 000 lägenheter, och det ligger fast. Det som krävs av oss är en hög och jämn leverans, och det kommer vi att hålla fast vid.

Fråga nr 5. Klotter

Anförande nr 111

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige, Erik Nilsson! I onsdags chattade du och jag och en till från varje parti om klotter. Sedan var du och jag med i radion och pratade om klotter.

Det jag tyckte var ganska bra att höra var att du tydligt är emot klotterväggar – så uppfattade jag dig – till skillnad från dina koalitionspartner, som i den här chatten ställde sig ganska positiva till klotterväggar.

Men jag har en fråga till dig. För nästan två år sedan presenterade Klotterkommissionen sitt förslag till åtgärder. Då undrar jag: Varför har det inte hänt något ännu? När kommer besked om när ni tänker genomföra Klotterkommissionens förslag?

Ni hade också ett vallöfte. Jag tror att det var det 81:a vallöftet eller något sådant. Det gällde att klotter skulle saneras inom en vecka. Men man behöver inte se sig om särskilt mycket i staden för att se att det inte är så. Då är frågan: När ska ni genomföra det vallöftet?

Anförande nr 112

Borgarrådet N i l s s o n (s): Du kommer att få svar mycket snart, Ann-Katrin Åslund. Jag hade hoppats att vi skulle kunna presentera ett förslag under den här veckan. Det är möjligt att det går i slutet på veckan, men annars blir det i början av nästa vecka. Vi håller just nu på att finputs formuleringarna.

Vi kommer att ta upp förslag på hur vi ska arbeta med socialt förebyggande åtgärder, hur vi ska arbeta med saneringsfrågorna för att få en bättre samordning men också hur vi ska skapa en möjlighet för de ungdomar som seriöst vill jobba med graffitikonst att kunna göra det utan att vi riskerar att få spridningseffekter, vilket man har kunnat få med ”lagliga väggar”.

De svar som jag gav på chatten tror jag är huvudpunkterna i det ärende som kommer att presenteras möjligen under denna vecka eller under nästa vecka.

Anförande nr 113

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag vill ändå ha ett förtydligande. Har jag tolkat dig rätt när jag säger att du är emot klotterväggar?

Hur kommer du att hantera dina koalitionspartner? Från det hållet har man ju tydligt sagt att man är för klotterväggar.

Till exempel sade Åsa Romson till John på chatten: Vi tycker definitivt att det borde finnas lagliga ställen att utöva graffiti på. Har du några förslag på platser? I nästa inlägg sade hon: Tack för tipset om Spångaväggen, Andreas!

Anförande nr 114

Borgarrådet N i l s s o n (s): Som jag sade i chatten ser jag risker med ”lagliga väggar”. Det handlar om spridningseffekterna. Jag har dragit slutsatsen att det är knepigt med ”lagliga väggar”.

Däremot tycker jag definitivt att man, till exempel på en skola eller fritidsgård, där man vill ha ett graffitikonstverk, ska kunna fatta ett gemensamt beslut om det.

Att ha något slags nolltolerans som innebär att vi inte accepterar konstformen graffiti tycker jag är korkat.

Jag tror också att vi behöver ställen där vi kan visa ung konst, inklusive graffitikonst, för stockholmarna. Vi har i dag ett gemensamt offentligt rum som är helt dominerat av de kommersiella intressena. Jag tror att vi behöver andra utrymmen för att visa ung konst.

Vad de andra partierna står för får du väl fråga dem. Vi diskuterar ett gemensamt förslag där vi naturligtvis kan ha lite olika utgångspunkter men där vi håller på att hitta en gemensam policy. Den kommer du att få läsa inom mycket kort tid.

Anförande nr 115

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag tycker att det ska bli jätteintressant, och jag hoppas naturligtvis mycket på den policyn, eftersom jag ändå tycker att du har skärpt tonen när det gäller klotter jämfört med för ett år sedan.

Men jag fick inte svar på när ni ska genomföra det 81:a vallöftet, att sanering av klotter ska ske inom en vecka.

Eftersom du har ett inlägg kvar skulle jag också vilja ställa en fråga. I många stadsdelar har oppositionen lagt förslag om att man ska klottersanera inom 24 timmar. Det har majoriteten varit emot hela tiden. Jag undrar varför.

Anförande nr 116

Borgarrådet N i l s s o n (s): Som jag nämnde – vilket också kommer att vara ett svar på Klotterkommissionens rapport – kommer förslaget också att innehålla vilka åtgärder man vidtar för att skärpa saneringen.

Fråga nr 6. Den kommunala gymnasieskolan

Anförande nr 117

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Före jul, Erik Nilsson, var beskedet i utbildningsnämnden att det skulle läggas ner en kommunal gymnasieskola i Stockholm. Därför blev jag lite förvånad när jag förra veckan fick klart för mig att det kommer att öppnas två nya kommunala skolor eller åtminstone två nya filialer till kommunala gymnasieskolor.

Jag undrar: Stämmer det inte längre att en gymnasieskola ska läggas ner?

Anförande nr 118

Borgarrådet N i l s s o n (s): Nej, Mikael Söderlund. Om du hade läst de handlingar som du får i utbildningsnämnden hade du vetat att det inte är någon kommunal gymnasieskola som ska läggas ner. Däremot frånträder vi de lokaler som vi har haft i Sankt Jacobi, där det under den senaste tiden inte har bedrivits någon självständig gymnasieverksamhet.

I fråga om nyetableringar handlar det om två filialer, två utvecklingsverksamheter inom ramen för Kista gymnasium och Brännkyrka gymnasium.

Jag har en fråga som jag vill rikta till dig. Du tycker att det är jättebra med konkurrens, utveckling och dynamik. Men kommunen ska tydligen inte få konkurrera om de 1 000 nya gymnasieelever som kommer till skolan i höst.

Anförande nr 119

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Jag relaterar till de muntliga besked som jag fick i utbildningsnämnden före jul. Då var det tydligt att det underlag för

gymnasieelever som finns nu innebär att man kommer att tvingas lägga ner en kommunal gymnasieskola. Det var det besked som jag fick före jul.

Därför blir jag naturligtvis väldigt förvånad när jag får beskedet att arrangören till en av de nya kommunala gymnasieskolorna har blivit nekad att starta skolan som friskola. Det förvånade mig mycket eftersom jag – efter den beskrivning som jag hade fått – tyckte att skolan lämpade sig ganska väl som friskola men inte fullt så väl som kommunal gymnasieskola.

Jag skulle inte tycka särskilt mycket om ifall ditt SSU fick starta sin skola som kommunal gymnasieskola – den socialistiska nya skola som SSU så käckt har bett att få starta.

Det finns alltså skillnad på vilka som kan arrangera en friskola och vilka skolor som kan arrangeras i kommunal regi. Jag tycker att det finns en viktig skillnad därvidlag. Jag trodde att också Erik Nilsson såg den skillnaden.

Anförande nr 120

Borgarrådet N i l s s o n (s): Det är faktiskt oerhört intressanta inlägg som Mikael Söderlund gör. Du menar alltså att vi i kommunens regi inte kan arrangera inriktningar eller profiler i verksamheten som är helt i enlighet med nationella läroplaner och kursplaner? Det är fullständigt ofattbart! Vad ska vi ha kvar? Vill du driva utvecklingen vidare så att vi i kommunal gymnasieskola endast och uteslutande ägnar oss åt att arrangera individuella program?

Du säger att vi har nekat etablering av friskola. Jag vet inte om du känner till lagstiftningen. Det är Skolverket som fattar beslut om etablering av en friskola eller inte. Vad jag förstår såg entusiasterna bakom det aktuella projektet en möjlighet att utveckla detta inom ramen för den kommunala gymnasieskolan. Berörd rektor och gymnasieenhetens chef, som är på utförarsidan, tyckte att det var ett spännande utvecklingsområde att pröva.

Jag tror att det är du, Mikael Söderlund, som måste tänka igenom hur du ser på konkurrens och valfrihet. Det jag hör från dig är: Vad skit som helst är bra, bara det inte sker i kommunal regi.

Anförande nr 121

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag tycker att det är jätteintressant om Erik Nilsson börjar engagera sig i kvalitetsfrågor i skolan. Det är inget som jag normalt sett brukar se från socialdemokrater. Och eftersom socialdemokraterna har haft 30 år på sig för att förstöra den kommunala skolan – grundskolan och gymnasieskolan – finns det mycket att göra. Ert ständiga prickskjutande i två års tid på friskolorna och de engagerade människor som finns där kan de människorna själva vittna om. Jag gör det också gärna.

Jag vet precis vad Erik Nilsson och socialdemokraterna är ute efter. Ni är ute efter att totalt och slutgiltigt stänga de fria skolor som vi tog till det här landet och som stora

delegationer från hela världen åker till Sverige för att se och uppleva på plats. De skolorna försöker ni förstöra. Och när ni i riksdagen får nej två år i rad sätter ni igång Skolverket och en rad andra tjänstemän, TV och andra, för att se till att ge en så dålig bild av friskolorna som möjligt. Under tiden håller Erik Nilsson dessutom på att etablera nya skolor.

En skola som jag gärna vill veta mer om är den som, vad jag förstår, handlar om den globala ekonomin och hur den kan påverkas. Jag skulle vilja veta jättemycket om den skolan, eftersom den nu ska drivas i kommunal regi.

Min ursprungsfråga, herr ordförande, var: Vilken kommunal gymnasieskola ska nu tvingas stänga eftersom det öppnas nya?

Anförande nr 122

Borgarrådet N i l s s o n (s): Mikael Söderlund! Jag har svarat på den frågan. Det är ingen kommunal gymnasieskola som ska stängas. Men vi går ur lokalerna i Sankt Jacobi.

Vi hoppas att en del av den elevtillväxt som sker kommer att ske i den kommunala gymnasieskolan. Vi har nämligen uppfattningen att man också där ska få utveckla verksamheter och komma på nya idéer. Men med ditt inlägg här i dag har du klargjort att du inte tycker så utan tycker att den kommunala gymnasieskolan ska ta hand om det som blir över.

Du har en oerhört intressant uppfattning. Du har i andra sammanhang sagt att politiker inte ska peta i lokala skolledares utveckling av skolan. Hur i hela fridens namn förhåller du dig egentligen, Mikael Söderlund? Ska rektorerna för Brännkyrka gymnasium och Kista gymnasium få utveckla sådana här verksamhetsinriktningar och idéer eller inte? Du måste tänka efter var du själv står!

Om du på allvar vill veta mer om de inriktningar som föreslås vid Kista gymnasium och Brännkyrka gymnasium föreslår jag att du läser den verksamhetsplan som du själv var med och fattade beslut om i november. Där står nämligen allt detta.

§ 21 Interpellation om bostadsbyggande (nr 2003:75)

Anförande nr 123

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 124

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Jag ska tacka borgarrådet för svaret, fast det tyvärr inte är så mycket att tacka för.

Det var lägligt att den här interpellationsdebatten fick komma efter frågestunden. Efter vissa krumbukter har nu finansborgarrådet sagt att löftet om 20 000 nya bostäder står fast. Det sade hon nyss här i talarstolen.

När jag skrev den här interpellationen hade vi halvårssiffrorna för 2003. Då hade 717 nya bostäder påbörjats. När vi nu behandlar interpellationen har vi fått helårssiffran. Då har det tillkommit 395 bostäder, så slutsiffran blev 1 112 påbörjade nya bostäder. Det är inte precis så att takten verkar öka. Siffran har redan ramlat ner till en tredjedel av siffrorna för 2002. Det är alltså bekymmersamt.

Ur den synvinkeln borde Roger Mogert välkomna att ha en seriös debatt kring vad man kan göra för att öka bostadsbyggandet, för det är ju alla intresserade av.

Jag har ställt tre frågor. De har bevärdigats ett svar på 19 rader. Som vanligt innehåller det tyvärr mest – förutom lite försvarstal – att det är de borgerliga partiernas fel att bostadsbyggandet alltid rasar ihop när Socialdemokraterna regerar.

Den logiken, Roger Mogert, är inte alldeles lätt att tro på. Vi kan se på kalla siffror. Fram till 1998 och efter 2002 rasar bostadsbyggandet. Under den borgerliga tiden ökade bostadsbyggandet. När vi hade fått hålla på ett par år, så att vi hade grepp om läget, var bostadsbyggandet det högsta på 30 år.

Låt oss lägga all den statistiken åt sidan och försöka se på vad som kan göras för att öka bostadsbyggandet.

Ett fel som jag tror att ni socialdemokrater gör är att ni glömmer bort vilket klimat i stort som ni har skapat här i Stockholm och vilken framtidstro det finns – eller finns brist på – här i Stockholm.

Ni talar gärna om markanvisningar, planer, antal tjänstemän och annat. Det är nödvändiga saker som kommunen har ansvar för. Men det är inget nytt, utan det fanns redan, och det går att bygga vidare på det i full enighet. Det är inga problem med den saken.

Vad ni måste fundera över är i stället: Varför kommer inte bostadsprojekten igång?

Det verkar lite grann som om ni lever i en värld där de privata byggherrarna är elaka och inte börjar bygga och att det därför är bara de kommunala bolagen som ska bygga. Men jag får intrycket att det går ganska trögt där också.

Er retorik på den punkten stämmer inte överens med verkligheten ens när det gäller de kommunala bolagen – inte heller i fråga om det bolag där fastighetsborgarrådet själv sitter ordförande, ett bolag som nu dessutom lägger merparten av sina pengar på andra projekt än bostäder, ser det ut som.

Nej, herr ordförande, jag tycker att fastighetsborgarrådet borde välkomna en debatt om orsakerna till bostadsbyggandets kollaps i Stockholm, eftersom vi skulle kunna ta gemensamma tag. Vi skulle kunna se vad vi kan göra här och också se på vad vi kan göra gentemot statsmakterna.

Det fanns anledning att fråga hur ni reagerade på Lövdéns kritik i förra veckan. Visst har han rätt i sin kritik. Men i mycket slår den tillbaka på honom själv – det är jag den första att säga. Någon mer misslyckad bostadsminister än Lövdén tror jag nämligen inte att det här landet har haft. Han har pratat mycket i många år men har aldrig gjort något. När han säger att regeringen har gjort sitt – tillsatt en arbetsgrupp om markfrågor – blir man inte direkt imponerad.

Jag tycker att ni är slätstrukna när det gäller att ställa krav på att plan- och bygglagen ska förändras. Du nämner det, men ni borde jobba med det, liksom att ställa krav på förändrad beskattning, så att människor har råd att bo och därför också råd att efterfråga bostäder. Det är ju det som håller på att bli det stora problemet.

Jag tror tyvärr inte att ni kommer att lyckas med att planera fram de här bostäderna. Du ska, Roger Mogert, klara 6 300 nya bostäder per år under de tre följande åren av mandatperioden för att inte bli ansvarig för ytterligare ett valsvek. Ska det gå krävs det nog att man både söker samarbete politiskt och vågar diskutera orsakerna till att bostadsprojekten inte kommer igång. Annars lär du misslyckas.

Finansborgarrådet tror att vad jag drömmer mest om är att ni ska misslyckas på den här punkten, men det är alldeles fel, för det vore helt förödande för Stockholm att få en fortsatt bostadskollaps.

Anförande nr 125

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag välkomnar självfallet en seriös debatt om bostadsproduktionen. Något annat vore otänkbart. Det är ett gemensamt ansvar och ett gemensamt intresse att vi får igång bostadsbyggandet i Stockholm.

Jag känner naturligtvis också till de USK- och SCB-siffror som bland annat florerade i Boverkets rapport. Det finns i och för sig orsak att se närmare på den rapporten och se på de reellt påbörjade byggena. Vi känner ju alla till uttryckssättet ”lögn, förbannad lögn, statistik”.

Om man tittar närmare på och jämför USK-siffran med antalet reellt påbörjade lägenheter – USK mäter nämligen antalet gjutna bottenplattor – finner man en differens som visar att antalet påbörjade lägenheter förra året var i runda tal 2 000.

Även om jag förstår att du inte tycker om att höra det, Sten, säger det mig att det faktiskt fanns en inbromsning inför valet, under den dåvarande majoriteten, och att det har gett en viss eftersläpning.

Men det är egentligen inte det intressanta – därom är vi helt överens. Det intressanta är inte att peka på vems felet har varit historiskt, utan det intressanta är vad vi gör nu.

Den andra punkt där jag faktiskt har synpunkter på Boverkets rapport gäller att jag inte instämmer i deras prognos för framtiden. De pekar ganska svepande på att de inte tror att bostadsbyggandet kommer igång nästa år utan kanske nästnasta år. Men om jag ser på stadens egna prognoser från gatu- och fastighetskontoret, stadsbyggnadskontoret och stadsledningskontoret ser jag att de visar en ganska kraftig ökning nästa år och de kommande åren.

Det gör att jag vågar säga att det – trots det rätt magra första året – trots allt går att uppnå målet 20 000 lägenheter. Vi fortsätter att jobba på det. Prognosen i dag säger att allmännyttan kommer att klara sitt beting på 8 000 lägenheter.

Sedan delar jag åsikten att regering och riksdag kan göra mer. Jag är också besviken över att arbetet med plan- och bygglagen tar så lång tid, och jag kan säga att jag har nästan dagliga kontakter med regering eller riksdag kring PBL och det ekonomiska regelverket, så det går inte att säga att vi bedriver en passiv politik där, utan tvärtom driver vi på i den frågan.

Anförande nr 126

Borgarrådet N o r d i n (m): Visst kan man ibland lösa frågor via telefonkontakter eller vad det kan vara med regeringen. Men jag tror också att man som ledare för staden måste gå ut och bilda opinion och sätta ett tryck på regeringen i fråga om vad som måste göras, för vi har ju sett en skriande passivitet från regeringshåll i många år.

Regeringen har varit väldigt pigg på att ”tycka” om bostadsbyggandet i kommunerna men väldigt slö med att vidta åtgärder, till exempel när det gäller plan- och bygglagen och när det gäller skatterna, såväl fastighetsskatten, som påverkar människors möjlighet att efterfråga bostäder, som byggmomsen, där man skulle kunna göra mer.

Till sist tog man ett litet kliv när det gäller momsen och studentbostäderna, efter rätt långvarigt tryck från bland annat förra majoriteten här i staden, som drev momsfrågan rätt hårt, eftersom byggandet som vi vet är hårt beskattat – lika hårt beskattat som en flaska vodka.

De frågorna måste man driva. Men sedan finns det ett eget ansvar.

Vad jag menar, herr ordförande, är att det egna ansvaret förvisso gäller planer, markanvisningar och antalet handläggandet tjänstemän, men det gäller också vilket klimat man skapar. Om klimatet heter kraftiga skattehöjningar, kraftiga avgiftshöjningar och därtill biltullar tror jag inte att människor känner någon större optimism i fråga om att kunna efterfråga bostäder, och många måste nog tvingas konstatera att de inte kommer att kunna göra det.

Då avstannar byggandet, för de byggföretag som måste få ordning på sina siffror och räkna hem varje bygge måste se på möjligheten att bostäderna faktiskt får hyresgäster eller köpare, beroende på vad man bygger.

Jag tycker att den bostadspolitik som nu bedrivs från majoritetens sida är – för att uttrycka det vänligt – alldeles för smal. Det är väl resultatet av det vi ser.

Vi kan bolla med vilka siffror som helst. Oavsett vilket jämförelsematerial vi väljer har bostadsbyggandet i Stockholm gått ner mycket kraftigt. Det gäller att ta ett gemensamt ansvar för att få upp det.

Jag kan lova Roger Mogert att vi från moderat sida är besjälade av att få upp bostadsbyggandet, så skulle du ta initiativ för att fatta beslut i de frågorna som går i rätt riktning tror jag att det skulle gå att bilda majoritet i fullmäktige. Det är inte problemet, utan problemet är – tycker jag – att ni egentligen inte tar den bostadspolitiska debatten på allvar.

Anförande nr 127

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag förstår inte riktigt vad du menar med att vi inte tar frågan på allvar. Det gör mig lite förvånad.

Vi må ha olika åsikter i skattefrågan – det kan jag väl säga. Jag är inte uppriktigt övertygad om att det är just skattesänkningar som krävs på detta område. Det är ju något av ert standardsvar på alla frågor och problemställningar att om man bara sänker skatten löser sig allt. Jag tillåter mig att även på detta område vara lite tveksam till det.

Däremot kan vi ha den gemensamma uppfattningen att det ekonomiska kringverket kring bostadssektorn är väldigt viktigt. Det kan tyckas vara något av en absurditet att staten går med plus inom bostadspolitiken.

När det gäller att påverka regering och riksdag vill jag säga: Du pratar om utåtriktade aktiviteter och liknande. Jag ber att få citera din företrädare som vice ordförande i gatu- och fastighetsnämnden, som sade: Det måste finnas bättre sätt att påverka politiken än att marschera gata upp och gata ner. Det är inte alltid det som syns och hörs bäst som ger störst effekt.

Däremot tycker jag att det är en riktig analys att vi måste skapa förutsättningar för att folk ska kunna efterfråga boende. Men inte heller där tror jag att sänkta skatter är nyckeln, utan vi måste skapa möjligheter för bolagen att bygga till rimliga priser.

Man ska väl i ärlighetens namn säga att de hyresrätter som ni byggde mestadels låg i Hammarby Sjöstad, och där var det – av många olika skäl – för det mesta väldigt höga priser.

Där har det hänt en hel del. Vi har sett till att det skapas möjligheter att bygga på andra platser än i Hammarby Sjöstad, vilket bara det sänker produktionskostnaderna med ungefär 50 procent. Vi har gjort en ansats till att ge kraftiga rabatter på markpriserna, vilket i slutändan kanske kommer att kunna innebära en femhundra procent på hyran. Vi arbetar också med allmännyttan för att ta fram nya och intressanta produktions sätt. Det är absolut nödvändigt, om vi ska ha en produktion som alla kan efterfråga.

Anförande nr 128

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Det är inte sant att vi i stort sett bara gav markanvisningar i Hammarby Sjöstad. Det vet Roger Mogert. Dessutom var de kommunala bolagen oerhört angelägna om att få vara med och bygga i Hammarby Sjöstad. Vi får nyansera diskussionen lite på den punkten.

Jag tror att Roger Mogert gör ett avgörande fel när han negligerar frågan om skatterna. Det är inte så att sänkta skatter löser alla problem. Men ett stort problem är att bostäderna är så dyra. Det är ett problem för konsumenterna i första hand, men det är också ett problem för dem som ska producera bostäder.

Jag tror inte heller Roger Mogert vill ha en situation där vi bara är beroende av kommunala bolag för att producera bostäder. Han skriver i sitt svar om det angelägna i att det finns många bostadsproducenter, och det instämmer jag i. Men om det ska vara en trovärdig målsättning måste man också driva en politik som gör att många bostadsproducenter kan vara med och bygga bostäder. Det är fortfarande mycket tveksamt. Dessutom förefaller det som om du själv tänker fördyra genom att höja tomträttsavgälderna och även avgälderna för flerfamiljshus. Det har fattats beslut i gatu- och fastighetsnämnden, men vi har väl inte fått det till fullmäktige än. Om du fullföljer det blir det lök på laxen. Det kunde vara välkommet med ett besked att det inte blir någonting av det. Det tror jag skulle uppfattas positivt.

Herr ordförande! Om man bortser från att fastighetsskatten, byggmomsen och så vidare tynger ned byggandet, inte minst i en lågkonjunktur när det finns många andra osäkerhetsfaktorer som gäller om människor har råd att efterfråga bostäder, missar man en stor del av problematiken.

Herr ordförande! Roger Mogert har nu lovat att han ska uppfylla vad finansborgarrådet har lovat, nämligen att 6 300 bostäder ska påbörjas per år 2004, år 2005 och år 2006. Jag kan förvåna dig med att säga att vi från moderat sida gärna ska hjälpa till för att du ska nå det målet och uppfylla ett av era vallöften. Men då får du se till att ni driver en vettig bostadspolitik som är trovärdig även när det gäller att det verkligen ska finnas en mångfald av bostadsproducenter. Det duger inte längre att bara peka på markanvisningar och antal nyanställda tjänstemän. Bostadsprojekten måste komma i gång!

Anförande nr 129

Borgarrådet M o g e r t (s): Låt mig förtydliga det jag sade om Hammarby Sjöstad. Jag sade inte att det var fel att anvisa till allmännyttan i Hammarby Sjöstad, absolut inte. Däremot är en hel del av de hyresrättsprojekt, procentuellt sett, som ni faktiskt fick i gång belägna där. Så är det tyvärr.

Skattefrågan ska jag också svara på. Jag negligerar inte skattefrågan. Däremot gör jag en helt annan analys än du. En rak sänkning av skattesatsen i bostadssektorn skulle ytterligare befästa obalansen mellan olika upplåtelseformer, ytterligare missgynna hyresrätten gentemot borätt och egnahem.

Du pratar om att vi ska fördyra markpriserna. Jag vet faktiskt inte vad du har läst. Vi har antagit ett förslag i GFN, gatu- och fastighetsnämnden, som så småningom ska till fullmäktige i någon form. Där ger vi en tioårig rabatt på avgälderna för hyresrätter. Vi eftersträvar en jämn prisnivå över tiden, det vill säga varken höjning eller sänkning. När man jobbar med bindningstider på 10–20 år innebär det en försiktig höjning. Vi föreslår också ett system där de som producerar bostadsrätter ska få hyra marken till ett någorlunda bestämt pris i stället för att tvingas bjuda högst och köpa. Detta ger lägre produktionskostnader i samtliga led.

§ 27 Försöksverksamhet med miljöavgifter/trängselavgifter, vissa justeringar av fullmäktiges tidigare beslut den 2 juni 2003 (utl. 2004:8)

Anförande nr 130

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag förstår att det här ärendet kommer att minoritetsåterremitteras. Det jag skulle vilja säga med anledning av ärendet är följande. När vi fattade beslut i fullmäktige den 2 juni om försöket sade vi tydligt att vi under tiden fram till försöket skulle fortsätta med ett utredningsarbete, med trafikanalyser både när det gäller trafikflöden och resvanor. Vi skulle också djupanalysera effekterna av det förslag som fullmäktige tog ställning till.

De analyser som nu har gjorts av Transek visar att de trafikmål som staden satte upp uppnås både avseende innerstaden och infarterna. Analyserna visar dock att framkomligheten på Essingeleden försämras om en avgift i högtrafik tas ut på Saltsjö-Mälarsnittet samtidigt som ingen avgift tas ut på Essingeleden. Analyserna visar också att de tidigare föreslagna avgiftsnivåerna är rätt avvägda men att en jämnare in- och utfasning är önskvärd. Det är därför vi återkommer till fullmäktige i dag.

Inför riksdagens behandling under våren föreslår vi fyra justeringar när det gäller analyserna och resultatet av analyserna.

För det första föreslår vi att man inte ska ta ut någon avsnitt på centralsnittet, alltså broarna norr om Gamla Stan, Centralbron och Västerbron.

För det andra föreslår vi att man fasar in och ut högtrafikavgiftsperioden genom att börja med en tiokrona och sedan 15 kronor, därefter i högtrafiken mellan halv åtta och halv nio de 20 kronor som fullmäktige också har diskuterat. Vi gör också motsvarande på eftermiddagen.

För det tredje föreslår vi att bilresor mellan Lidingö och övriga länet avgiftsbefrias. Detta kan genomföras med en teknisk lösning som innebär att fordon som passerar in och ut ur staden inom en viss tid inte betalar avgift.

För det fjärde: Utifrån den analys som Transek har gjort föreslår vi att maxavgiften per dag sänks, från föreslagna 80 kronor till 60 kronor.

Det är viktigt att göra som vi föreslår. Den debatt vi hade den 2 juni handlade mycket om att få chans att göra djupare analyser och hinna justera förslaget innan riksdagens behandling. Miljöavgiftskansliet har nu gjort en första djupgående analys när det gäller resvanor, trafikflöden och annat. Därför tycker vi att det är viktigt att fullmäktige formellt gör de här justeringarna. Det är därför ärendet finns på fullmäktiges bord i dag.

Herr ordförande! Med de orden ber jag att få yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 131

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Vi bevitnade just hur Annika Billström avvecklar den solidariska tullen. För åtta månader sedan hörde vi finansborgarrådet stolt säga att det minsann skulle vara en tull i innerstadssnittet också, så att hon, som bor på Södermalm, också får betala tull när hon åker till sitt arbete i Stadshuset. Åtta månader senare försvinner den tullen. Det är för att finansborgarrådet har tvingats ta intryck av alla fakta omkring Essingeledens kommande kollaps.

Nu står det naket att de tullar som ni reser, reser ni mot ytterstadens befolkning, mot boende i andra kommuner. Nu går det inte att försöka sopa det under mattan längre. Finansborgarrådets egen tullstation är indragen.

Essingeleden kommer att kollapsa på grund av det här tullbeslutet. Det kunde man säga redan från början. På Vägverket är man påtagligt oroad för Essingeledens kapacitet redan när Södra Länken öppnar. Det är därför man har byggt ut den till fyra körfält. När ni ovanpå detta inför tullar för den som vill åka in i Stockholms innerstad är det självklart att Essingeleden kommer att få ännu mer trafik, om ni inte lyckas knäcka konjunkturen ännu mer. Det är väl er enda chans därvidlag i så fall.

Ni har tvingats backa, för ni ville inte ta intryck av de här åsikterna för åtta månader sedan. Ni har vägrat göra en miljöprövning av Essingeleden, trots att den nu ska få väsentligt mycket mer bilar än man planerade för när den byggdes. Det vore skäligt med en miljöprövning om man kraftigt försämrar miljön på Essingeleden och hänvisar till miljöskäl; ni kallar ju det ni vill införa för miljöstyrande avgifter.

Lidingöborna har fått en liten seger i och med detta beslut. För några månader sedan reserverade sig finansborgarrådet i Stockholmsberedningen mot att lidingöborna skulle slippa avgift, om jag inte minns fel. Men vi har lidingöbor inom Stockholms stads gränser också, nämligen de som bor på Essingeöarna. De använder Essingeleden även för transporter internt inom Stockholms stad, eftersom det är närmaste vägen ut för dem. Nu kommer Annika Billström att sätta upp en tullstation. Det absurda inträffar att för den som bor på Essingeöarna blir det kanske billigare att köra in i innerstaden och ta den vägen, än att ta genvägen över Essingeleden. Det ter sig rätt absurt.

Det är bra att ni har backat när det gäller Lidingö. Men varför gäller det inte andra kommuner? Sundbybergs kommun har gjort en utredning om att sundbybergsborna kommer att drabbas väldigt negativt av biltullar. Det är en oberoende utredning.

Herr ordförande! Sammanfattningsvis: Detta ärende innehåller så mycket nytt att det vore helt skäligt att det gick på en ny remissrunda för att man ska få diskutera de här frågorna som fortfarande är öppna. Därför yrkar vi återremiss av ärendet.

Anförande nr 132

L o t t a E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Dagens förslag till beslut om biltullarna är i praktiken ett helt nytt system. Den styrande majoriteten har nu kommit fram till den slutsats som vanliga medborgare drog redan när det förra

förslaget blev känt, nämligen att Essingeleden skulle korka igen fullständigt om man införde ett tullsnitt också inne i staden.

Det nya förslaget innebär också att Essingeleden korkar igen, om än i något mindre utsträckning. Nu slipper man visserligen de bilister som skulle ha stått där för att de ville undvika tullsnittet inne i staden, men de andra bilisterna, som vill undvika biltullarna helt och hållet, kommer naturligtvis att åka på Essingeleden. Med innerstadssnittet skulle trafiken på Essingeleden ha ökat med 27 procent. Nu blir ökningen bara 10 procent. Essingeleden förvandlas alltså till en parkeringsplats.

Precis som det förra förslaget präglas dagens beslutsunderlag av hafs och slafs. Ingenstans ges möjligheter att stanna upp och fundera. Medborgarna ska köras över till vilket pris som helst.

I alla andra sammanhang hade det varit fullkomligt självklart att skicka ut ett i praktiken helt nytt förslag på remiss. I kväll förväntas vi gissa oss fram till vad konsekvenserna av det här nya förslaget blir.

En viktig fråga som har gömts i hela den här processen är hur människor som inte har råd att betala biltullarna ska kunna ta sig till jobbet. Kollektivtrafiken är ju underdimensionerad redan i dag, och de som reser kollektivt kommer nu att straffas ytterligare genom förseningar och trängsel. Och SL kommer inte att göra något alls åt saken! Jag läste just SL:s förslag till strategi i ett dokument som presenterades, som gäller för de kommande fem åren. Där nämns biltullarna med en enda mening. Det står: I målet för antalet resor ingår inte effekterna av miljöavgifter. Tydligare än så kan det inte sägas.

Stockholms stads idiotprojekt kommer inte att följas upp med mer kollektivtrafik, tvärtom. Också SL klagar på människor som envisas med att resa i högt trafik. Att folk vill ta sig i tid till jobbet tycks komma som en överraskning för trafikbyråkraterna i den här staden. För att stävja ofoget med alltför nitisk tidspassning föreslår nu SL tidsdifferentierade avgifter. De resenärer som inte längre har råd att ta bilen på morgonen ska i stället tvingas betala högre biljettpriser. Man tar sig för pannan.

Man kan faktiskt tro att Miljöpartiet styr hela det här upplägget: Ingen människa ska jobba över huvud taget. Odlar dina egna morötter i stället för att jobba!

Jag tycker att vi ska återremittera ärendet, för att de här sakerna i grunden ska redas ut. Bland annat måste SL svara på hur de ska följa upp detta med miljöavgifter.

Anförande nr 133

Å s a R o m s o n (mp): Jag tänker inte svara på hur man odlar morötter eller om det är hafs och slafs i den kommunala byråkratin. Men jag kan konstatera att det finns få frågor i den här salen som har utretts med så mycket utredningsresurser som just den om miljöavgifter och trängselavgifter i Stockholms stad. Om man ödslar tid på att gå på till exempel referensgruppens möten, någonting som Folkpartiet hittills ödmjukt har avstått från under det senaste året, skulle man kanske få möjlighet att

sätta sig in i papperen och inte, som Lotta Edholm, sprida rena lögnar om det här projektet i fullmäktigesalen. Jag återkommer till det i mitt anförande.

Anförande nr 134

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! En av de absolut viktigaste frågorna här rör hur SL ska klara sina kapacitetsproblem när det kommer fler människor som vill resa vid den tid när de flesta människor reser till och från jobbet. Då kan man tro att det i det här dokumentet, Strategisk plan 2004–2008, skulle ges några svar på den frågan. Inte ett enda svar över huvud taget! Trängselavgifterna finns inte i SL:s värld över huvud taget, annat än som någonting man inte räknar med. Jag tycker därför att det är skandalöst att vi ska fatta beslut när SL inte tänker göra en enda analys, inte lägga fram ett enda förslag om hur de tänker lösa det för de trafikanter som redan i dag tycker att det är väldigt jobbigt att åka tunnelbana och buss för att det är så trångt.

Anförande nr 135

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande, fullmäktige! Folkpartiet säger nej till biltullar. Det sade vi före valet 2002. Det sade vi den 2 juni 2003, då det här fullmäktige beslutade sig för att införa biltullar. Och det säger vi här och nu, när det föreslås justeringar av det tidigare fattade beslutet, justeringar som är så omfattande att det egentligen handlar om ett helt nytt förslag. Folkpartiet säger: Avbryt all planering för att införa biltullar!

Socialdemokraterna med Annika Billström i spetsen sade som vi inför valet 2002. Hon sade nej till biltullar. Efter valet säger Annika Billström ja till biltullar. Detta, Annika Billström, kommer att gå till historien som det kanske största sveket någonsin i Stockholms politiska historia.

Oavsett uppfattning i själva sakfrågan borde alla medborgare vara djupt oroade över det sätt som beslutet har fattats på och hur ärendet sedan har hanterats i vår kommunala byråkrati. Ärendet har forcerats fram utan rimlig remisstid. Det finns fortfarande inte ett ordentligt beslutsunderlag, och det saknas fortfarande nödvändig lagstiftning. Det framstår som ett hån mot medborgarna och är ett effektivt sätt att undergräva förtroendet för både politiken och demokratin.

Den styrande majoriteten vågade inte ens låta medborgarna ta ställning till sitt förslag innan de genomför det. Det fanns ett bra tillfälle till detta, i samband med euroomröstningen i höstas. Lokala folkomröstningar gjordes i ett antal kommuner runt Stockholm, och resultatet blev att 80 procent av väljarna sade nej till biltullar i Stockholm.

Det nya förslaget innebär också att det är kommunstyrelsen som får fatta de beslut för genomförande av försöket som inte ankommer på någon annan nämnd eller måste tas av fullmäktige för att det är viktiga eller principiella beslut. Den lilla detaljen sade du inte ett ord om i din föredragning, Annika Billström. Du nämnde inte den punkten. Jag för min del anser att det är oerhört viktigt. Hela ärendet om biltullar är principiellt viktigt. Att inte du nämnde det beror naturligtvis på att du inte vill ha

någon debatt här i fullmäktige. Du vill ta besluten i de slutna sammanträdesrummen. Men de hör hemma här!

Ordförande! Jag yrkar återremiss av ärendet.

Anförande nr 136

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Jag tycker att man ska tro människor om gott. Jag tycker till och med att man ska tro sina politiska motståndare om gott, i stort sett i alla lägen, att motiven alltid är goda. Jag har trott på Annika Billström när hon har stått här i talarstolen och försäkrat mig som bor i ytterstaden att det här inte ska drabba oss. Hon har sagt att det ska bli mycket bättre för oss. Det ska gå fortare att komma in till staden. Vi ska få bättre kollektivtrafik. Och det ska drabba alla lika. Jag har trott att det var sant. Men jag förstår nu att det inte var så. För det här handlar bara om oss i ytterstaden. Det handlar bara om att försämra för oss som bor utanför tullarna. Det är vi som ska få svårare att ta oss in till staden därför att det ska bli dyrare. Det blir vi som får en sämre kollektivtrafik för att fler ska åka med den. Och det blir vi som drabbas av att det inte verkar komma några ytterligare pengar, att det inte finns några garantier för att biltullarna ska komma kollektivtrafiken till godo.

Det är vi som drabbas av att alla de småföretagare som bor runtomkring mig, som har små firmor och behöver åka genom hela staden, ska få en fördyring på kanske 14 000 om året. Om de ska kunna få ut de pengarna när de fakturerar handlar det om kanske fem gånger så mycket. Det är nästan vad det kostar att anställa en ny människa. Och ni tycker att det är bättre att de pengarna ska gå till skatt, i stället för att öka tillväxten och ge våra ungdomar ute i förorten jobb hos de småföretagare vi har.

Budskapet är helt klart. Innerstaden ska vara förbehållen en liten klick, väldigt privilegierade människor som inte behöver bilen och nästan inte ens behöver kollektivtrafiken, för de kan cykla till jobbet. Vi andra ska få det oerhört mycket sämre. Det ska bli ett sant nöje, Annika Billström, att hälsa dig välkommen till Farsta nästa valrörelse och ta den här debatten med dig. Då ska du få höra vad dina väljare där ute tycker om det här.

Anförande nr 137

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Först vill jag yrka bifall till det förslag om återremittering som är inlämnat från Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna. Vi kristdemokrater har, som ni alla vet, sagt att vi kan tänka oss trängselavgifter om det finns en folklig förankring, när kollektivtrafiken kan möta efterfrågan. Stockholmarna är redan i dag ett kollektivresande folk. SL klarar inte fler resenärer. Varken vagnar, bussar eller spår räcker till.

Det här ärendet om så kallade trängselavgifter/miljöavgifter, biltullar och allt vad det kallas för är väldigt märkligt. Först är det naturligtvis sveket, som inte har gått någon förbi. Ett givet vallöfte blev plötsligt ändrat när partiledaren tvingade fram ett annat beslut. Det är en kränkning av stora mått.

Sedan forcerades ärendet fram utan en ordentlig remissrunda. Visserligen höll man ett stormöte i Gyllene salen, i sann vänsteranda, för att lyssna. Men ärendet var redan på gång.

Det återstår många frågetecken i det här ärendet. Ändå vill man nu gå vidare. Essingeledens situation är inte klar. Kollektivtrafiken har jag redan nämnt. Vi vet inte hur det kommer att gå för taxibilar, handikappfordon med mera. Hur ska man ställa sig till dem? Miljöbilar är en annan del som inte heller är klar. Därför är det givet att ärendet måste återremitteras.

Riksdagen skulle ha tagit beslut redan i början på våren. Det är framflyttat till senare i vår. Ingen vet om det kommer att bli framflyttat ytterligare innan beslut fattas som krävs för att det ska kunna gå vidare. Dessutom förändras ärendet hela tiden. Därför undrar jag: Vilka nya förslag är att vänta? Vad ska vi ta ställning till framöver? Därför måste vi återremittera ärendet.

Anförande nr 138

Å s a R o m s o n (mp): Herr ordförande, fullmäktige och de åhörare som vi har med oss! Det här förslaget om justeringar i miljöavgiftsärendet innehåller några viktiga justeringar. Däremot håller jag inte med de tidigare talarna som menar att det är ett helt nytt förslag. Den stora diskussionen om trängselavgifter och miljöavgifter som vi hade här i fullmäktigesalen höll sig till helt andra områden av förslaget än det som nu är uppe. Däremot är det viktiga justeringar som föreslås nu. Det är bra att ärendet kommer upp i fullmäktige och att vi kan diskutera det i dag.

Det baseras på fördjupade körningar som miljöavgiftskansliet i Stockholms stad har ägnat sig åt under sommaren och hösten. De har låtit oberoende konsultfirmor göra undersökningarna. Körningarna visar, som Annika Billström också var inne på, att det system som fullmäktige beslutade om i juni till de allra största delarna kommer att uppnå de mål som fullmäktige också beslutade om att försöket med trängselavgifter är till för. Det är alltså en ökad framkomlighet och bättre miljö i innerstaden.

Det som är problemet är de områden man undantar. Det är fullmäktige själva som hittills har låtit försöket omfatta en del av Stockholm men inte alla lederna.

Det har också varit en bra period för teknikerna att titta på vad som är möjligt när det gäller tekniken. I våras bedömde samstämmigt de firmor som tittade på det att det inte var möjligt att göra ett tekniskt så bra undantag för Lidingö som man nu menar är möjligt. Därför är det viktigt att vi gör en sådan justering. Jag har svårt att tro att det finns några som tycker det motsatta.

Däremot är det viktigt att våra beslut fattas på en tekniskt riktig grund. Om man menar att det system man nu föreslår inte hade fungerat, hade det varit svårt att som politiker förespråka det.

Samma sak gäller passageavgifterna. Det är samma vändning där. Vi har nu säkra uppgifter på att det borde fungera på det här sättet, och därför bör vi föreslå det.

När det gäller Essingeleden måste jag påminna fullmäktige om motiveringen till att man undantog den. Om ni läser i handlingen från juni syns mycket tydligt att det här handlar om en regional hänsyn. Jag tycker att det är viktigt att vi har lyssnat på kranskommunerna. Vi har också fortsatt med den dialogen. Jag konstaterar att många kranskommunsföreträdare nu går bakåt. Man hävdar att försöket är dåligt, man vill inte ha det, och det är vi mycket medvetna om från Stockholm. Men man vill inte gå in i en diskussion om exakt hur det ska se ut. Man vill inte ha åsikter om hur systemet utformas. Det ligger som ett ansvar för oss här i fullmäktige i Stockholms stad.

Sedan tycker jag att det är lögn att säga att SL inte planerar för försöket. Det har vi också sagt från samarbetspartierna, att det inte är möjligt att genomföra försöket om vi inte får extra resurser till SL från försöket.

Anförande nr 139

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Det är fascinerande att höra att det bara är tillgången till teknik som avgör om ni tar hänsyn till människorna på Lidingö eller boende i andra kommuner. Ni är inte beredda att ta hänsyn till dem annars, utan det viktiga för er är prestige i att genomföra det här projektet.

Det är klart, herr ordförande, att det är stora förändringar. Ni befinner er ju i allmän fanflykt när det gäller Essingeleden. Det som alla sade för åtta månader sedan har ni nu tvingats ta till er. Därför vore det rimligt om ni nu gick ut och samlade upp information ordentligt omkring den här frågan.

Det är som sagt jättebra att ni har fått backa när det gäller Lidingö. Men har ni verkligen tillräckligt på fötterna för att säga att inga andra kommuner drabbas för hårt, även med ert synsätt, av den här tullhistorien? Sundbybergs kommun har som sagt genomfört en seriös, oberoende undersökning av hur deras invånare drabbas. Det har ni inte brytt er om att ens kommentera.

Jag tycker att det här är väsentliga ändringar, särskilt mätt mot hur illa ärendet förbereddes den 2 juni.

Anförande nr 140

Å s a R o m s o n (mp): Jag kanske uttryckte mig oklart, eller så var det Sten Nordin som inte lyssnade. Vad jag menade var att justeringen i Lidingöfrågan baserar sig på nya tekniska uppgifter om att den här lösningen går att ha, vilket man förut sade att den inte gjorde. Essingeleden är som du säkert vet inte en teknisk fråga utan i högsta grad en politisk fråga.

När det gäller Sundbybergs undersökning är det roligt att du refererar till den, eftersom det i sammanfattningen poängteras att trafiksituationen i Sundbyberg i stora drag blir ganska oförändrad. De negativa konsekvenser som kan uppmätas på Ulvsundavägen har enbart med Essingeledens avgiftsbefrielse att göra. I övrigt märker man en ökad kollektivtrafiktäthet från Sundbyberg, och det tror jag att

kommunen ser positivt på. Det brukar i kollektivtrafiksammanhang ses som ett bevis på att man utnyttjar kollektivtrafiken bättre.

Jag tycker alltså inte att du ska förhåva dig över den undersökningen i fullmäktigestolen och säga att den tyder på att man inte ska använda sig av trängselavgifter. Den visar snarare att konsekvenserna för de nära kranskommunerna blir betydligt mindre än vad ni befarar.

Anförande nr 141

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Åsa Romson sade att man inom majoriteten har en överenskommelse om att pengar ska föras över från biltullarna till kollektivtrafiken och att detta var en förutsättning för att det skulle bli så. Det kan man ju tycka vad man vill om, men det är helt uppenbart att SL över huvud taget inte har förstått detta. Det finns ingen strategi över huvud taget inom SL i dag för hur man ska kunna möta det faktum att fler människor sannolikt kommer att vilja åka kollektivt, framför allt i rusningstrafik. Det finns heller ingen plan för hur man ska ta till vara de pengar som man eventuellt kan tillgodoräkna sig. De finns heller inte med. Det enda som föreslås är att man ska införa försök med tidsdifferentierade avgifter som innebär att det blir ännu dyrare att åka i rusningstrafik.

Anförande nr 142

Å s a R o m s o n (mp): Om Lotta Edholm hade funnits med i kollektivtrafikutskottet under gatu- och fastighetsnämndens möten med SL:s centrala regionstyrelse eller i andra sammanhang hade hon mycket väl vetat om att det finns väldigt långtgående och detaljerade planer för hur SL ska möta den trafikökning som de hoppas på med tanke på det här försöket.

När det gäller majoritetens ställning är det ju klart, eftersom fullmäktige också har beslutat det, att intäkterna från försöket med miljöavgifter återgår till Stockholmsregionen för investeringar i kollektivtrafiken och i infrastruktur som är förbunden med försöket. Det var en att-sats som fullmäktige tog beslut om, så det behöver man inte tycka är speciellt osäkert.

Det strategiska papper du hänvisar till är SL:s flerårsplan. SL har valt att lägga trängselavgiftsförsöket utanför denna i ett speciellt projekt, just för att kunna räkna på vilken extra kollektivtrafik man kan göra med de extra pengarna. Det är ju inte meningen att man ska göra en ökad kollektivtrafik med ordinarie medel. Det är ju det som är poängen med trängselavgifterna.

Anförande nr 143

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (m): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det här ärendet påminner mig osökt om Kjell-Olof Feldt och löntagarfondsdiskussionen. Många minns säkert Feldts bevingade ord om att han baxat något som, herr ordförande, inte lämpar sig att säga här i talarstolen. Det finns vissa likheter med de här förfärliga biltullarna som Annika Billström nu baxar fram och tillbaka, den här gången i kommunfullmäktige i Stockholm.

Majoriteten har nu här ett förslag med vissa förändringar. Man tar inte ut avgift för passage av Saltsjö-Mälarsnittet, har vi hört, och inte av lidingöborna. Man sätter ett tak på max 60 kronor i avgift per dag. Man inför kompletterande avgiftsnivåer under högtrafik för infasning av in- och uttrafiken. Men i grunden är det ju samma gamla ärende i alla fall.

Några planerade infartsparkeringar som möter upp biltullsförsöket har såvitt jag vet inte presenterats. Det är ju av intresse för den närmaste ringen runt tullavsnittet, eftersom anhopning av parkerade och trafikerande bilar självfallet uppstår där. Vi kan jämföra med London, där man hade en 24-procentig ökning i avsnittet utanför tullarna när biltullarna infördes. Det är knappast ett miljövänligt scenario för oss som bor utanför.

Trots att man har samma majoritet i landstinget kan man nu inte dra åt samma håll. SL:s centrala regionstyrelse lade i början av februari fram ett förslag som innebar regelrätta neddragningar av trafikutbudet. I händelse av att medborgarna vid biltullsavgifter försöker välja annan resväg, nämligen kollektivtrafik, har ni då tänkt att alla, oavsett ålder och avstånd, ska cykla? Tala om tillväxt!

Förslaget som lades fram av SL innebar sämre turtäthet på flera busslinjer i Stockholms förorter, men även rena neddragningar av trafiken i innerstaden. Som tur var har moderater, folkpartister och kristdemokrater med benäget bistånd – lyssna nu – av Miljöpartiet stoppat detta förslag. Det hedrar i alla fall Miljöpartiet att man driver en logisk linje i sin politik och försöker stå för den utåt. Det kan man knappast säga om övriga partier i majoriteten.

Man proppar slutligen igen den enda nord-sydliga förbindelse vi har, nämligen Essingeleden.

Den som får sitta i kläm med den politik som nu förs är den enskilde medborgaren, såsom tidigare har påpekats här. Den enda som går fri är den som bor och arbetar i innerstaden, vilket också har lyfts fram här. Det är möjligen Annika Billström som stämmer in på en sådan definition; annars antar jag att det är ytterst få som stämmer in på beskrivningen att både bo och arbeta innanför tullsnittet.

I övrigt stöder jag yrkandet om återremiss.

Anförande nr 144

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! I det här ärendet råder vad jag skulle vilja kalla stark skatteskrapsvarning, i betydelsen att det är helt undermåligt inte bara i sak utan även i form. Hade ärendebenenämningen "vissa justeringar" gällt en produkt vilken som helst och inte ett fullmäktigeärende hade den varit möjlig att angripa enligt marknadsrättsliga principer som grovt vilseledande. Det här rör inte bara "vissa justeringar" utan det rör mycket grundläggande förändringar, såsom flera andra talare har varit inne på.

Som framgår av vårt återremissyrkande är hanteringen av detta ärende inte bara odemokratisk utan direkt olaglig. Jag har väl inget större hopp om att sådana

teknikaliteter ska ges någon vikt i den fortsatta hanteringen, men vi har för maximal tydlighets skull här i dag fyra knivskarpa återremissgrunder.

Jag minns från det förra ärendet som det var skatteskrapsvarning på, nämligen skatteskrapsärendet, att det fanns tekniska synpunkter på att vi inte i viss detalj hade utvecklat våra återremissgrunder. Då hoppas jag att dagens fyra, som jag yrkar bifall till, ska räcka.

Anförande nr 145

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Det är inte ofta jag eller någon annan citerar en insändare, men jag hittade häromdagen en kort, koncis, träffande och belysande i detta ämne. Jag hoppas att Lars Lundgren i Hägersten som undertecknat den lyssnar, och likadant fullmäktige: ”Trängselavgifter är som att försöka bota en kranskärlspatient genom åderlåtning för att slippa kosta på en bypass-operation.”

Det tycker jag är ganska talande. Man försöker komma till rätta med de problem vi har i Stockholmsregionen med en åderlåtning, genom att ta pengar från bilisterna, från dem som ska röra sig i regionen, som ska hjälpa till att utveckla regionen och som ska se till att Stockholm och därmed Sverige får en växtkraft. Detta är att hindra tillväxten i Stockholm, hindra tillväxten i regionen och därmed också hindra tillväxten i Sverige.

Att göra åderlåtning i stället för en bypassoperation är väldigt allvarligt.

En del har tidigare varit inne på trängseln på kollektiva färdmedel. Jag har praktiska erfarenheter av det. Jag brukar faktiskt åka en hel del kollektivt. Jag åker pendeltåget via Älvsjö in till staden. Ofta i rusningstrafik, herr ordförande, trots att det är snö, kallt, eländigt och blåsigt på Älvsjö pendeltågsstation, är det människor som stannar kvar på perrongen, även om det är fullt antal pendeltågsvagnar med, därför att det är för trångt. Det är inte för trångt om sittplatser; de kommer inte in genom dörrarna – om vi inte inför det system de har i Japan där man står och trycker in folk. Det är inte alla som vill åka på det sättet i Stockholm, herr ordförande.

När jag åker via Fruängen är det en station, så där går det oftast att komma in. Men redan när vi kommer två stationer bort, till Hägersten, börjar det bli så fullt att folk börjar tveka om de ska åka med det tåget eller om de ska vänta.

Var ska vi göra av 10–15 procent till? Det går inte att förlänga med fler vagnar, och det går inte med tätare turer. SL har inte pengar att sätta in mer trafik.

Här sägs nu att det ska vara lägre avgift än vad som var planerat från början. Låt er inte luras! Jag säger bara: oms, föregångaren till moms. Den började som en väldigt låg avgift för att människor inte skulle tveka om den. Ni vet vad den är i dag. Det kommer att bli samma sak om detta införs. När det väl är infört kommer det att höjas.

Ordförande! Jag yrkar bifall till återremissyrkandet.

Anförande nr 146

P e r B o l u n d (mp): Ordförande, ledamöter! I och med det här beslutet tycker jag att fullmäktige tar ett bra beslut. Vi tar ansvar för att se till att systemet med trängselavgifter fungerar på ett bra sätt. Vi får ett system där framkomligheten ökar dramatiskt i så gott som hela staden.

Effekterna på Essingeleden blir acceptabla. Det är ju ingen hemlighet att Miljöpartiet helst hade sett att man också hade tagit ut en låg avgift på Essingeleden i rusningstrafik. Då tror vi att systemet hade blivit ännu bättre. Men eftersom vi sitter i en majoritet där vi är flera partier som bestämmer får vi göra vissa kompromisser. Det här är en fullständigt acceptabel kompromiss, som jag ser det.

Jag bor själv utanför tullarna, Madeleine Sjöstedt, och jag ser väldigt mycket fram emot det här försöket också för egen del. Den kollektivtrafiksatsning man kommer att göra här i staden och som SL håller på att planera för kommer att komma alla oss som bor i ytterstaden till del. Genom att infartstrafiken och trafiken i innerstaden minskar får alla bussar ökad framkomlighet, och det gynnar självklart oss kollektivtrafikanter väldigt mycket.

Yvonne Fernell-Ingelström hänvisar till London, och det är ju alltid välkommet för oss på den positiva sidan. Där har ju trängselavgifterna blivit en fullständig succé, så vi tar gärna emot fler tips om London. Framkomligheten där har ökat med 30 procent, och möjligheten att förutse hur lång tid en resa tar har också ökat med 30 procent. Detta är väldigt dramatiska förändringar som är väldigt positiva för alla londonbor. Även framkomligheten för bussarna har ökat, vilket har gett en bättre kollektivtrafik. Man har kunnat investera pengarna i nya bussar, vilket har gett ökad turtäthet och mer turer per passagerare. Samma utveckling tror jag att vi snart kommer att få se också i Stockholm.

Yvonne hänvisar till den här ringvägen, kranszonen runt avgiftszonen. Det är sant att trafiken har ökat en smula på ringvägen runt zonen. Dock har framkomligheten också ökat då det inte är lika många bilar som svänger av in i zonen. Även runtom zonen har alltså framkomligheten faktiskt blivit bättre.

Försök alltså inte lyfta fram London som ett varnande exempel! Det faller på sin egen orimlighet.

Jag hänvisar till kommunstyrelsens utlåtande.

Anförande nr 147

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! När det gäller London är det väl så att ni inte lyssnar särskilt mycket på dem som är kritiska utan bara på dem som är entusiastiska, trafikplanerarna och några till.

Det var dock inte därför jag begärde replik. Per Bolund säger att det här är ett bra beslut som ökar framkomligheten i Stockholm. Men själva grunden till att ni lägger fram det här beslutet är ju att ni har fått inse att framkomligheten inte fungerar. Det är därför ni måste lägga fram det här beslutet. Det förslag som ni sjösatte med pukor

och trumpeter den 2 juni förra året har börjat pysa ut luft och falla ihop. Det är ju därför ni tvingas lägga fram de här förändringarna redan nu – rätt stora förändringar.

Dessutom var det intressant att höra skillnaden mellan dig och Åsa Romson. Åsa Romson sade att ni hade lyssnat på de andra kommunerna och att Essingeleden därför är avgiftsfri, men Per Bolund säger att det är en eftergift Miljöpartiet har gjort inom koalitionen. Då har vi alltså anledning att frukta att ni efter valet kommer att driva att Essingeleden ska avgiftsbeläggas den också.

Anförande nr 148

P e r B o l u n d (mp): När det gäller London lyssnar vi på alla som sitter inne med fakta, framför allt transportmyndigheterna som gör mätningar och uppföljningar av systemet kontinuerligt. Jag tror att det vore av intresse också för dig att läsa den halvårsutvärdering som man har gjort och som är väldigt upplysande. Man visar där på de många fördelar som systemet har fört med sig.

När det sedan gäller vilka vi lyssnar på och inte lyssnar på lyssnar vi självklart både på våra koalitionspartner och på kranskommunerna. Man kan säga att det är en avvägning av bägge de sakerna. Men det är ju ingen hemlighet att Miljöpartiet tror att det hade blivit bättre även för kranskommunerna om man hade infört en avgift även på Essingeleden. Då hade framkomligheten ökat ännu mer även i rusningstrafik jämfört med hur det är i dag och hur det kommer att bli när Södra länken öppnar. Vi tror att även kranskommunerna med tiden kommer att inse att det vore ett bättre system.

Anförande nr 149

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag skulle vilja fråga Per Bolund, eftersom jag inte fick något vettigt svar av Åsa Romson, hur han ser på det faktum att samtidigt som ni inför biltullar här i Stockholm planerar SL för tidsdifferentierad taxa i kollektivtrafiken i akt och mening att minska trängseln. Man vill alltså öka priset i högtrafik så att de människor som inte har råd att betala biltullarna slussas över till en kollektivtrafik som också den blir dyrare. Hur ser du på de fördelningspolitiska effekterna av ett sådant förslag?

Anförande nr 150

P e r B o l u n d (mp): Det finns inget beslut, Lotta Edholm, om att differentiera taxan i SL. Vi får väl se om det blir någonting sådant.

Det som stockholmarna framför allt kommer att märka av är att vi gör en historisk satsning på kollektivtrafiken. Det tycker jag är väldigt roligt. Redan nu under den här försöksperioden kommer vi att kunna satsa åtskilliga hundra miljoner. Förhoppningsvis kommer också trängselavgifterna att fortsätta att finnas under kommande år, och då kommer satsningen att bli över 1 miljard per år på kollektivtrafiken. Det är någonting som stockholmarna kommer att få väldigt mycket nytta av, och det är jag glad för.

Anförande nr 151

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Man får väl tyvärr säga att det har blivit en del ganska förutsägbara inlägg. Det är väl som det är. Vi har ju en del låsta positioner i den här frågan, tråkigt nog.

Jag tycker att det är tråkigt av flera skäl, speciellt som detta enligt min mening – tvärtemot vad en del försökt hävda – inte är ett nytt ärende utan ett försök att med befintliga beslut och befintliga ramar faktiskt förbättra försöket. Men det är väl som det är. Jag har full förståelse för det.

Det enda som förvånar, och som förvånar rejält, är Kristdemokraternas uppfattning. Jag är själv agnostiker, ska jag erkänna. Jag är möjligen också existentialist. Jag skriver varje dag under på Tage Danielssons formulering: ”Utan tvivel är man inte riktigt klok.” Men för att komma från ett parti som faktiskt bygger på tro, om jag fattat det rätt, är Kristdemokraternas vankelmod imponerande.

Ni säger: Egentligen är vi för det här. Vi väntar bara på att alla andra också ska bli det. Problemet är att vi inte känner till den ena detaljen och den andra detaljen. Vi måste veta allt innan någonting kan beslutas över huvud taget.

Då blir jag lite ledsen. Jag tycker att politik är att vilja, som en känd socialdemokratisk politiker sade. Kd:s svar är möjligen: Vi har alltid velat. Det är en beslutsförhet som gör sig ganska bra i opposition, tycker jag.

Sedan måste jag kommentera det som en moderat ledamot sade om SL:s utbudsplan. Jag har inga barn ihop med SL och har ingen anledning att försvara den där planen. Jag känner inte heller till den i dess helhet. Men var det inte så att ingen av de berörda bussarna som man skulle skära ned på gick under de tidsperioder som vi diskuterar, alltså under de tider där vi tar ut avgifter? Det handlade om småtimmarna. Orsaken till att man skulle skära ned på dem var att de faktiskt var nästan tomma. Det var därför man vågade diskutera en nedskärning i turtätheten. Sedan kan det vara fel i sak av andra skäl, men såvitt jag förstår berör inte det på något sätt det vi här diskuterar.

Anförande nr 152

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Jag tycker att det är märkligt när man säger: Man behöver inte veta, utan det viktigaste är att vilja. Det är bara att köra på! Det är ungefär vad Roger Mogert sade här i sammanfattning, och det är i och för sig det ni gör i stor utsträckning.

Du och jag har en rejäl åsiktsskillnad. Jag tycker att det är fruktansvärt att resa tullar mot ytterstadens befolkning och mot befolkningen i de andra kommunerna. Det tycker jag är en fruktansvärd politisk åtgärd. Men om man nu vill göra det borde man kanske ge sig tid att ändå ta reda på vad som händer. Det är ju det ni inte har gjort, och det har ni fått berättigad kritik för hela vägen. Jag tycker att det är ganska beklämmande att höra er gråtvals i talarstolen för att ni får denna kritik, för det är ju så uppenbart.

Nu ska du också göra det igen. I gatu- och fastighetsnämnden ska det nu bli långtgående delegation till gatu- och fastighetsdirektören att fatta beslut i frågor som annars kommer upp i nämnden, därför att ni ska köra på i tullärendet. Ni håller ju hela tiden på och skuffar undan dem som vill vara med och diskutera, och när vi sedan har synpunkter säger ni: Vad gnälliga ni är! Du får nog stå ut med både det här gnället och mer därtill.

Anförande nr 153

Borgarrådet M o g e r t (s): Du har nog missuppfattat mig. Jag tillhör dem som faktiskt tycker om kritik, vilket möjligen är lite masochistiskt. Jag tycker att det är bra. Det är en fundamental del av en demokrati – självklart! Jag tycker bara att den ska vara någorlunda renhårig.

Ni är renhåriga. Ni tycker inte om detta. Ni säger inte: Vi behöver veta mer innan vi bestämmer oss för om vi tycker om detta eller inte. Ni tycker av principiella skäl inte om detta. Jag har lite svårare för dem som säger att de tycker om det men som inte vill fatta några beslut.

Anförande nr 154

E w a S a m u e l s s o n (kd): Jag vet inte om en del av dina argument ens är värda att gå i svaromål på. Jag är ledsen att behöva säga att de omdömen jag ibland hör om dig som borgarråd i dag har understrukits.

Du har i tidigare debatter sagt att så mycket underlag behöver man inte, för framtiden kommer säkert att visa att vi har rätt i alla fall. Det har du sagt vid tidigare tillfällen; det går att titta i protokoll.

Kristdemokraterna har varit tydliga. Vi har sagt att det krävs en folklig förankring för att det här ska genomföras. Vi har sagt att kollektivtrafiken måste kunna klara av att ta emot de resenärer som eventuellt kommer att flytta över till kollektivtrafiken. Vi är också medvetna om att stockholmarna redan i dag är duktiga på att åka kollektivt och att det därför inte finns så stor kapacitet att ta emot fler resenärer. Det finns ingen otydlighet i det talet.

Anförande nr 155

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag måste nog tyvärr påpeka att ”historien ska ge mig rätt” inte var jag utan Fidel Castro. Du får leta i andra protokoll än detta fullmäktiges för att hitta det.

Jag kan dock inte låta bli att tycka att ni är oerhört vankelmodiga. Ni säger: I princip är vi för detta, men vi kan inte delta i någonting. Vi kan bara vara emot detta eftersom det är fel tid och vi inte känner till alla detaljer. Jag har full respekt för att man vill ha ett bra underlag, men någon gång måste man också säga: Vi har ändrat oss. Det är faktiskt det ni har gjort. Ni är ju emot avgifterna. Det är faktiskt så det är. Våga säga det!

Anförande nr 156

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag har länge undrat varför gatu- och fastighetsroteln inte är ansvarig för det här projektet utan alltihop ligger på finansroteln. När jag hör Roger Mogert förstår jag fullständigt varför det är på det sättet. Det behövs ingen kunskap, det behövs inga fakta, man behöver inte veta hur någonting ska bli i framtiden, man kan bara köra på – eftersom politik är att vilja. Att sedan människor kommer att få oerhört svårt att klara sig när de ska betala skattehöjningar, biltullar och allt annat bryr man sig inte om – eftersom politik är att vilja.

Jag tycker att det är ett bedrövligt synsätt. Jag har också full förståelse för att finansroteln nu är ansvarig.

Anförande nr 157

Borgarrådet M o g e r t (s): Det var i alla fall en underhållande omsvängning från Lotta Edholm, vars vanliga kritik mot mig är att jag helt saknar handlingskraft. Det är väl närmast en 180-gradig omsvängning till att jag bara fattar beslut utan att ha något underlag. Jag tror att sanningen ligger någonstans mittemellan.

Anförande nr 158

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Ordförande, ledamöter! Jag tror aldrig att vi från kristdemokratiskt håll har stuckit under stol med att vi principiellt är för ett system med trängselavgifter. Jag säger det gärna en gång till, och Roger Mogert och andra kan läsa det i våra trafikprogram, vårt Stockholmsprogram och så vidare. Men det är faktiskt så att vissa grundläggande förutsättningar måste vara uppfyllda för att man ska kunna tro att det här systemet ska kunna fungera.

Den första stora bristen i det vi nu bevitnar är det demokratiska underskott som den här frågan dras med. Hela frågan har tillkommit som ett led i en överenskommelse på riksnivå. Miljöpartiet här i staden är själaglada, och jag förstår det, men nu måste Socialdemokraterna förvalta den här frågan ända in i mål.

Den första grundläggande förutsättning som vi kristdemokrater tycker måste uppfyllas för att detta ska kunna genomföras är just en lokal opinion, en demokratisk förankring. Det måste till. Det är själva grundbulten, hävdar vi, för att kunna genomföra trängselavgifter.

Den andra stora bristen som vi också har påpekat hela tiden – och här tycker jag att både Roger Mogert och Per Bolund är ganska halvkvädna och lite vankelmodiga i sina svar – gäller satsningen på kollektivtrafiken och förstärkningen av infartsparkeringarna. Jag såg nu att gatu- och fastighetskontoret har gjort en inventering som visar att uppemot 40–50 procent – ni får rätta mig om jag minns fel, men det var åtminstone en stor del – av platserna på våra infartsparkeringar i Stockholms stad riskerar att bebyggas de kommande åren. Detta, kan vi vara övertygade om, skapar ju ytterligare problem för trängselavgiftsförsöket.

Just möjligheten i framtiden att kunna byta mellan olika färdmedel, att gå från bil till kollektivtrafik eller tvärtom om man åker ut från staden, tror jag kommer att göra kollektivtrafiken i framtiden ännu mer attraktiv än vad den är.

Är det några som har en from förhoppning om att det här ska funka så är det Vänstern, Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Jag är dock övertygad om att verkligheten inte kommer att bry sig om den fromma förhoppningen.

Anförande nr 159

P e r B o l u n d (mp): Jag tycker också att infartsparkeringar har en väldigt viktig roll i det här systemet, och vi följer utvecklingen vad gäller infartsparkeringar väldigt noga. Stockholm Parkering har tagit fram en rapport där de kartlägger vilka infartsparkeringar man kan bygga. Gatu- och fastighetskontoret följer också utvecklingen nära. Du behöver inte vara orolig. Vi följer det väldigt noga, och vi vill se till att alla de parkeringsplatser som försvinner när man bygger ersätts med andra.

När det gäller Kristdemokraternas vankelmodighet kan jag inte annat än hålla med Roger Mogert om att det är väldigt lätt att vara för i princip men att vara emot varje gång det verkligen ska fattas beslut. Man får kanske leva med att ni inte vågar fatta obekväma beslut eller beslut som ni tror att det inte finns en förankring för, men jag vill då att ni lovar mig att när det här försöket blir en succé och det finns en opinion för det ska ni inte säga att det var det här ni tyckte hela tiden och att ni alltid varit för det här. Jag skulle bli glad om jag kunde få ett löfte om det.

Anförande nr 160

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Vi följer utvecklingen när det gäller infartsparkeringarna, säger Per Bolund. Det är väl ungefär det ni tycks göra, att följa utvecklingen. Men ni är inte beredda att leda den eller förändra den, åtminstone inte när det gäller antalet infartsparkeringar.

Jag vill gärna fråga både Roger Mogert och Per Bolund, vilket jag också kommer att göra i en interpellation som jag har lämnat in i kväll: Vad är ni beredda att göra för att öka antalet platser vid infartsparkeringarna med Banverket, med Vägverket och med SL i samarbete med kommunerna runt om i Stockholms stad?

Anförande nr 161

Borgarrådet M o g e r t (s): På infartsparkeringsområdet råder det definitivt inte något kunskapsunderskott. Det pågår ett arbete, och det har gjorts ganska grundliga utredningar om vilken omstrukturering – det är framför allt det som det handlar om – som behövs på infartsparkeringssidan. Det har vi haft interpellationsdebatter om tidigare, och jag trodde att det arbetet var känt. Där känner jag mig ganska trygg. Men om det kommer fler interpellationer ska vi svara på dem.

Jag måste ändå till sist fråga, när du pratar om fromma förhoppningar: Vilka fromma förhoppningar ställer du på folkomröstningen? Ni säger att ni är för detta om det

finns en folklig opinion. Kommer ni därmed att rekommendera ett ja i folkomröstningen? Ska jag tolka det så?

Anförande nr 162

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag yrkar för Vänsterpartiets del bifall till kommunstyrelsens förslag och avslag på återremissen.

Jag kan rikta mig direkt till oppositionen. Vi vet ju att ni inte vill ha trängselavgifterna, så det vore betydligt hederligare och sjystare av er om ni röstade emot, i stället för att kräva en återremiss när ni egentligen inte är intresserade av resultatet. Vilka svar ni än får kommer ni att fortsätta att vara emot. Jag skulle respektera er mer om ni sade öppet att inte gillar det här förslaget, att ni inte tror på det och att ni är emot. Några vidare utredningar är ni ju egentligen inte intresserade av.

Det är väl få frågor som vi har diskuterat och utrett så mycket i den här församlingen. Nu handlar det om att gå från utredning till handling, att sätta försöket i verket, pröva det i fullskaleförsök, och sedan får medborgarna säga sitt i en folkomröstning när man har fått möjlighet att pröva på det hela. Det är den modell som vi i majoriteten har kommit fram till. Pröva först och utvärdera det, och sedan får folket säga sitt. Jag lovar att vi kommer att följa det resultatet.

Vi har gjort en annan bedömning än vad man har gjort i kranskommunerna, där man är så negativ att man vill ha folkomröstningarna först utan att ens ha gjort försöket. Vi har en annan uppfattning.

Ert återremissförslag är en enda samling i avdelningen avsiktliga missförstånd och rena felaktigheter. Vad menar ni med att SL inte har beredskap? Vi som är med i kollektivtrafikutskottet vet att SL har en beredskap, med direktbussar och ökad turtäthet. Man jobbar intensivt med frågorna om att förbättra kollektivtrafiken. När det gäller infartsparkeringarna håller vi också på att jobba med frågan i gatu- och fastighetsnämnden. Vi håller på att vidta åtgärder, och det vet ni.

Att vända kappan efter vinden är närmast vad ni i Kristdemokraterna håller på med. Ni är för om folkflertalet är för. Jaha, och vad tänker ni säga i folkomröstningen? Det ska bli mycket intressant. Tycker ni att folk ska säga ja eller nej, eller kommer ni att tycka som de? Är det vad ni tänker säga? Det är feghet, tycker jag. Det är väl snarast så att samhörigheten med de andra borgarna är viktigare än att göra det här försöket för miljön och framkomligheten i trafiken.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 163

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Ann-Marie Strömberg! Det normala är att man folkomröstar först, och sedan fattar man beslut och genomför saker. Det är det normala. Det är ni som har hittat på en extrem nyordning, att man först ska införa någonting och sedan folkomrösta om det. Det är faktiskt så.

Nej, vi tänker inte bli tysta. Det är alldeles klart att vi moderater inte vill bygga tullar mot ytterstadens befolkning. Det kan jag upprepa här många gånger – det förtjänar att upprepas. Men det är ju vårt tjtat och andras tjtat, och att lyfta fram fakta, som har gjort att ni har fått backa från er arrogans mot de boende på till exempel Lidingö. För åtta månader sedan hade ni bara arrogans att erbjuda lidingöborna, men nu har ni tvingats backa därvidlag. Det visar ju att det är ett ihåligt förslag ni har lagt fram. Det är hafsigt och slafsigt och illa utrett.

Varje gång som ni tvingas lyfta fram någonting i ljuset visar det sig också att det har svårt att tåla dagsljus. Det är ju det som är prägel på hela det här ärendet.

Det enda rimliga är att ni drar tillbaka det här och tar en folkomröstning den 13 juni. Det skulle väcka respekt.

Anförande nr 164

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): För det första delar vi inte er uppfattning. Vi anser att den här frågan är av sådan betydelse att vi bör pröva den i praktiken och att medborgarna får rösta sedan. Då vet man verkligen vad det är man röstar om.

För det andra blir jag inte klok på dig, Sten. Det låter nästan som om du tyckte att det var en liten ändring till det bättre när lidingöborna slipper betala. Ändå är varje ändring så upprörande att ni måste ha en återremiss för allting. Hur ska du ha det egentligen? Det visar bara att jag har rätt. Det här är bara ett enda felfinneri. Säg nej rakt av till förslaget, för du vill ju inte ha det! Det kan jag respektera, men inte det här evinnerliga hackandet.

Anförande nr 165

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag tycker fortfarande att det är anmärkningsvärt att SL skriver en strategisk plan där man helt enkelt bara bortser från att trängselavgifter ska införas i Stockholm.

Jag skulle vilja fråga Ann-Marie Strömberg, på samma sätt som jag har frågat miljöpartisterna, hur hon ser på det faktum att SL tycker att trängseln i dag är ett så stort problem att oaktat trängselavgifter eller inte måste man göra någonting åt den, och att tidsdifferentierad taxa i rusningstrafiken är det enda förslag man har för att minska trängseln.

Anförande nr 166

E w a S a m u e l s s o n (kd): Om du inte är helt felunderrättad, Ann-Marie Strömberg, vet du att vi påbörjade ett arbete under den förra mandatperioden. Vi inbjöd till seminarier, och vi försökte se för och emot, för att påbörja den här folkliga förankringen och se om vi kunde få människorna med oss. Men så blev det abrupt avslutat och i stället påtvingat. Då är situationen en helt annan.

Anförande nr 167

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag blir fortfarande inte klok på er och vad det är ni vill egentligen. Är ni för, eller är ni emot? Om det är så att ni är för men tycker att det viktiga är att få folkomröstningen före, lägg då ett sådant förslag! Kom med ett alternativförslag om det är så att ni tycker att idén är bra! Då har vi någonting att diskutera. Nu blir ni som tjuriga barnungar, och om ni inte får precis som ni vill så vill ni inte ha det alls.

Anförande nr 168

Borgarrådet N o r d i n (m): Men då kan vi väl bli eniga, Ann-Marie Strömberg, om att vi 2005 sänker kommunalskatten med 75 öre, och sedan kan vi folkomrösta i slutet av året om medborgarna tyckte att det var en bra grej eller inte.

Ni ägnar er åt ett betydande nyspråk i det här ärendet. Det gör ni i argumentationen om hur ärenden ska tas fram. Ni överger principer som ni annars värnar om när det gäller till exempel att de folkvalda ska få vara med och säga sitt. Men i det här ärendet tycker ni att det ska vara så lite som möjligt. Den enda rimliga hållningen är naturligtvis att nu backa från det orimliga att införa biltullar först och folkomrösta sedan, och så har vi en folkomröstning den 13 juni i år.

Nu finns det ett underlag. Ni har ju ett förslag att gå ut till stockholmarna med: Ta det här eller inte! Vågar ni inte möta väljarna i förväg? Det är den fråga man ställer sig.

När man hör företrädare för den röd-gröna majoriteten stå och säga att SL har valt att lägga biltullarna utanför sin strategiska plan, är det klart att det är nyspråk. Det är ett nyspråk för att dölja att man sannolikt inte har någon planering eller inte vill berätta om den. Vad ska en strategisk plan finnas till för om man inte tar med det som väl är den viktigaste händelsen för kollektivtrafiken under de kommande åren? Man kan ju inte ha förtroende för en sådan hantering.

Det som för åtta månader sedan var högsta sanning, att det var solidariskt med en innerstadstull, lyfts nu bort. När det gäller Essingeleden har ni, som sagt, tvingats ta små kliv bakåt hela tiden.

Jag var för en tid sedan med familjen på Dramaten och såg *Alice i underlandet*, och man känner sig lite grann som Alice i den här världen. Det är nyspråk, och allting ställs på huvudet, ungefär som i en ganska otrevlig dröm. Annika Billström och Åsa Romson får väl iklä sig rollerna som den svarta och vita drottningen i *Alice i underlandet*, som säger precis vad som faller dem in. Om någon vill ha en förklaring blir den personen bortskrattad.

Jag hörde från mötet med länskommunalråden härförleden att en av dem sade: Nej, nu gör jag mer nytta genom att gå hem och natta barnen. Det är alltid bra att gå hem och natta barnen, men det var också ett bevis för att han inte fick ut någonting av mötet. Ni lyssnade inte, och det har ni inte gjort på något av de här mötena.

Herr ordförande! Det finns all anledning att återremittera det här ärendet. Både ärendet som sådant och det faktum att det måste läggas fram på fullmäktiges bord visar att hela den här frågan är mycket illa skött, även ur formell synvinkel. Därför yrkar vi på återremiss.

Anförande nr 169

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): När det gäller SL tycker jag att det viktigaste är vad SL kommer att göra, inte om det står nedskrivet just i planen eller inte. SL jobbar seriöst med frågorna, och det kommer att lösa sig.

När det gäller skatter är de inte något nytt fenomen, till skillnad från trängselavgifterna, som är ett nytt system och därför behöver prövas. För övrigt prövade ni med skattesänkningar under den förra mandatperioden, och väljarna visade vad de tyckte om det. De röstade på oss och inte på er.

Anförande nr 170

Borgarrådet N o r d i n (m): Om vi ska räkna antalet röster blir det inte riktigt sant. Dessutom är det ju så, Ann-Marie Strömberg, att vi redovisade före valet att vi ville sänka skatten. Vi vann valet, och då sänkte vi skatten. Det är en stor skillnad mot hur merparten av den här majoriteten har betett sig.

Anförande nr 171

Å s a R o m s o n (mp): Jag beskylldes också för nyspråk när det gällde SL:s strategiska planer. Jag vet inte om vi ska ha ett möte här och diskutera regionens kollektivtrafik. I så fall borde den frågan snarare ligga på kommunen än på lands-tinget. Jag tror att Sten Nordin vet mer om hur de här strategiska planerna skrivs än vad jag vet, som är ganska ny.

Det är intressant att i samma debatt höra Nordin påpeka att det finns ärenden i gatu- och fastighetsnämnden som handlar om just de stora ökningar av pendelbussar som har med trängselavgifterna att göra och att han ändå inte kan lägga ihop två och två och säga att SL jobbar med frågan. Jag förstår inte hur han får ihop de här två sakerna. Är det så att det finns planer som gatu- och fastighetskontoret också är involverat i? Då borde rimligen även vice ordföranden i gatu- och fastighetsnämnden anse att det är saker på gång när det gäller kollektivtrafiken. Jag tror inte att vi behöver vara lika oroade över detta som han är.

Anförande nr 172

Borgarrådet N o r d i n (m): Det faktum att ni tänker ta ett ärende i gatu- och fastighetsnämnden, och lyfta bort en massa frågor som normalt sett sköts av gatu- och fastighetsnämnden till tjänstemännen, bevisar inte att SL har någon som helst planering. Har de beställt några bussar? Har de börjat utbilda nya chaufförer? Varför skriver de i så fall inte om detta i sin strategiska plan? Nej, SL sitter och väntar eftersom de inte vet om de får några pengar. Detta måste du som ingår i majoriteten

och som tung person i Miljöpartiet lokalt veta, och du borde ha bättre insyn i det än vad jag som oppositionspolitiker har.

Anförande nr 173

D a n i e l S u h o n e n (s): Det här med att vara politiker tar ofta kraft, Sten. Jag tänkte bara påminna dig om att det antagligen var på Stockholms stadsteater som du var med familjen och såg *Alice i underlandet*.

Anförande nr 174

Borgarrådet N o r d i n (m): Man ska inte vara besserwisser om man inte vet, Daniel. Jag var på Dramaten.

Anförande nr 175

Å s a R o m s o n (mp): Jag försöker, som jag har gjort i de här frågorna, hålla mig till saken och diskutera även med kranskommuner som är upprörda på våra möten.

På Miljöpartiets vägnar yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Jag respekterar naturligtvis om oppositionen vill återremittera detta ärende, men jag tillåter mig att granska några av dessa fantastiska grunder för en återremiss som var extra formulerade, vilket hävdades från talarstolen.

När det gäller konsekvenserna för trafiksituationen på Essingeleden är de grundligt utredda. Det är inte bara Transek, som är en relativt framstående konsultfirma, som har tittat på det här, utan det har också Vägverket och Ångpanneföreningen gjort. Jag hoppas att ni inte menar att vi ska lägga ytterligare konsultpengar på att utreda den frågan. Jag antar att ni bara menar att ni är emot att man över huvud taget skulle överväga en avgiftsreglering på Essingeleden eller alla typer av åtgärder som innebär mer trängsel på Essingeleden.

Det är väl en politik, att man är för att alltför många åker bil men emot trängsel på vägarna? Jag har för min del aldrig förstått det där, utan tyckt att det har funnits ett samband mellan fler bilar och ökad trängsel på vägarna. Men jag har förstått att oppositionen i Stockholm kan få en fysisk formel att stämma överens med det.

I en modell skulle man miljöpröva alla ytterligare miljöfarliga utsläpp på de här vägarna. Det håller jag som miljöpartist naturligtvis med om. Men det får konsekvensen att även till exempel en öppning av Södra länken skulle vara det första ärende som i så fall stjälpes en fortsatt trafik på Essingeleden. Det skulle knappast vara trängselavgifterna.

När det gäller grunden för att återremittera med hänvisning till undantagna kommuner börjar jag undra om ni också är emot det förslag som vi lägger här, det vill säga att Lidingö ska få ett undantag som är likvärdigt för andra områden. Det är för övrigt exakt den formulering som majoriteten föreslog och som fullmäktige beslutade om i juni: Systemet bör utformas så att Lidingö inte drabbas hårdare än

likvärdiga områden. Det är alltså inte Sten Nordin som bör slå sig för bröstet och säga att han har tvingat fram en ändring när det gäller Lidingö. Fullmäktige beslutade redan i juni att Lidingö inte skulle behandlas på något annat sätt.

När man då hänvisar till att det här ska återremitteras, menar man då att fler kommuner ska undantas på samma sätt? Såvitt jag vet är alla andra kommuner undantagna på det sättet att inga avgifter tas ut i några andra kommuner än i Stockholm. Eller också vill oppositionen titta på det här på något annat sätt. Det är i alla fall väldigt svårt att veta om oppositionen bara som vanligt är emot ärendet eller om man faktiskt i sak vill göra förbättringar.

Anförande nr 176

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag är emot trängsel, både på vägarna och i kollektivtrafiken. Det unika med det förslag som vi diskuterar i kväll är att det ökar trängseln både på Essingeleden, som är vår viktigaste motorväg, och i kollektivtrafiken. Ingen människa kommer att bli gladare, utan alla får bara trängas ännu mer än vad de gör redan i dag.

Jag kan inte se annat än att det bästa sättet, om man vill minska trängseln i trafiken, både i kollektivtrafiken och på våra vägar, vore att färdigställa ringleden så att de bilar som inte ska in till staden kunde åka runt staden i stället för att åka genom den medeltida stadskärnan.

Anförande nr 177

Å s a R o m s o n (mp): Men då har jag uppfattat er politik helt rätt. Ni är för att fler ska åka bil, men ni är emot trängsel. Lösningen på det blir naturligtvis att hela tiden bygga fler vägar så att alltfler bilar får plats. Jag tycker att det på det sättet finns en logik i detta, och där är ni hedervärda.

Däremot tycker jag inte att det är hedervärt att år 2004 stå och säga att lösningen på de trängselproblem som finns i dag – jag antar att ni inte säger att det är helt framkomligt överallt i staden i dag, till exempel i rusningstrafik på flaskhalsarna vid Danvikstull, Skanstull, Tranebergsbron och alla dessa ställen – är att färdigställa ringleden. Vet Lotta Edholm hur lång tid man – även från byråkratiskt och välvilligt inställda instanser till denna ringled – säger att det tar innan den är färdigställd och hur mycket detta kostar? Man är verkligen för en fortsatt trängsel i 20 år om man förespråkar den linjen.

Anförande nr 178

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Herr ordförande! Åsa Romson säger att SL har planering för att fixa det här. Jag har några citat från Helena Sundberg, planeringschef på SL, och jag ska återge några av dem: Så det enda vi kan göra på tio års sikt är att införa parallellgående busstrafik och för det behöver vi en framkomlighet, exempelvis efter E 18. Det blir en enorm försämring för dem som påverkas av trängselavgifterna. Hon skriver att det tar tio år att bygga ut pendeltågen, och vidare:

Även det tar tid, och även det kostar mycket pengar. Vi har ingen redovisning över hur det kommer att se ut.

Per Bolund säger att han inte bekymrar sig för infartsparkeringar och så vidare. Du har ju flyttat ut till Långbro, och det är en bit från Älvsjö, så det är inte samma bekymmer för dig som för dem som bor närmare de pendeltågs- och tunnelbanestationer där vi nu ska bygga tusentals bostäder i omedelbar närhet av centrum, till exempel i Älvsjö och Fruängen. Det är likadant i många andra områden, som Skärholmen, Sättra, Bredäng, Farsta och Högdalen – jag kan räkna upp hur många som helst – om ni nu ska tillgodose detta som ni nu är överens med Mogert om, alltså att bygga 20 000 i den här omgången. Var ska de parkera? Du vet hur det är med tvärförbindelser. Jag tror nog att du har hunnit upptäcka det även om du inte har bott där så länge, utan bara sedan strax före jul eller så.

De som bor närmare kommer att få all denna trafik på sina bostadsgator och få all denna parkering på sina bostadsgator om de, som ni vill, ska åka in till staden kommunalt på överfulla pendeltåg, på överfulla tunnelbanetåg och på överfulla bussar. Eller ska de inte kunna jobba vanlig kontorstid? Ska alla tvingas jobba på andra tider för att detta ska kunna tillgodoses?

Roger Mogert! Hur ska du få tillväxt i Stockholm om du inte ser till att det blir en infrastrukturlösning? Du ska ju bygga tiotusentals nya bostäder och nya arbetsplatser, men folk ska inte kunna ta sig däremellan på ett vettigt sätt. Det ska inte finnas en enda meter ny motorväg eller trafikled om Åsa Romson får bestämma. Inte enda kvadratmeter ytterligare asfalt ska till i den här regionen. Det ska du ändå kunna fixa, för att Sverige inte ska halka ytterligare ned i välståndsligan, ytterligare ned i inkomstligan och ur internationell synpunkt bli ytterligare på efterkälken. Hur ska du fixa det?

Och Vänsterpartiet, som bara säger nej till allting! Du kommer snart att få trafik i ditt område också, Ann-Marie Strömberg, när de ska infartsparkera där. Du får se hur roligt det blir. Eller hur ska de ta sig vidare?

Jag har i en interpellation tidigare visat på hur det är när man bor i ytterstaden och jobbar i en annan del av ytterstaden. Det tar ett par timmar extra per dag. Hur ska en kvinna eller en man med barn kunna fixa det och jobba på ett annat ställe?

Anförande nr 179

Å s a R o m s o n (mp): Det där var en salig salva. Man kan ju börja med att konstatera att det är tur att det inte är Moderaterna som styr i SL, därför att enligt Berthold skulle man inte kunna göra någonting åt kollektivtrafiken på tio år. Det skulle vara helt bedrövligt.

Jag har själv hört Helena Sundberg, vid ett senare tillfälle än det Berthold refererar, uttrycka sig betydligt mer nyanserat när det gäller möjligheten att på ett mycket bra sätt, faktiskt med råge, uppfylla kvalitetskrav, ökad framkomlighet och minskad trängsel för SL-resenärerna under trängselavgiftsförsöket. Man har suttit i gemensamma arbetsgrupper med miljökansliet, och man har samma bedömningar när det

gäller resandeströmmar, varifrån folk kommer att ha en ökad efterfrågan på kollektivtrafik och hur man ska kunna möta det på ett bra sätt.

Jag är inte ett dugg orolig när det gäller att vi kommer att ha en förbättrad kollektivtrafik, som också upplevs på ett kvalitativt sett bättre sätt även för dem som redan i dag åker kollektivt. Det är en av poängerna med att jag företräder uppfattningen att trängselavgifter är bra.

Anförande nr 180

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Det stora problemet med er är att ni inte har några bekymmer för det här. Hade ni tittat seriöst på det och verkligen varit bekymrade, hade ni sett att det kommer att bli stora problem. Det tar tid att få till det här. Men ni är inte halvvägs ännu. Det finns ju inte ens på papper, inte ens i planeringen, ännu mindre i upphandlingen och ännu mindre i genomförandet.

Även om det nu ska lösas med bussar, hur mycket mer kommer det inte att innebära i busstrafik på de olika infarterna och i trängsel när de ska in till staden? Var finns parkeringsplatser inne i staden? Var ska de ställa sig? Var ska alla de här bussarna angöra?

Det är inte alla som ska in till staden, utan många av dem ska förbi, från en förort till en annan. Jag tror inte att bussarna kör och släpper av passagerare lite här och lite där över hela ytterstadsområdena på samma sätt som man kan göra med bil.

Anförande nr 181

P e r B o l u n d (mp): Berthold frågade mig om infartsparkeringarna. Precis som jag svarade Kristdemokraterna vill jag säga följer vi utvecklingen väldigt noga när det gäller infartsparkeringar. Vi kommer att se till att antalet infartsparkeringar ökar och inte minskar. När vi tar bort infartsparkeringar för att bygga hus får vi ersätta dem med ny infartsparkering. Det är en väldigt viktig länk i transportkedjan.

De formidabla skräckscenarier som Berthold Gustavsson utmålar över hur det ska bli ett fullständigt parkeringskaos i hela ytterstaden lovar jag kommer inte att besannas. Det behöver du inte oroa dig för. Ungefär samma argument fördes fram i London innan man införde avgifterna där, att det skulle bli fullständigt kaos utanför zonen. Det har inte blivit någonting av det över huvud taget. Parkeringssituationen är väldigt bra i London. Det är en klar överdrift, Berthold.

Anförande nr 182

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Det har nyligen redovisats i en av de stora tidningarna vilka konsekvenser det kommer att få framöver. Vi vill bygga mycket. Infartsparkeringar kanske är det bästa stället att bygga på. Men det går inte att samtidigt säga att folk ska infartsparkera och åka kollektivt i stället om vi bygger där. Då blir det på bostadsgatorna. Då blir det i närheten av där andra bor, och det blir trafik på massor av gator där i stället. Det är bara så.

Nu planerar vi att bygga på infartsparkeringar i Stockholms närhet. Ska du tvinga kranskommunerna att upplåta dem som finns utanför? Vem ska ta de kostnaderna? Hur ska det fungera? Det är så mycket i det här som inte är utrett och inte är klart, och därför går det inte heller att fatta beslut om det.

Anförande nr 183

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Det är alltid glädjande att lyssna på moderater som har sett sambandet mellan offentliga satsningar på infrastruktur och tillväxt. Det gläder mig.

Jag måste ändå fråga dig, Berthold, varifrån du har fått att jag inte skulle vilja ha mer infrastruktur i Stockholm. Det ser nu tvärtom ut som att vi under perioden kan klara av att komma i gång med Norra länken, E 18 och Klarastrandsleden, för att inte tala om pendeltågstunneln. Det är historiskt stora satsningar i Stockholm som kan komma i gång under den här perioden.

Anförande nr 184

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): I så fall får du, Roger, sluta att luta dig mot Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som bara försöker förhindra, försvåra och förbjuda hela tiden, och dessutom straffbeskatta Stockholmsbilisterna och Stockholms kollektivtrafikresenärer på det sättet. I annat fall kommer det inte att fungera med den fortsatta infrastrukturutbyggnaden. Då får du nog prata vänligt med några andra partier i stället, om det här ska fungera.

Anförande nr 185

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): I kväll är det ni som är de stora nej-sägarna, Berthold. Vi säger ja både till trängselavgifter och till infartsparkeringar.

Vi kommer att diskutera det på gatu- och fastighetsnämnden, där du själv är med. Jag förstår inte varför vi inte skulle kunna samarbeta med kranskommunerna om infartsparkeringar. Deras röster tycker ni ju är så betydelsefulla när det gäller trängselavgifter. Vi ska kunna samarbeta med dem över huvud taget inom regionen, tycker jag.

Sedan börjar det nästan bli hysteriskt med de skräckscenarier som ni målar upp beträffande kollektivtrafiken. Det är synd att du inte är med i kollektivtrafikutskottet. Du kanske skulle ha varit lite lugnare om du hade varit med på SL:s möte och hört om de planer som läggs upp där, och kanske om du själv åkte lite mer med kollektivtrafiken. När jag hör er begriper jag inte hur jag har kunnat klara att leva i Stockholm i 30 år med både kontorsarbete och skiftarbete och bo på olika håll över hela staden. Jag har klarat mig utmärkt utan bil. Hur sjutton har jag burit mig åt?

Anförande nr 186

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Du vet att jag åker ganska mycket med kollektivtrafiken, om du lyssnade på ett av mina tidigare inlägg. Jag har också viss

erfarenhet av det. Dessutom åker jag en del utanför rusningstid, och det är ett elände för dem som bor ute i förorterna. Nu vill man dra in ytterligare turer för att kunna bekosta det här. Det är väl inte så bra.

Beträffande kranskommunerna och deras syn på trängselavgifter är det klart att de tycker att det är jobbigt att de ska behöva betala för att komma in till Stockholm eller förbi Stockholm. Då kanske de tycker att vi ska betala när vi passerar deras kommuner. Vilket elände det skulle bli med alla dessa trängselavgifter, biltullar, hela vägen genom alla dessa kranskommuner. Jag tror inte att du heller skulle vilja ha det.

Anförande nr 187

Tord Bergstedt (m): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag ska vända mig framför allt till Roger Mogert, som har presenterat sig som en tvivlande existentialist. Man kan säga att det i ett så här komplicerat ärende behövs en sammanfattande strategi för hur man håller ihop hela ärendet.

Man kan säga att samband, viktiga samband, är någonting som antingen behövs eller inte behövs. Majoriteten driver dagens beslut därför att majoriteten ser ett samband mellan ett kf-beslut och ett kommande riksdagsbeslut. Det kan jag ha viss förståelse för. Men det viktiga sambandet mellan det här beslutet och SL:s motsvarande beslut finns inte. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att den frågan över huvud taget tas upp. Man behöver inte vara något geni för att säga att om vi ska fatta ett sådant här beslut måste det finnas någonting med som visar vad SL tänker göra. Debatten har visat att SL snarare är åt andra hållet.

Det är självklart att landstinget, som lider av en statlig utjämningskatt, har ont om pengar – det vet alla. Det är ingen överraskning att SL har det knepigt att göra någonting. Men jag tycker att majoriteten liksom strutsen gömmer huvudet i sanden. Om det är någonting som motiverar en återremiss är det naturligtvis att SL-frågan är fullständigt frånvarande här. Vi har reparationer på Södertunneln och Vasabron. Det är inte begärligt att vi ska ta upp det i det här ändringsärendet, men det är fortfarande saker och ting som komplicerar det hela. Infartsparkeringar har diskuterats. Det finns en rad frågetecken. Eftersom jag har varit ordförande i kollektivtrafikutskottet vet jag också att man pratar mycket med SL, men det är väldigt svårt att få SL att göra någonting.

Jag tycker alltså sammanfattningsvis att det här verkligen är ett ärende som måste återremitteras, just på grund av att SL är frånvarande i redovisningen.

Anförande nr 188

Yvonne Fernell-Ingelström (m). Jag syftar bara på det svar jag fick från Roger Mogert förut. Han hänvisade till att de neddragningar som SL gör på turtätheten för kollektivtrafiken inte gäller under rusningstid.

Då flyttas mina tankar direkt till alla småbarnsföräldrar som arbetar halvtid och trekvartstid. Antingen har man bil och är småbarnsförälder, och då får man med det här nya förslaget betala den så kallade in- eller utfasningsavgiften, som förut inte

fanns. Eller också har man inte bil, och då får man alltså vänta längre tid på kollektivtrafiken — turtätheten hade ju försämrats utanför rusningstid.

Jag tycker att det är tragiskt att se den konsekvensen för de här grupperna, som ändå försöker hålla en fot kvar på arbetsmarknaden och har det tufft och slitigt hemma med småbarn, med förskola, skola och så vidare.

Jag gör som jag har gjort tidigare: Jag hänvisar till denna återremiss.

Anförande nr 189

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag gjorde egentligen inte något bestämt uttalande, utan det var mer en fråga till dig om det påstående som du gjorde. Såvitt jag har förstått det, utan att vara hundra procentigt insatt, handlar det om att man minskar turtätheten mellan kl. 22.00 och 03.00. Jag kan vara felinformerad om detta. Min fråga till dig var egentligen: På vilket sätt berör detta försöket? Jag tycker inte att det är riktigt klarlagt.

Anförande nr 190

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag har lyssnat på den här debatten, och jag har all respekt för att moderater och folkpartister är emot detta försök och vill att vi folkomröstas innan försöket genomförs.

Nu har fullmäktiges majoritet fattat beslut om att genomföra ett försök med avgifter och att folkomröstningen ska ske efter att försöket är avslutat. Det ska ske i samband med allmänna val 2006.

Det här ärendet kommer att bli återremitterat. Så är regelverket, och det har jag all respekt för.

När jag lyssnar på den här debatten hör jag att det radas upp problemställningar, och det är viktigt. Men de problemställningar som formuleras har också sin lösning. Vi har inte, ärligt och uppriktigt, svar på alla frågor i dag. Men när det gäller SL och SL:s insatser – det tror jag nog att kamraterna som sitter i gatu- och fastighetsnämnden känner till – finns det en grupp mellan SL, gatu- och fastighetskontoret och andra berörda förvaltningar i Stockholms stad.

Det SL kommer att göra i dagarna är att genomföra den här beställningen på ett hundratal bussar. Man har också planer på att inrätta fem sex nya busslinjer. Självklart är kartläggningsarbetet alldeles strax slutfört när det gäller vilka nya infartsparkeringar som ska byggas, inte på stadens mark, där vi själva har rådighet, utan med hjälp av kranskommunerna.

Jag kan inte låta bli att slå av det Lotta Edholm säger. Hennes och de borgerligas alternativ är återigen ringleden. Då kan jag inte låta bli att fundera: Vad var det som hände under förra mandatperioden? Nu står ni här och pratar om att alternativet till Stockholms trängsel är att bygga till exempel Österleden. Men vad gjordes under den förra mandatperioden när det gällde Norra länken, förbifarten och Österleden när ni

själva hade makten över besluten? Inte var det mycket av politiskt ledarskap eller ansvarstagande när det gällde varken kollektivtrafiken eller infrastrukturen.

Det är viktigt att se det där. Jag tror inte enbart på vägutbyggnad, utan jag tror, som alltid, på både-och. Jag tror på vägutbyggnad, och jag tror på kollektivtrafik. Men jag tror också på att vi med ekonomiska styrmedel ska ta ansvar för vår stad och vår regions utveckling.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 191

L o t t a E d h o l m (fp): Det är väldigt intressant att Annika Billström nu tror på trängselavgifter. Jag undrar när den tron började sätta in, eftersom den uppenbarligen inte fanns i valrörelsen. Då trodde Annika Billström inte på trängselavgifter.

Det fanns för ett antal år sedan ett stort avtal mellan de största partierna i den här regionen om hur man skulle bygga ut kollektivtrafiken och hur man skulle bygga en ringled och en yttre tvärled förbi Stockholm. Det paketet, Dennispaketet, förstördes av Göran Persson, precis som statsminister Göran Persson nu påtvingar den här regionen billtullar mot dess vilja.

Jag tycker att det är märkligt, för att inte säga skandalöst, om Annika Billström verkligen tror på trängselavgifter att hon inte sade det före valet.

Anförande nr 192

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Att aldrig orka stå för ett politiskt beslut, ska det vara synonymt med Folkpartiet? Att skylla på Göran Persson för att Stockholms fullmäktige inte fattar nödvändiga beslut för vår stad och vår region! Det har väl ändå inte riksdagen med att göra.

Dennispaketet sprack. Så var det. Men att fatta beslut om detaljplaner när det gällde både Norra länken och förbifarten, och skynda på andra angelägna infrastrukturutbyggnader, var ni inte förmögna att göra. Det gäller alltid att hitta syndabocken utanför och projicera. Det får ni gärna göra, men ni har tappat all trovärdighet. Medborgarna såg naturligtvis också det under den förra mandatperioden. Det ni levererade var som bekant era kära cykelbanor, och ni fick en majoritet som sprack. Det är resultatet av ett politiskt ledarskap som inte klarade av att fatta nödvändiga beslut.

Anförande nr 193

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande, fullmäktige! Folkpartiet sade nej till biltullar före valet. Du, Annika Billström, sade precis som vi nej till biltullar före valet. Efter valet blev du beordrad av Göran Persson att se till att det infördes biltullar i den här regionen, bara för att Göran Persson skulle kunna fortsätta att regera det här landet.

Så är nog sanningen, Annika Billström, och den kommer du att få leva med. Så är det. Du har grovt svikit alla dina väljare i den här regionen.

Du har inte vågat gå in i debatten tidigare i kväll, och du väljer att göra det nu på slutet. Varför har du varit tyst hela kvällen? Jo, du vill inte tala om de här sakerna.

Roger Mogert sade i ett inlägg att han tyckte om debatt, att han lyssnade och också gärna tog till sig kritik, om jag fattade det rätt. Det är jättebra om det är så. Då kan man fundera när man läser ärendet, där majoriteten i punkt 5 föreslår att vi i den här salen inte längre ska diskutera biltullar. Nej, det vill varken Annika Billström eller du, Roger Mogert, utan det ska vi göra i kommunstyrelsen eller kanske i gatu- och fastighetsnämnden.

Men nu får vi höra att du, Roger Mogert, förbereder ett beslut i gatu- och fastighetsnämnden där du vill låta gatudirektören ta alla beslut. Det där snacket om att ha debatt och ta kritik kan ni glömma. Ni har ingen som helst trovärdighet i det här.

Stryk punkt 5 i ert förslag! Våga ta debatten om biltullarna här! Folkpartiet var tydligt före valet, och vi är det efter valet. Ni sviker era väljare.

Anförande nr 194

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag antar att det är så det går när man säger att man gillar att få kritik.

Jag hävdar att jag tycker att kritiken är en viktig del av demokratin. Jag är helt övertygad om att detta inte på långa vägar är den sista debatten vi har om detta. Om det är någonting jag känner en säkerhet om i fråga om de här avgifterna är det att vi kommer att fortsätta att debattera dem. Det kan vi nog vara eniga om.

Anförande nr 195

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! Hur kan du då, Roger Mogert, stå bakom så här tokiga förslag? Du säger en sak men är med och beslutar om andra saker. Det är därför du inte har någon trovärdighet. Det måste du förstå, Roger.

Anförande nr 196

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Det vore bättre om vi hade ett seminarium om historien än att ständigt försöka dra den här i fullmäktige. Mats Hulth hade problem därför att ett parti i koalitionen ställde villkor när det gällde Södra länken. Till sist fattade man beslut och byggde Södra länken, och koalitionen sprack. Jag hade problem därför att ett parti i koalitionen ställde villkor för hela samarbetet när det gällde Norra länken. Till sist träffade vi avtal med regeringen när man äntligen kom med pengar, och de lämnade koalitionen. Det var för övrigt samma sak med Södra länken. När regeringen äntligen kom med pengar fattade man beslut, inte förrän dess.

Faktum är att vi för Moderaternas del har en mycket klar uppfattning i partiet om vad vi är beredda att stå för och vad vi vill göra i trafikpolitiken, och den är nog väl känd. Annika Billströms problem är att Stockholms arbetarekommun inte står bakom henne särskilt mycket när det gäller att bygga nya leder. Jag tror inte ens att ni har ett ordentligt beslut när det gäller förbifarten, utan även där passar ni. När det gäller Österleden är det ju välbekant att du har ett kraftfullt internt motstånd. Jag tror att man ska vara lite försiktig om man heter Annika Billström med att recensera andra koalitioner och andra partier i de här frågorna.

Det som är mer bekymmersamt är att biltullarna i sig, men också det sätt som ni driver frågan på, urholkar förtroendet för er i trafikpolitiska frågor. Det måste ni vara beredda att förstå.

Jag tillhör dem som gärna vill jobba för blocköverskridande överenskommelser, men det är klart att när jag ser hur ni i den här koalitionen agerar kombinerat med svagheten i Stockholms arbetarekommun att stå upp för nödvändiga trafikpolitiska beslut, blir det alltmer tydligt att det är bara en stark borgerlig majoritet som kan genomföra de nödvändiga satsningarna. Att bygga över blockgränsen är fortfarande önskvärt, men det blir tyvärr allt mindre realistiskt.

Anförande nr 197

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Till Ulf Fridebäck skulle jag vilja säga att jag — rätta mig om jag har fel — sedan valet 2002 och oktober då den nya majoriteten tillträdde vid varje kommunfullmäktigesammanträde har haft debatter om biltullar, vägavgifter, trängselavgifter och miljöavgifter. I kväll valde jag att inleda och sedan lyssna. Men jag säger som Roger Mogert: Jag är alldeles övertygad om att vi under resten av denna mandatperiod vid varje fullmäktigemöte kommer att debattera trängselavgifter.

Jag tror att det är önsketänkande från din sida när du påstår att jag är feg och inte vågar ta debatten om avgifter. Hittills har jag gjort det vid varje fullmäktigemöte, och jag kommer att fortsätta att göra det.

Jag kommer gärna ut till Farsta, och jag kommer gärna ut till Vällingby och runtom i hela staden. Jag är redan nu ute i hela staden och debatterar och diskuterar avgifterna. Tack för inbjudan, Madeleine! Jag kommer jättegärna.

Sten Nordin avslutade med att säga att han ser att det bästa för Stockholm egentligen skulle vara en blocköverskridande majoritet när det gäller infrastrukturfrågor. Det tror vi alla. Frågan är hur man ska komma dit, och om man ska komma dit genom att villkora. När ni erbjöds en blocköverskridande uppgörelse efter förra valet villkorade ni.

Jag skulle avslutningsvis bara vilja ha ett klargörande i fullmäktige när det gäller ambitionen och viljan att i större utsträckning bygga vägar i den här regionen. Folkpartiet och kanske Sten Nordin vill prioritera Österleden, och då vill jag bara fråga er: Hur ser ni på den kortsiktiga respektive den långsiktiga finansieringslösningen för era trafikinvesteringar när det gäller vägarna?

Anförande nr 198

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! Det är ju bra att du säger att du vill debattera frågorna om biltullar, Annika Billström, och att du också har gjort det vid många fullmäktigemöten. Det har du gjort, och jag kan lova dig att du kommer att få göra det fortsättningsvis också i debatter om interpellationer och enkla frågor. Den debatten ska vi naturligtvis ta.

Vad jag pekade på här var att du i dagens debatt valde, som du själv sade, att inleda. Sedan trodde du att du skulle få avsluta, och allt skulle vara frid och fröjd. Du vågade alltså inte under resans gång i kväll ta debatten. Så är det.

Man kan också fråga: Varför tar du inte avstånd från det idiotiska förslaget i punkt 5? Det berör du inte med ett ord. Det innebär nämligen att ärenden som kommer upp här skyfflas undan till de slutna sammanträdesrummen, där folket inte har möjlighet att höra inläggen. Det är ju det som är den väsentliga skillnaden, och det har du inte sagt ett ord om.

Anförande nr 199

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Men kära Ulf Fridebäck! Riksdagen ska strax fatta beslut om det här försöket och den här lagstiftningen. Det är oerhört viktigt att se det, eftersom vi står för detta. Vi kommer inte att avbryta det hur gärna du än önskar. Vi kommer att fullfölja detta försök och naturligtvis se till att göra det så bra som möjligt. Då måste vi också ha möjlighet att fatta beslut i kommunstyrelsen med mera som gör att det blir korrekta beslut.

Det som är det viktiga i sammanhanget är självfallet att vi alltid, vid varje fullmäktigemöte, kommer att debattera den här frågan. Det är jätteviktigt. Jag är alldeles övertygad om att du tillsammans med dina kolleger kommer att ställa frågor och interpellationer, väcka motioner och lämna direkta skrivelser och annat som gör att vi hela tiden just håller den här frågan levande och aktuell. Om det dyker upp nya saker ska det vara möjligt att debattera dem på nästkommande fullmäktigemöte. Det tycker jag är jättebra.

Anförande nr 200

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Jag har inte bara mitt parti bakom mig i prioriteringen att bygga förbifarten och sedan Österleden – det är den prioritering vi gör numera, och sedan flera år tillbaka. Jag har även min riksdagsgrupp bakom mig som är beredd att anslå pengar till detta. Ni kan inte uppvisa någotdera av detta. Du kan inte uppvisa att du har partiet bakom dig. Du har inga som helst utfästelser från regeringen att det finns ens en viljeinriktning till detta. Ni passar i de här frågorna. Snart får ni bekänna färg när det gäller förbifarten, när Vägverket presenterar sina förslag.

Det är bara att hoppas att det går bättre på representantskapet den här gången än vad det gjorde under förra mandatperioden, då ni skulle diskutera E 18 och fattade beslut som försenade hela det projektet med mer än ett år. Det som är problemet för er är att ni redan tidigare har trovärdighetsproblem. Det socialdemokratiska partiet håller inte

längre ihop i trafikfrågor. Du fick ju be om ursäkt på representantskapet för ditt agerande i Stockholmsberedningen, att det inte var politikern Annika Billström utan personen Annika Billström som stod för detta. Det är därför som er trovärdighet är så pass urholkad. Och inte blir den bättre av biltullarna.

Anförande nr 201

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Det är det här som jag tycker är så fruktansvärt tråkigt med politik, att du direkt ljuger. Hade du Stockholmspartiet med dig när det gällde E 18? Nej. Du påstår att vi har försenat E 18-frågan. Det var vi som hjälpte till att lösa den, så att du som gatuborgarråd kunde åstadkomma något beslut.

Ordförande! Nu ber jag om ursäkt, för jag vet att frågan om E 18 inte har med avgifterna att göra. Men eftersom ordföranden i den här parlamentariska församlingen är så snäll, till skillnad mot andra, måste jag gå i svaromål.

Rätt ska vara rätt. Då är det så, Sten Nordin, att du svarar inte på frågan om finansiering. Du vet att det finns en mycket bred politisk enighet i Stockholmsberedningen, totalt när det gäller kollektivtrafiken men betryggande när det gäller vägarna. Hur ska Moderaterna finansiera detta?

Anförande nr 202

D i d a r S a m a l e t d i n (fp): Ordförande, fullmäktige! Förhoppningsvis vet alla i den här salen att i trafiksammanhang är den röda färgen ett stopp. För en kort tid sedan fick jag en så kallad miljökarta från miljöförvaltningen. Eftersom jag bor på Lilla Essingen och ett stort dagis ska öppna precis intill Essingeleden ville jag veta hur miljösituationen var. Denna karta som kom från miljöförvaltningen visar mörkrött just där dagiset ska stå.

Vad betyder det här för er miljöpartister? Åsa sade tidigare att det är utrett och klart och att det inte finns någonting mer att utreda. Essingeleden är helt klar – den kan man köra på utan biltullar, och där kan man packa ihop sig ytterligare. Är det det du säger?

För mig betyder denna otroligt mörka röda färg stopp. Även om man inte har bil, Ann-Marie Strömberg, går man inte mot rött ens på en gata. Men i miljösammanhang betyder rött inte stopp, utan då betyder det grönt.

Anförande nr 203

Å s a R o m s o n (mp): Jag vet inte om jag har uttryckt mig oklart i tidningar eller här i fullmäktige, men Miljöpartiets linje är att vi skulle få ett bättre trängselavgiftssystem om vi inkluderade hela Stockholms stads trafikapparat i systemet och alltså kunde ha låga och anpassade avgifter på de delarna så att hela systemet fungerar. Med ett sådant system skulle det behövas en låg avgift på Essingeleden i rusningstrafik.

Jag är väldigt bekymrad över de utsläpp som i dag görs på Essingeleden och på alla andra ställen i staden som innebär att befolkningens hälsa försämras runt dessa leder och trafikgator inne i staden och på andra ställen. Det är en av drivkrafterna bakom att jag tycker att mycket av trafikpolitiken är miljöpolitik. Man måste behandla transportfrågor utifrån både hur man kan tillgodose transportbehovet och hur man kan göra det på minst miljöinskränkande sätt.

Trängselavgifter har enligt ett miljöekonomiskt sätt att se det och vid trafikplanering visat sig vara en modell som skulle kunna tillgodose det mest nödvändiga transportbehovet på bästa sätt och så att man kommer fram bättre samtidigt som miljöbehovet beaktas. Det är anledningen. Som tur är betyder grönt även på politiskt språk att man säger ja till förslaget.

Anförande nr 204

D i d a r S a m a l e t d i n (fp): Men hur kan ni säga att det blir bättre när man packar ihop sig ytterligare på den redan hårt packade Essingeleden? Jag förstår inte resonemanget i detta. Varför hastar ni så mycket i den här frågan? Varför inte utreda ytterligare möjligheter att få bort trafiken på Essingeleden i stället för att öka den? Det är detta som stör oss som bor där.

Anförande nr 205

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Vi är också från Vänsterpartiets sida bekymrade. Men vår lösning är att ha avgifter även på Essingeleden. Vi får se vartåt det lutar. Ni har från er sida inte haft någon lösning för hur man ska minska trängseln. Anledningen till att vi vill ha in trängselavgifterna är just att vi vill få en bättre miljö, förbättrad framkomlighet och minskad biltrafik. Det är därför som vi vill ha trängselavgifterna. Ni har ju aldrig haft något alternativ.

Anförande nr 206

D i d a r S a m a l e t d i n (fp): Du lyssnar inte på vad vi på den här sidan säger. Vi vill få bort trafiken från staden, inte packa ihop den. Nya leder – det är klart att det tar tid. Det förstår vi också. Men vi har inte begripit varför man hastar i det här programmet. Nya leder och bort med trafiken från staden! Jag kan inte uttrycka mig tydligare.

Anförande nr 207

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja klargöra lite grann utifrån en del tidigare inlägg i debatten. I valrörelsen var de blivande gruppledarna inbjudna till TV 4, och vi fick svara på en del frågor. Sedan ville programledaren att vi skulle svara ja eller nej på ett antal frågor, och jag vände mig då till henne och sade: Tänker du fråga om trängselavgifter, så kommer Kristdemokraterna inte att svara ja eller nej. Vi tycker att man kan införa trängselavgifter om det finns folklig förankring, om kollektivtrafiken är utbyggd och om man ser till att kringfartsleder är utbyggda.

Vi fick frågan. Annika Billström svarade ett klart nej – det ska inte införas några trängselavgifter. Vi har hållit samma linje före valet som vi håller i dag.

Anförande nr 208

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Tack, det var trevligt med ett förtydligande från Kristdemokraterna. Jag kommer också ihåg den utfrågningen och att två av tre partier som nu sitter i majoriteten svarade ett tydligt ja på den frågan. Det kan ha någonting att göra med hur vi beslutade.

Egentligen tog jag ordet för att jag hade glömt att kommentera varför vi föreslår att kommunstyrelsen ska bemyndigas att fatta beslut om genomförandeförsöket när det inte ankommer på någon annan nämnd att diskutera frågan och för att kunna fatta beslut i mindre frågor, så att de inte behöver komma upp till fullmäktige igen. Det regleras också nogsamt, att är det större frågor så måste dessa upp till fullmäktige. Där har vi ju en säkerhet i kommunallagen som vägleder detta.

Jag är också övertygad om att ifall det är så att oppositionen kräver att en fråga kommer till fullmäktige så kommer majoriteten att jobba för att den får diskuteras här – åtminstone tänker jag göra det.

Men det kan vara viktigt, och det bör vi ha i åtanke när vi diskuterar det här ärendet, att med tanke på att trängselavgifterna på byråkratiskt språk räknas som en skatt – det kan vi i och för sig ha långa diskussioner om – får man konstatera att det slutgiltiga beslutet om var, hur och vilka avgifter som ska tas ut kommer inte att fattas i den här församlingen utan av riksdagen. Det kan för några kännas som ganska betryggande att det finns en något större instans som fattar de besluten, medan andra kanske blir mer oroade för att vårt inflytande begränsas på olika sätt.

Jag tycker det är viktigt att det en majoritet i Stockholms fullmäktige menar, på det sätt som den representeras, också har möjlighet att få genomslag. För den sakens skull är det viktigt att vi får diskutera ärendet i fullmäktige. Det var anledningen till att vi för kommande, mindre justeringar som inte behöver diskuteras i fullmäktige ska ha denna möjlighet. Om kommunstyrelsen inte hade den möjligheten att fatta sådana beslut, ser jag att vi har mindre möjligheter att påverka riksdagen i ett för Stockholm så pass viktigt beslut, och det tycker jag vore tragiskt.

Anförande nr 209

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande! Det var bra att du ändå kommenterade varför Miljöpartiet inte vill diskutera det här i fullmäktigesalen. Du sade någonting om att du utgår från att vi i oppositionen kommer att kräva det, och då ska ni vara välvilliga. Jag tror inte precis att det kommer att bli så. Det är du som säger så, men Annika Billström har ju sagt något helt annat.

På slutet sade du att ”vi” behöver diskutera. Det betyder väl att det är ”vi” i majoriteten bestämmer vilka frågor som kommer upp här.

Om du nu är så mycket för att vi ska stå här och prata, varför ser du då inte till att punkt 5 stryks ur ärendet?

Anförande nr 210

Å s a R o m s o n (mp): Återigen kanske jag har varit otydlig. Huvudanledningen till att den punkten behöver finnas med är som jag ser det att den annars riskerar att minska Stockholms möjligheter att påverka riksdagens ställningstagande när det gäller en för Stockholm så oerhört viktig fråga.

Jag är fullt medveten om och håller med om att frågor av större betydelse ska diskuteras i fullmäktige. Vad jag menade var bara att det inte ankommer på majoriteten att, utöver vad kommunallagen föreskriver ska tas upp i fullmäktige, hela tiden föreskriva vad oppositionen ska ägna sina långa måndagkvällar åt, utan det är faktiskt delvis de frågor som oppositionen utöver det som kommunallagen föreskriver som vi också ska diskutera här. Det är ju möjligen så att det kan finnas även andra frågor som oppositionen i Stockholms stad vill diskutera. Jag är visserligen inte så säker på det efter de senaste två timmarna, men man vet ju aldrig!

Anförande nr 211

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Jag ska gärna återknyta finansieringsdebatten till debatten om biltullarna, så håller vi oss till ämnet.

Jag har hela tiden, oavsett om jag har varit ordförande eller vice ordförande i gatu- och fastighetsnämnden, drivit linjen att Mälartunneln, pendeltågstunneln och allt vad den har kallats skulle finansieras av staten och att den var riksdagens ansvar. Under en period blev jag motsagd på den punkten av Annika Billström, det finns det fullmäktigeprotokoll på och tidningsartiklar som berättar. Hon sade att det var självklart med en viss regional medfinansiering. Sedan svängde dess bättre Annika Billström, jag tror efter påtryckningar av partikamrater runt om i Mälardalen, och sade att det här var statens ansvar.

Så ser jag på de andra investeringarna också. Det är ett statligt ansvar. Sedan kan man välja olika metoder, som du och jag och andra väl vet: PPP-lösningar, där man skriver av och delar upp kostnaderna på många år framöver, och så vidare – men det är ett statligt grundansvar för det statliga vägnätet.

Vad Annika Billström nu gör är att hon leder arbetet, frenetiskt, får jag säga, att införa biltullar i Stockholm – det vill säga att införa en särskild Stockholmsskatt. Biltullarna blir ju en skatt, det har nu även regeringen medgivit. Det är finansdepartementet som handlägger frågan om biltullarnas införande, inte miljödepartementet, inte kommunikationsdepartementet eller näringsdepartementet som det numera sorterar under utan just finansdepartementet.

Det är klart att vi hyser farhågan att det här blir en permanent Stockholmsskatt, där Bosse Ringholm och den socialdemokratiska regeringen kommer att vara lika kallhamrat ointresserade av vad vi tycker lokalt om biltullarna som de är av vad vi

tycker om fastighetsskatten, som knäcker många av hushållens ekonomi här i Stockholm.

Låt mig säga det, herr ordförande! Jag väljer att lita på att Annika Billström vill svara upp mot ett folkomröstningsresultat – men jag litar inte ett ögonblick på Bosse Ringholm och den socialdemokratiska regeringen i det fallet, om det är så att de har fått en intäktskälla på runt en miljard extra från Stockholmsregionen!

Anförande nr 212

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag blev lite försenad så jag kom in sent i debatten och tänkte att jag då inte skulle ha något att tillföra. Men vid ett flertal tillfällen har man tagit upp miljön i samband med trängselavgifterna.

Jag tycker att Didar Samaletdin på ett förtjänstfullt sätt redogjorde för vilka konsekvenser biltullarna kan få. Det är någonting som ni miljöpartister kanske inte borde huka er i bänkarna för, för det är ett reellt problem. Ni tror att med biltullar får vi den bästa av världar, men i själva verket blir det inte alls så utan ni bara flyttar runt problem och koncentrerar dem till platser där de inte funnits tidigare. Jag har flera gånger nämnt att förorterna kommer att bli lidande av det här.

I dag har Stockholms stad inga problem med att uppfylla ens de skärpta krav med miljökvalitetsnormer och annat som EU har satt upp för år 2006. Några dagar med extrem väderlek kan det möjligen bli problem, till exempel på Hornsgatan. Undrar hur det blir med trängselavgifterna! På de trånga förortsgatorna ska köerna gå, i hopp om att man kan hitta någon parkering där man kan ställa bilen för att slippa betala avgifterna – den nya skattebörda som ni ser till att vi stockholmare får på oss.

Man kan undra om det finns några andra motiv.

Egentligen borde man ju berömma Miljöpartiet, som faktiskt har sagt att det här är någonting som ni vill genomföra, och så lyckas ni göra det. Men sedan trasslar ni i alla fall till det och snubblar på er själva. Det där med kommunala folkomröstningar som ni hyllar i riksdagsdebatter och många andra högtidliga sammanhang, det har ingen betydelse i Stockholms stad. Demokratin brister. Vi vet att det är så när det gäller Socialdemokraterna, men också när det gäller Miljöpartiet.

Det som ni tycker att man ska lösa med det här, nämligen miljöproblemen, behöver inte heller lösas på det här sättet.

Då undrar man: Vad finns kvar? Jo, att det är intressant att straffa stockholmarna ytterligare med högre skatter och att ni i själva verket tycker väldigt illa om bilar. Det är det som ligger till grund för det hela, och det tycker jag är väldigt tråkigt.

Av både demokratiskäl och miljöskäl är det därför viktigt att gå på det förslag som finns i dag och som jag har förstått också kommer att bli fullmäktiges beslut, nämligen att återremittera hela frågan – bifall till det!

Anförande nr 213

Å s a R o m s o n (mp): Jag ska inte förlänga en debatt som Björn Ljung redan trodde skulle vara avslutad men av någon anledning ändå ville lägga sig i, med följderna att ytterligare frågor kom på dagordningen. Jag ska bara kort redogöra för miljöaspekterna av det här, eftersom han frågade efter dem.

Miljöpartiet anser inte att trängselavgifter i första hand är en miljöpolitisk åtgärd utan en trafikpolitisk åtgärd för ökad framkomlighet, framför allt för varutransporter och busstrafik. Det senare är ju dessutom en kollektivtrafikfråga, och vi värnar om att andelen kollektivtrafikresor i Stockholm ska öka. Det tror vi är bra både för stockholmarna och för att få mer plats för att göra det vi vill göra i övrigt i Stockholm, annat än just vägar.

Sedan skulle jag väldigt gärna vilja veta – och det kan väl du svara på, eftersom du får replik, Björn – vilket underlag ni har på era kurser när det gäller att trängselavgifterna i Stockholm skulle leda till ökad parkering i närförorter eller ökad trängsel på smågator utanför tullarna. Miljöavgiftskansliet har gjort ganska genomgående undersökningar under hela hösten. Jag vet att Folkpartiet har valt att avstå från att vara med i referensgruppen, så där har ni inte kunnat ställa frågor, men ni kan ändå inkomma med begäran om att låta det här belysas. Ändå har jag inte sett en enda rapport som styrker det du säger.

Vilken kurs i retorik hos Folkpartiet är det du har gått på?

Anförande nr 214

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige! Man ska inte tala om damers ålder, men vi är ungefär lika gamla och har gått i den så kallade flumskolan. Trots det förstår jag så mycket av matematik, att när det är väldigt många bilar som fortfarande vill in till Stockholm och man vill på lämpligaste sätt förkorta sin arbetsdag, resande med mera, så tror jag att folk kommer att börja leta efter parkeringsplatser. Eftersom det inte finns tillräckligt med infartsparkeringar, vad återstår? Jo, gatuutrymmet i närförorterna. Där kommer bilarna att hamna.

Om man inte tror på det, har man nog svårt för att ta till sig också andra argument. Det är i alla fall ganska enkelt att räkna ut. Jag tror att vi kommer att se effekterna av detta, och jag tror att ni kommer att få ganska mycket synpunkter ifrån dem som bor i närförorterna om hur trafiksituationen blir där.

Essingeleden har vi talat om tidigare, så den behöver vi inte ta upp igen. Att det kommer att bli trångt om parkering i närheten av tunnelbane- och busstationer är helt klart.

*§ 31 Hammarby Gård i Hammarby Sjöstad – Genomförandebeslut
Hemställan från gatu- och fastighetsnämnden (utl. 2004:12)*

Anförande nr 215

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! I det här ärendet finns det en sak som bekymrar, och det är att återigen är vi på väg att få stora underskott per lägenhet i Hammarby Sjöstad. Så var det ju för några år sedan, men så fick vi bukt med det. Nu är underskotten på väg tillbaka.

Jag tycker nog att det borde finnas skäl för majoriteten att bifalla att-satsen att kommunstyrelsen borde återkomma till fullmäktige med en plan för att få ned underskotten. Stora underskott per lägenhet hotar ju annat bostadsbyggande – stadens kassa är trots allt inte oändlig.

Jag vill starkt understryka vikten av att ta itu med de frågorna, för vi klarar inte av ett ambitiöst bostadsbyggande om vi får så här stora underskott per byggd lägenhet.

Anförande nr 216

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande, fullmäktige! Det är naturligtvis väldigt bra att det kommer till stånd cirka 900 nya lägenheter. Det står vi alla bakom, jag har inte hört någon som har sagt något negativt kring det.

Vad som oroar också mig är ekonomin. Det är väldigt oroväckande att det blir så här stora underskott per lägenhet. Det kanske är så att man måste tänka på andra vägar, och ett förslag kan vara att sälja marken i stället för att upplåta den med tomträtt. På så sätt skulle man kunna förbättra ekonomin en hel del.

I ärendet finns det också siffror för parkeringstal, som är alldeles för låga. Alla som har varit i området ser att det redan i dag är stora problem var de boende ska ställa sina bilar. Det måste vi göra någonting åt. Därför tycker jag också att ni i majoriteten borde ta till er synpunkterna och bifalla den att-sats som vi har, så att vi kan återkomma med förslag.

Anförande nr 217

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Oppositionens resonemang och reservation pekar egentligen mot en senare debatt som vi kommer att ha när det kommer fram ett principärende, om att hyra ut i stället för att sälja till högstbjudande. Vi kommer att ta den debatten då, så jag ska inte förlänga denna särskilt mycket.

Jag vill ändå peka på att oppositionen tidigare i dag kritiserade mig för att det ärende som man skjuter in sig på här skulle höja kostnaderna för byggbolagen. I det här ärendet pekar man med oro på att det kommer att minska intäkterna för staden. Det ligger en problematik i detta.

Naturligtvis är det aldrig ett mål för staden att ha underskott i den här typen av projekt. Men det ska heller aldrig vara ett mål för oss att skapa intäkter i första hand, utan det gäller att hitta en balans mellan vad stadens ekonomi tål och vad branschens möjligheter att komma i gång med nyproduktion kräver.

Anförande nr 218

Borgarrådet **N o r d i n** (m): Herr ordförande! Jag har inte efterlyst att man skulle direkt tjäna pengar på varje lägenhet i Hammarby Sjöstad – det skulle faktiskt kräva ett underverk.

Men om jag vore gatu- och fastighetsborgarråd så skulle jag verkligen vara oroad över ett underskott på 226 000 kronor per lägenhet. När jag tillträdde som gatu- och fastighetsborgarråd hade underskotten gått upp till någonstans mellan 250 000 och 300 000 kronor per lägenhet, och vi lyckades få ned det genom olika åtgärder.

Jag tror att Roger Mogert måste fundera över vad det finns man kan göra, därför att det här kommer att tränga undan annat bostadsbyggande annars. Så särskilt generöst med pengar har du inte i gatu- och fastighetsnämndens budget!

Anförande nr 219

Borgarrådet **M o g e r t** (s): Jag har ingen annan uppfattning än att vi naturligtvis ska hålla i pengarna.

Sedan är det väl möjligen så att en av de åtgärder som minskade underskottet var att under en ganska kraftig boom sälja till högstbjudande. Av flera skäl tror jag inte det är önskvärt i dag, och inte heller möjligt.

Anförande nr 220

Borgarrådet **N o r d i n** (m): Jag vet många bostadsrättsföreningar i Stockholm som skulle ha varit glada i dag, när de vet att du ska höja avgälderna, om de hade fått friköpa sin mark. Friköpet är till nytta både för kommunen och för bostadsrättsföreningen.

§ 32 Motion om åtgärder för att förbättra valsäkerheten vid allmänna val i Stockholm i anledning av det konstaterade socialdemokratiska valfusket (2002:59) (utl. 2003:133)

Anförande nr 221

R o l f K ö n b e r g (m): Herr ordförande, fullmäktige! För exakt fjorton dagar sedan, måndagen den 26 januari, dömdes två socialdemokratiska valarbetare till dagsböter för otillbörligt verkande vid röstning. I domen står att de två åtalade socialdemokratiska, mycket erfarna valarbetarna ”medvetet tagit en chans att på ett lagstridigt sätt säkerställa socialdemokratiska röster till 2002 års val”.

Man kan säga mycket om den här unika händelsen, som låg till grund för motionen från Kristina Axén Olin och mig. Sådant ordval ska jag dock avstå ifrån, av respekt för denna församling och eventuella minderåriga lyssnare. Jag summerar bara så här: Säg vad man vill, men det gör man inte!

Däremot vill jag säga några frågor till Socialdemokraterna.

Den första frågan är: Talar vi här om viktiga, realdemokratiska frågor, eller bara om valtekniska problem, som kan utbildas bort? Frågan är motiverad eftersom personal- och demokratiborgarrådet som resultat av domen nu vill utbilda alla förtroendevalda om ”det valtekniska regelverket”. Två dagar efter domen skrev man nämligen så till kommunstyrelsen därför att ”utbildning och fortbildning är en prioriterad fråga för den sittande majoriteten” – allt för att göra reklam för Kompetensfonden, förstår jag.

Vi är för vår del beredda att biträda en ansökan till Kompetensfonden, under förutsättning att den kommer från den socialdemokratiska arbetarekommunen och anger partistödet som 99-procentig medfinansiering. Det vore rimligt.

Den andra frågan är om det här utbildningsbehovet verkligen gäller alla eller bara några. Socialdemokraterna drev i valrörelsen kampanj om en politik ”för alla, inte bara för några”. Tyvärr, det passar inte alls i det här fallet! Det är nämligen bara ett parti som har valfuskat, inte alla.

Den tredje och just nu sista frågan är om ni ändå inte slår rekord i nyspråk, i utläggande av dimridåer och i försök till utsmetning av skuldbördan med er nya kålsupardoktrin: att alla politiker innerst inne är lika goda kålsupare. Nej, det är vi inte! Och vi andra kallar en spade för en spade. En fällande dom för valfusk blir för er ”väckta frågeställningar om otillbörligt verkande vid röstning”. Väckta frågeställningar! För oss andra är det fortfarande en fällande dom för valfusk.

Vore det inte läge nu för ett litet kort ögonblicks ödmjukhet från er sida?

Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 222

Borgarráðet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Den motion som vi nu behandlar handlar inte enbart om valsäkerhet vid allmänna val. Utgångspunkterna för motionen är faktiskt flera. En del av det berör det som Rolf har varit inne på, och det gäller Moderaternas syn på det socialdemokratiska partiet. Det är grundat på kvällspresskriverier, och jag vill bara hänvisa till det jag har skrivit i *Mina synpunkter* i utlåtandet. Jag tycker att det hör mera hemma i skvallersammanhang än i en seriös debatt om demokratifrågorna i stadsfullmäktige.

Utöver det har motionärerna flera spännande resonemang och förslag, också komplexa, som handlar om exempelvis skilda valdagar, möjligheten till kommunala nyval, kommunala folkomröstningar och annat. Jag går igenom samtliga förslag och lämnar vår ståndpunkt och våra synpunkter på hur de här frågeställningarna ska hanteras, under *Mina synpunkter*.

Jag kan också konstatera att det i eftersvallet av den här valdebatten har hänt en hel del, inte minst när det gäller valsäkerhetsfrågorna. Regeringen har tillsatt en utredning som ska se över hela vallagen och som också ska föreslå åtgärder för att förbättra och förenkla valproceduren.

Det är allas vårt ansvar, var och en av oss, att värna och utveckla demokratin. Det är inte bara partiernas ansvar att se till att inte det händer som hände i denna valrörelse.

Som Rolf mycket riktigt säger har jag tillskrivit kommunstyrelsen och föreslår att man ska ge valnämnden i uppdrag att hitta former för att garantera att sådant här inte inträffar i framtiden. Jag tror att det är oerhört svårt att säga att vi aldrig kommer att vara med om detta någonsin mera. Det tror jag inte någon kan lova. Men det är ändå viktigt att vi reflekterar över det som har hänt och funderar över om vi kan ge utbildningsstöd till partierna. Det är just det som min skrivelse handlar om, så vi får se vad valnämnden återkommer till och ger för förslag om vad man skulle kunna göra. Det är glädjande att höra att ni är med på det tåget.

När det sedan gäller alla förslag till förändringar och förbättringar, vill jag bara säga som jag brukar säga i sådana här sammanhang. Det är oerhört enkelt att prata om sådant som andra beslutar och bestämmer om – och det är ju i huvudsak vad motionen handlar om.

Men det är också så att det inte finns någon enkel sanning. Det finns inte *ett* grepp för att skapa fördjupad demokrati, eller för att garantera valsäkerhet för den delen. Det är inte bara vi politiker som tvistar om detta. Också demokratiforskarna tvistar om de olika delarna. För varje förslag, varje tanke och varje idé finns det ett motförslag och en baksida.

Just nu pågår det en spännande debatt. Regeringen har tillsatt flera utredningar, som pågår. Den svenska författningen ska ses över, och det finns redan nu många olika åsikter om detta. Under förra året tillkom Demokratiberedningen, som också har lyfts fram i motionen. Jag måste säga att det ändå är glädjande – trots tonläget från Rolf Könberg nu – att vi i den beredningen har en bred samstämmighet om vilka frågor vi ska prioritera och vad vi ska jobba med under det år som vi har framför oss.

Utöver det har varje nämnd, varje förvaltning och var och en av oss som enskilda politiker ett ansvar för att uppnå fullmäktiges målsättning att fördjupa demokratin och öka integrationen. Det är ingen lätt uppgift, det krävs både eftertanke och mod – politiskt mod – om man ska kunna göra det. Men det krävs också en levande debatt, en debatt som vi alla måste delta i utifrån våra olika ståndpunkter och ideologier.

Avslutningsvis vill jag bara säga som jag alltid säger i de här sammanhangen: Det är lätt att debattera om sådant som andra beslutar om, men ska vi förändra något så måste vi börja med oss själva. Då måste vi fundera på, där vi har makten och inflytandet i vardagen eller i de politiska församlingarna, vad vi vill göra för att åstadkomma en fördjupad demokrati. Det kan handla om sådant som motionärerna tar upp, stora drag, sådant som riksdagen ansvarar för och där utredningar just nu funderar på vad regeringen ska föreslå till riksdagen. Det är oerhört komplexa frågor.

Jag tänker återkomma till Rolfs frågor senare. Men först vill jag ställa några frågor tillbaka.

I denna motion finns det förslag om att inrätta skilda valdagar, om att utreda möjligheterna att ha beslutande folkomröstningar och även att kommunerna på eget bevåg ska kunna fatta beslut att vara enmansvalkretsar. Vi har precis haft en debatt här om infrastruktursatsningar och trafikpolitiken. Min fråga är: Om man skulle genomföra alla dessa förslag som ni har, skulle det inte vara oerhört bekymmersamt för varje politisk majoritet att få igenom något som helst beslut? Titta tillbaka i backspegeln på alla de debatter och diskussioner som har varit i den här salen, med låsningar i politiken mellan blocken och med olika partier som vågmästare.

Det är inte så enkelt som att bara säga att man ska införa skilda valdagar eller folkomröstningar, utan man måste verkligen fundera igenom detta.

Jag återkommer med svar på Rolfs frågor. Just nu vill jag bara yrka bifall till kommunstyrelsens förslag så länge.

Anförande nr 223

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag läste inte alls några ”kvällspresskriverier”, utan jag läste inlantill ur tingsrättens färskas dom.

Jag avser att i ett senare inlägg återkomma till de övriga frågor som motionen och motionssvaret behandlar, men den viktigaste frågan bör som jag ser det behandlas först. För att citera borgarrådet, ”reflekterade” jag för min del över domen och hade hoppats att borgarrådet i sitt första inlägg skulle uppehålla sig i alla fall något vid valfusk, eftersom det hotar hela den demokratiska legitimiteten.

Därför tycker jag det vore rimligt att börja med den frågan, för att sedan övergå till resten – om borgarrådet ursäktar.

Anförande nr 224

Borgarráðet R ö n n g r e n (s): Jag inledde faktiskt med att säga att ni har skrivit en hel del i motionen, och när man läser remissvaren ser man vilken upprördhet det har väckt och vilket avståndstagande många har gjort när de har sett ordvalet och språkbruket i motionen. Det var det jag hänvisade till när jag svarade att jag inte tänker gå in mera och resonera om det.

Sedan har jag berört att vad det handlar om är två stycken valarbetare, som i dagsläget har blivit fällda för otillbörligt verkande. Det är ytterst allvarligt. Det är partiernas ansvar att se till att valarbetarna är utbildade. Men den skrivelse jag har lagt handlar också om att vi i den här församlingen måste fundera på vad vi kan vidta för åtgärder för att se till att sådant här inte inträffar. Jag tror ändå inte att något parti i något sammanhang kan garantera att det aldrig kommer att inträffa.

Min fråga tillbaka är: Kan ni garantera att det inte har inträffat? Kan ni garantera att det inte kommer att inträffa att någon av era valarbetare går över gränsen vid något tillfälle? Den frågan måste man ställa sig, om man ska ha en seriös debatt om det som har hänt i valet.

Anförande nr 225

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Så här beskriver docent Emil Uddhammar ett stort svenskt politiskt parti: ”Partiet har en stark förankring i samhället, också i dess ledande sociala skikt, varifrån man gärna rekryterar tjänstemän till regeringskansliet och de statliga myndigheterna. Inte sällan är dessa personer släktingar eller vänner till dem som sitter i regeringskretsen. Man har inte svårt att finna kompetenta och dugliga tjänstemän, och de delar vanligen det ledande partiets syn på samhället. Partiet har en god relation till Svenska kyrkan och biskoparna, vars grundsyn på staten och de sociala frågorna man delar. Ärkebiskopen ses i vida kretsar som ideologiskt närstående regeringen. Från dennes kansli kan exempelvis en försvarsminister rekryteras.”

Vilket parti är det som här beskrivs – Socialdemokraterna av i dag? Ja, det skulle kunna vara det, men det här är Högerpartiet för hundra år sedan. Då var dåvarande Högerpartiet det stora och dominerande partiet. Men nu är det Socialdemokraterna som är det stora och dominerande partiet, och den här beskrivningen stämmer ju väldigt väl in på dagens situation inom det stora socialdemokratiska partiet.

Man har utvecklat en självbild och ett maktanspråk på samhället vars yttersta konsekvens, kan man väl säga, är att enskilda valarbetare inom socialdemokratien upplever att de gör det rätta när de tänjer på gränserna.

Jag har varit valledare för mitt parti under en stor del av 1990-talet för riksorganisationen i kommun-, landstings- och riksdagsval, i Europaval, kyrkoval och folkomröstningar. De rapporter man då har fått runt om i landet om misstänkt valfusk och oegentligheter har i stort sett alltid berört socialdemokrater. Det kan ha varit undanlagda valsedlar, tveksam ombudsöstning, olika former av påtryckningar på äldre eller andra som röstar på institution, som det kallas.

Därför framstår det som så märkligt att Socialdemokraterna avslår flera goda förslag att också se över ramarna för hur allmänna val bedrivs. Vårt land saknar till exempel en oberoende valinspektion. Den valprövningsnämnd som utses i riksdagen är partipolitiskt sammansatt. De länsstyrelser som kan granska valresultat kan inte agera på egen hand utan att det finns någon anmälan. Jag skulle önska att Socialdemokraterna tänker om när det gäller just att få en oberoende valinspektion i Sverige.

Detsamma gäller definitionen på ombudsröstning. Definitionen av vem som får vara bud i det här landet och hjälpa andra att rösta är så vid att man kan förstå om valarbetare upplever problem att se var gränserna går. Därför framstår det som så märkligt att Socialdemokraterna inte vill bifalla förslag som både vi kristdemokrater och Moderaterna har väckt om att få en bättre ordning när det gäller hanteringen av de allmänna valen.

Anförande nr 226

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag måste bara säga att jag blir lite besviken. Kristdemokraterna är ju de i oppositionen som har hanterat frågan mest seriöst, om man läser utlåtande och annat. Nu gick ni ifrån det!

Det är inget ovanligt att det sker övertramp, från olika personer inom olika partier. Det har alltid skett, i alla val. Den enda skillnaden är att vid det här valet valde man att göra polisanmälan. Nu är det ju bra att vi får saken prövad och belyst. Ingen vill ha ett valsystem som medger luckor, där det går att utnyttja systemet, och det är viktigt att vi utbildar valarbetarna.

Över hela landet har det skett en mängd övertramp över årens lopp. Sådant här brukar i Stockholm hanteras i valnämnden. Partierna sätter sig ned och resonerar, man går igenom vad som har hänt och försöker komma fram till hur man ska undvika detta i framtiden.

Jag tror det är bra att vi har den här diskussionen och att vi funderar över vad vi ska göra i kommande val och vilken samtalston vi ska ha tillsammans. Jag tror inte att demokratin tjänar på att man har det tonläge som har varit.

Anförande nr 227

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Vi må vara förlåtna, efter så många val där vi har fått rapporter om att gränser har gått över och valarbetare har tagit sig för stora friheter, om det till slut leder till ett antal polisanmälningar. Så är ju fallet. Jag tror att den debatt som har varit – och den har nu ändå lett fram till några fällande domar, även om det blev friande i Rinkebyfallet – faktiskt har varit väldigt nyttig.

Jag hoppas att den enda slutsatsen av detta inte blir att Socialdemokraterna skriver om sina interna utbildningsplaner, utan att man faktiskt också ser över hur vissa institutioner fungerar. Vem som får vara bud är till exempel i högsta grad otillfredsställande, och det är därför som den regeln så ofta överskrids. Att det inte finns en oberoende valinspektion är faktiskt en stor brist.

Anförande nr 228

M a l i n S t r i d (fp): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag håller i och för sig med borgarrådet om att det inte är den här församlingens uppgift att ställa upp regler för hur löften ska hållas, en sak som berörs i motionen, eller att vi här inne ska försöka ändra på något partis interna kultur. Men det är klart att när det borgarrådet kallar "kvällspresskriverier" är det som dominerar nyhetsflödet, som det gjorde ett tag i höstas, så drabbar det inte bara ett parti. Det drabbar oss alla – och det drabbar förtroendet för demokratin. Då är det inte så konstigt att vi också vill diskutera det.

Jag tycker nog för övrigt att Leif Rönngren själv är inne och petar i partiets inre angelägenheter med den skrivelse han lade i kommunstyrelsen om att vi alla här inne och i nämnder och styrelser ska utbildas i "det valtekniska regelverket". Så länge jag har varit med i Folkpartiet har vi klarat det alldeles utmärkt själva! Men jag tackar så mycket för erbjudandet.

Jag är heller inte – till skillnad från Göran Holmström – helt övertygad om att det är just regelverket som brister, när man inte ens klarar av att följa det som faktiskt står tryckt på själva valkuvertet. Det är ju bara att bocka av: Är jag lantbrevbärare? Nej. Är jag den här personens make? Nej. Är mitt yrke att vårda den här personen? Nej.

Vallagen är rätt tydlig på den punkten, och det vore klädsamt om ledande socialdemokrater vore lika tydliga. Det är faktiskt inte så många år sedan Socialdemokraternas partistyrelse delade ut Tage Erlanders hedersmedalj till den ansvarige för det enda valfusk här i landet som någonsin lett till att valet måste göras om. Det var för övrigt i Hallsberg.

Jag är lite intresserad av det man säger om att valfusk förekommer inom alla partier. Vad jag vet har alla fällande domar för valfusk tillfallit samma parti.

Jag skulle faktiskt vilja tala lite om sakinnehållet, men nu har min tid snart runnit ut så jag kanske kan få återkomma i ett senare inlägg. Ja, det är nog lika bra.

Anförande nr 229

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag vill bara säga att jag inte har bestämt i min skrivelse, och det fungerar heller inte riktigt så, hur formerna ska se ut när valnämnden försöker göra så att partierna kan få bättre stöd eller utbildning i framtiden för att det här inte ska hända igen. Det är i alla fall en väg att gå, att vi funderar på vad vi kan göra, och valnämnden är ju det instrument som vi har att använda oss av här i staden.

Sedan vill jag säga att det finns en viktig skillnad mellan kvällspresskriverier och annat. Jag tror inte att något parti har varit undantaget från kvällspresskriverier i samband med partiledarval, valförluster och så vidare. Jag har en hel bunt här om ni skulle vilja se, och senast i helgen förekom det ju också i Svenska Dagbladet. Skillnaden är att det nu är inlyft i den kommunala processen i motioner, och det har aldrig hänt tidigare att man lyfter in kvällspressresonemang i en demokratisk församling och för en diskussion om valsystem utifrån det.

Jag tror inte på att det fungerar i förlängningen.

Anförande nr 230

Malin Strid (fp): Nu är det ju, som Rolf Könberg sade, inte bara kvällstidningsskriverier det handlar om utan saker och ting som har bekräftats genom fällande domar, som också har förekommit i kvällstidningar.

Anförande nr 231

Göran Holmström (kd): Malin Strid citerar vallagen. Är jag bud? Är jag make eller sambo? Nej, det är rätt tydligt. Men är jag den som på annat sätt brukar hjälpa väljaren i personliga angelägenheter? Ja, det är många som har känt sig kallade att hjälpa väljarna i personliga angelägenheter – alltför många! Det är därför vallagen borde justeras precis på den här punkten.

Anförande nr 232

Malin Strid (fp): Det finns i förarbetena att det ska vara *yrkesmässigt* som man hjälper folk med personliga angelägenheter.

Anförande nr 233

Moissis Nikolaidis (s): Ordförande, kommunfullmäktige! Jag tror att oppositionsledaren är en ärlig människa. Jag tror också att Moderaterna är ett demokratiskt parti. Jag håller med Kristina Axén Olin om att demokratin ständigt måste återerövas.

Men, ordförande, jag avskyr deras uppsåt i denna motion. De insinuerar, de misstänkliggör och de undergräver det ärliga demokratiska samtalet. Det är allvarligt.

Som Gandhi sade: I en demokrati kan varje man och kvinna tänka för sig själva. Om man tror att medborgarna i det här landet inte kan tänka själva, är det oärligt att efter en valförlust projicera sin bitterhet mot enskilda ledamöter. Det gränsar till odemokratiska metoder. Det är oacceptabelt.

Ordförande! Jag är medveten om att fel kan ha begåtts. Men att därifrån dra slutsatsen att det finns en mygelkultur inom socialdemokratin är inte seriöst. Jag ska inte tillåta mig att själv dras ned till en debattnivå som hör sandlådan till. Om jag hade velat det, så hade jag kunnat hämta otaliga exempel på hur Moderaterna motarbetat demokratins framväxt och hur Socialdemokraterna kämpat för demokratin allt ifrån kampen för rösträtt till dagens insatser för högre valdeltagande.

Ordförande! Om jag ska kortfattat redogöra för mina insatser i valet, kan jag säga följande. Jag har jobbat mycket hårt, nästan både dag och natt, och jag har bara hjälpt vissa människor som varken kunde läsa eller skriva eller som var förhindrade på grund av sjukdom genom att informera dem om reglerna för valet. Mer har jag inte gjort.

Kristina Axén Olins anklagelser mot fullmäktigeledamöter efter rättslig prövning saknar stöd i verkligheten. Därför kräver jag en ursäkt.

Ordförande! Jag är mycket stolt över mina insatser i valet. Jag är mycket stolt att jag har hjälpt människor och ställt upp för att människor ska kunna tillvarata sina demokratiska intressen. Jag förstår att oppositionen hellre velat att vi inte hade jobbat så hårt som vi gjorde, då skulle resultatet i Rinkeby troligen ha varit helt annorlunda.

Ordförande! Jag tror på demokratin. Jag har alltid kämpat för den, inte bara här i Sverige. Jag kommer att vara lika aktiv och lika kritisk till Moderaternas illasinnade politik mot arbetarklassen som jag alltid har varit. Om de väljer att kalla mig olika namn för det eller misstänkliggör mig för det, så kan jag sälja följande. Väljarna i Rinkeby har ögon och de har öron. De hör, de ser. De kommer att säga ifrån som de alltid har gjort. De kommer att rösta emot en politik som gör de rika rikare och de fattiga fattigare. De kommer alltid att rösta emot en politik som skapar klyftor mellan rika och fattiga. De kommer alltid att rösta emot en politik som skapar segregation.

Jag får återkomma.

Anförande nr 234

Förste vice ordföranden: Jag ber er visa respekt för talartiden. Det är också en form av demokrati. Ni kan begära ordet en gång till.

Anförande nr 235

Rolf Koberg (m): Ordförande, fullmäktige! Jag noterar att Moissis Nikolaidis känner ett starkt behov av att här i dag hålla någon typ av försvarstal. Hade han stannat vid det så hade jag haft i alla fall viss respekt för det. Problemet är att han nu sällar sig till arbetarekommunens sekreterare Tomas Rudin och gemensamt kräver att det är vi som ska be om ursäkt.

Men hallå! Nu måste vi klara ut ansvaret här.

Det är ju inte vi som har valfuskat. Era valarbetare har valfuskat! Så vem sjutton är det som borde be om ursäkt?

Anförande nr 236

Moissis Nikolaidis (s): Om Moderaterna ska vara ett ansvarstagande parti, måste de ta ansvar för sina egna handlingar också. De kunde lika bra säga att vi har gjort fel och vi ber om ursäkt – men det har ni inte gjort.

Själv har jag tagit ansvaret för mina handlingar. När jag gick hos åklagaren sade jag: jag är mycket stolt över vad jag har gjort, och har jag gjort något fel så står jag för det. Så har jag sagt. Men ni har inte modet att be om ursäkt när ni har gjort fel.

Ni har inte sparat på krutet när ni har kritiserat och helt grundlöst anklagat tre fullmäktigeledamöter. Det är mycket beklagligt att ni inte har modet att be om ursäkt. Ni har inte tagit ansvar.

Anförande nr 237

J o a k i m L a r s s o n (m): Ordförande! Jag skulle gärna se lite ödmjukhet från Moissis Nikolaidis sida. Det är ju så att vad vi eftersträvar är bland annat att man ser över detta med ombudsröstning. Mig veterligt överlämnade du ungefär 50 valkuvert under det föregående valet, och det är väl i sin ordning att man ser över detta system. Tycker inte du det?

Anförande nr 238

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande, ledamöter! Det är tråkigt att när man pratar om valfusk så är det oftast invandrare som drabbas. Det är en viktig demokratifråga, och den borde man egentligen ägna en hel dag åt att diskutera.

Vi invandrare är också missnöjda, till och med var och en med sitt parti. Jag är ordförande i en organisation som kallas PAM, och det finns medlemmar i olika partier med invandrarbakgrund. Där har jag hört klagomål på alla partier. Jag klagat jag också.

Efter valet 1998 skrev vi från Miljöpartiet i Rinkeby och Tensta en insändare. Jag vill nämna på nytt vad vi skrev där. Inför varje val kommer partierna överens om när man ska börja affischera, sätta upp valstugor och torgmötestider. Men det saknas fortfarande överenskommelser om etiska regler i valrörelsen. Efter en hel del incidenter som inträffat i tidigare valrörelser har vi kommit till slutsatsen att etiska regler behövs. Det finns brister, jag har själv sett vissa brister i våra stadsdelar, och det har andra som sitter här också sett.

Jag kan nämna några exempel. Eftersom vi som bor där är invandrare kommer vi att drabbas även i fortsättningen. Därför är det viktigt att vi också jobbar med denna fråga, var och en i sitt parti. Bidrag från partierna till föreningar, religiösa samfund eller andra organisationer bör ej ges under valrörelsen. Jag hörde tyvärr att några under valrörelsen går ut till föreningar och pratar om bidrag till föreningar. Av samma anledning ska man ej lova stöd eller bevilja bidragsansökningar i förväg, då det kan uppfattas som ett villkor att stödja partiet i valet. Den politiska sammansättningen vet man först efter valet, och vilken majoritet ett enskilt ärende får.

Det andra är att valdagen ska vara fredad mot politisk påverkan. Detta har tyvärr skett i Tensta och Rinkeby.

Jag ber att få komma tillbaka.

Anförande nr 239

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att jag redan efter Rebvars första inlägg kan säga att jag helt delar hans åsikter om behovet av tydligare etiska regler. Vi moderater har ju via vår partisekreterare tagit initiativ till samtal med de andra partiernas partisekreterare för att diskutera bland annat just den typen av frågor. Kan vi enas om sådana initiativ här i Stockholms stad så tycker jag att det vore välkommet.

Jag lovade att jag skulle återkomma, och jag skulle vilja ställa en sista fråga till Socialdemokraterna när det gäller det vi pratade om för en stund sedan. I all sin enkelhet är den: Varför lyssnar ni inte ens på er själva? I det motionssvar som vi diskuterar nu skriver ni ju att ”den nyinrättade Demokratiberedningen kan ta initiativ till att kunskapen och insikten om förtroendedemokratifrågor hos de förtroendevalda ökar”. Just detta gjorde nu Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna i Demokratiberedningen, som lämpligt nog sammanträdde samma dag som domen föll.

Är det någon som tror att majoriteten då lyssnade på sig själva? Nähä, inte det. Det var kanske inte intressant med en realdemokratisk utredning om att förebygga valfusk, vilket var det vi förordade. I stället lade man två dagar senare sin nyspråksskrivelse, som jag tänker fortsätta att kalla den, om att valnämnden ska utbilda alla i det valtekniska regelverket. Denna skrivelse blev därmed den perfekta illustrationen av varför alla – jag säger alla – förslag i vår motion bör bifallas för att återupprätta tilltron till de kommunala valen här i Stockholms stad. Sällan har det funnits så stark anledning att bifalla en motion som denna!

Låt mig därutöver kommentera några andra aspekter i motionssvaret.

För att börja med SLK, ger man uttryck för en märklig maktens arrogans – i viss kontrast mot borgarrådets mer resonerande tonläge på vissa punkter. Man skriver att frågan om skilda valdagar ”saknar aktualitet”. Inte alls! Till och från har nämligen alla riksdagspartier utom s förespråkat skilda valdagar. Frågan har haft all aktualitet, och jag är övertygad om att den kommer att få all aktualitet igen.

Man skriver också: ”Kommunala nyval är inte att rekommendera. Frekventa maktskiften skulle verka i motsatt riktning än vad motionärerna åsyftar” – tack för den tolkningen! – ”och skapa instabilitet och dålig kontinuitet.” Är inte det en lite utmanande formulering, med tanke på att den största instabiliteten uppstår när tilltron till valprocessen hotas?

Vidare skriver borgarrådet: ”Att utgå från att ett eller flera partier skulle vara beredda att överse med valfusk – – – känns oerhört cyniskt och osannolikt.” Jag håller med om det – men tanken är tyvärr högst aktuell med tanke på ert agerande efter domen.

Jag återkommer om en stund med min slutsats av detta.

Anförande nr 240

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande! Först vill jag bemöta det som Rolf tar upp omkring skrivelsen. Som Rolf vet, har Demokratiberedningen enligt fullmäktigebeslut uppdraget att initiera demokratiutbildning och också ge alla ledamöter i både nämnder och styrelser grundutbildning. Vi har ju tillsammans kommit överens om att göra en mall för detta och att det är Demokratiberedningen som ansvarar.

SLK:s arbete har legat till grund för min bedömning, och jag har som du själv säger gått steget vidare och resonerar lite mer. Jag tycker att det är oerhört komplexa frågeställningar, som faktiskt förtjänar att man går lite djupare än bara skrapar på ytan. Det finns inte någon enkel sanning.

Till sist är det faktiskt inte så att det socialdemokratiska partiet utan två stycken valarbetare – som i och för sig tillhör det socialdemokratiska partiet – som har blivit fällda för otillbörligt verkande vid röstning. Det är en avsevärd skillnad! Det ni har försökt göra hela tiden är att klistra på oss epitetet att vi är valfuskare hela gänget, och det är oerhört skadligt för den demokratiska debatten och för debatten att man för samtal på den nivån.

Anförande nr 241

Rolf Könborg (m): Nej, det har vi inte gjort. Däremot hade jag kanske hoppats att borgarrådet skulle inse att det är lite utmanande att när vi både i motionen, i vårt förslag till Demokratiberedningen, som ni röstade ned, och här – vilket jag hoppas har framgått av debatten hittills – försöker tala om ett realdemokratiskt problem som hotar den kommunala legitimiteten, så kommer ni med valteknik, valteknik, valteknik.

Som någon sade, framgår det ganska tydligt på de aktuella handlingarna vad som gäller för till exempel budröstning. Det är inte så att det problemet löses med av kommunen arrangerad valteknisk utbildning, utan det här är partiernas alldeles entydiga och starka ansvar. Det nyspråk med vilket ni försöker undgå att ta ert ansvar för det inträffade – eftersom det är era valarbetare som har valfuskat – är beklämmande!

Anförande nr 242

Cecilia Brinck (m): Ordförande, fullmäktige! Jag förstår att Socialdemokraterna tycker det här är pinsamt. Det skulle jag också göra. Jag förstår också att många av er tycker att det är pinsamt därför att ni är genuint upprörda över det som har hänt och därför att ni inte på något vis stödjer eller ens skulle drömma om att sympatisera med folk som fuskar i val. Men det är inte heller vad det här handlar om.

Möjligen skulle man dock ha trott att domen för två veckor sedan hade fått åtminstone föredragande borgarrådet att ta just den delen av det här på lite större allvar, men det har den tydligen inte gjort. Jag noterar att Leif Rönngren i sitt första inlägg inte nämnde ordet ”valfusk” en enda gång; det gjorde han i repliken han så

småningom fick. I stället talade han om ”det som hände i denna valrörelse”, ”sådant här” och om ”saker”. Moissis Nikolaidis talade om att ”fel kan ha begåtts”. Leif Rönngren sade också: Det sker alltid övertramp, skillnaden är att i detta fall polisanmälades det.

Leif hävdar också att motionärerna far med skvaller och osanna uppgifter. Såvitt jag kan se efter att ha läst igenom motionen rätt noga, citerar man ett antal ledande socialdemokrater: Lars Rådh, Tjia Torpe, Maria Östberg Svanelind och några till. Påstår Leif Rönngren att citaten är felaktiga, att de inte ha sagt det de påstås ha sagt, eller påstår han att de ljuger? Det är de enda två tolkningar jag kan tänka mig.

Här påstås det också att vad vi gör är att lägga oss i interna socialdemokratiska angelägenheter. Låt mig försäkra, Leif Rönngren: Det finns ingenting vi mindre vill! Det finns ingenting som vi är mindre intresserade av än att lägga oss i interna socialdemokratiska angelägenheter.

Vad som är problemet här är att den tydligen tämligen unkna organisationskultur som råder inom Socialdemokraterna nu spiller över till ett agerande även utanför det egna partiet. När det hanterandet påverkar det som är det mest centrala i den demokratiska processen, nämligen de allmänna valen, då är det inte längre en intern socialdemokratisk angelägenhet – även om ni kanske tror det – utan då angår det oss också.

Bifall till motionen!

Anförande nr 243

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Jag hör att du väcker munterhet, men jag skulle nog låta det skrattet fastna i halsen.

Debatten som förs runt om, inte bara i vårt parti utan också i era partier, har skett i offentlighetens ljus. Jag tror inte demokratin tjänar på att olika stridande falanger i de olika partierna tas in i motioner för att diskuteras i fullmäktigesalar. Men det är ju precis vad ni har gjort, ni ägnar två eller tre sidor åt att beskriva det socialdemokratiska partiet. Det har inte ni med att göra!

Precis lika lite har vi med att göra vad ni har för bekymmer uppe i Umeå eller var det nu var, som Littorin skrev om i Svenskan i söndags. Det finns en hel del andra sådana artiklar.

Jag vill fråga Cecilia Brinck, som är lika tvärsäker som hon brukar – jag känner igen det från Vantör när hon satt där: Kan du garantera att ingen har gått över gränsen bland valarbetarna i Moderata samlingspartiet? Kan du garantera att det inte kommer att inträffa i framtiden? Jag skulle aldrig våga göra det. Man kan inte garantera sådana saker.

Däremot måste vi fundera på vad vi kan göra för att undvika att sådant inträffar. Det är partiernas ansvar, och jag har med den skrivelse jag har lagt till kommunstyrelsen

försökt visa på att vi också har ett ansvar. Det tänker vi ta, sedan kan ni hålla på och raljera om ni vill. Det här är allvarliga saker!

Anförande nr 244

C e c i l i a B r i n c k (m): Ja, det här är allvarliga saker. Just därför är jag väldigt bekymrad över den ton som Leif Rönngren har när han diskuterar det som är det centrala, nämligen valfuskbiten – som han inte ens nämnde.

Nej, självklart kan jag inte garantera att någon hos oss eller någon annanstans aldrig någonsin kommer att begå ett fel. Hur i all världen skulle jag kunna det?

Skillnaden är att vi har ett helt annat förfarande, med provval där alla medlemmar kan delta och de allra flesta också deltar. Det är en god garanti för att den interna demokratin fungerar. Såvitt jag vet har inte ni något motsvarande, vilket naturligtvis gör att möjligheterna att ägna sig åt olika typer av påtryckningar blir större än annars. Det finns ingen intern demokrati av samma slag som den vi har.

Anförande nr 245

M a l i n S t r i d (fp): Jag har ju lovat att återkomma till sakfrågorna.

Det står en faktiskt väldigt bra sak i borgarrådets svar på motionen: ”Varje valsysteem innehåller element som gynnar eller missgynnar olika partier. Det finns spärrar mot små partier, majoritetsval, proportionella val, system med utjämningsmandat och valkretsarnas storlek.” Det är lite konstigt formulerat, känner jag när jag läser det högt, men jag har citerat rätt. ”Det är viktigt att beslut om förändringar fattas på principiella grunder, är hållbara över tiden och har legitimitet hos medborgarna.” Det är otroligt klokt skrivet!

Med det i bakhuvudet är det lite intressant att Socialdemokraterna så konsekvent är för reformer i valsystemet som gynnar dem själva och mot förändringar som skulle missgynna dem. Ni är emot skilda valdagar, för ni hoppas att löftessvek, debatter som den här och debatter om biltullar ska drunkna i riksfrågor på den gemensamma valdagen. Ni är emot kommunala nyval – men jag skulle inte bli särskilt förvånad om ni byter åsikt i slutet av september 2006. En sak är ni faktiskt för, som ni nu driver i de författningsdiskussioner som Pär Nuder håller i: ett valsysteem som gynnar stora partier. Ni kanske får anledning att byta ståndpunkt om det också så småningom, vad vet jag.

Jag skulle vilja återkomma till diskussionen om att det förekommer fusk lite överallt och att det finns problem med ombudsröstning och så där. Mig veterligt är det bara ett parti där partistyrelsen har delat ut medaljer till dömda valfuskare. Och han *trodde* inte att han var vårdbiträde, han hade *klätt ut sig* till vårdbiträde!

Anförande nr 246

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag försökte i inledningsanförandet säga att det finns bra mycket mer som motionen handlar om än bara

valsäkerhetsfrågorna. De ska inte förringas, de är oerhört viktiga. Det som har hänt visar att man måste göra någonting. Regeringen har tillsatt en utredning för att se över vallagen, se över valproceduren och se om man kan förenkla den för att göra valet mer tillgängligt för medborgarna och väljarna. Det tror jag är steg i precis rätt riktning.

Sedan kan man hålla på precis hur mycket som helst, som Cecilia Brinck nu väljer att göra, med att raljera, smutskasta och prata om mygelkultur. Jag skulle nog fundera igenom väldigt noga vad som har stått i tidningarna om ditt parti under årens lopp. Ingen tjänar på att dra in sådant här i fullmäktigesalen. Läs exempelvis DN Debatt, artikeln om den kultur som hon upplevde under åren som ordförande i Moderata kvinnoförbundet! Det är fruktansvärt. Där finns mycket som angränsar till det som har beskrivits om det parti som jag företräder. Men tjänar vi på att ha sådana diskussioner och slänga skit på varandra i den här salen? Det tror inte jag.

Jag ser fram emot att vi kommer att ha oerhört bra samtal i Demokratiberedningen. Det har vi haft hitintills. Vi har haft en samsyn. Vi har kunnat diskutera och föra dialog och samtal med varandra, inte som det gärna blir här i fullmäktigesalen, att man lyfter fram olikheter och oliktankande.

Det är tyvärr så att det finns ingen enkel sanning om vad som är rätt eller fel när det gäller demokratifrågorna eller de olika förslag som motionärerna trots allt lyfter fram. Jag ville inledningsvis visa på att det skulle leda till en del svårigheter. Vi vet ju hur den parlamentariska situationen har sett ut sedan 1973 i vår stad. Det har inte varit lätt för någon koalition att styra. Men för den sakens skull är jag oerhört tveksam till att, utan att fundera på det, öppna möjligheter för kommunerna att införa enmansvalkretsar eller tillåta att det finns beslutande kommunala folkomröstningar samtidigt som det finns möjlighet till nyval. Var och en av oss inser väl vilka bekymmer vi skulle sitta i, för helhetstänkandet, för att kunna göra prioriteringar. Vilken politisk majoritet skulle kunna gå till val på ett program och sedan stå upp för det, när det finns alla möjligheter i världen att smula sönder det?

Om det blir så, ja då kommer knappast väljarna och medborgarna att tjäna på det. Jag tror inte någon tjänar på det. Det skulle sätta oss i en enormt svår situation som politiker, ingen skulle kunna ta ansvar och alla skulle skylla på alla.

Därför tycker jag att det finns anledning att verkligen fundera på de förslag som ligger i motionen och ha en diskussion om dem fortsättningsvis. Regeringen har tillsatt Författningsutredningen, och det pågår flera andra utredningar om folkomröstningsinitiativet och annat, och jag ser fram emot att vi ska kunna debattera dessa sakfrågor med varandra.

Den nivå som ni har fört debatten på – speciellt Cecilia som har tagit replik – tycker jag inte hör hemma i denna sal.

Anförande nr 247

C e c i l i a B r i n c k (m): Jag är ledsen om Leif Rönngren tycker att jag ”raljerar”. Skillnaden mellan ditt parti och mitt parti, Leif, är att två aktiva

medlemmar i ditt parti för två veckor sedan dömdes för otillbörligt verkande vid val. Ingen från mitt parti har någonsin dömts för otillbörligt verkande vid val.

Jag påstår inte att allt i mitt parti är perfekt, det skulle inte falla mig in. Jag har själv varit en rätt högljudd kritiker av mycket i det, många gånger, och kommer att fortsätta att vara det när jag tycker att någonting är fel.

Men vi valfuskar inte. Det gör ni. Jag tycker det är allvarligt och kan inte riktigt förstå hur du kan betrakta det som raljant att påpeka att detta är en utomordentligt stor och fundamental skillnad.

Anförande nr 248

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Men Cecilia Brinck, det är två stycken socialdemokratiska valarbetare som har fällts för otillbörligt verkande vid röstning. Nu står du här återigen och säger: Ni valfuskar. Är det mig du menar, personligen? Det finns lagstiftning som reglerar sådant också; det kallas förtal.

Ingen av dem som sitter i den här salen har blivit dömd för någonting som heter otillbörligt verkande vid röstning eller det som ni försöker kalla valfusk. Det är oerhört viktigt att se skillnaden i den diskussionen.

Jag kan tydligen inte upprepa det nog ofta: Ingen tjänar på en slaskdebatt i de här frågorna, och man ska inte kasta sten när man sitter i glashus.

Sedan kan jag förstås komma på många andra skillnader mellan våra partier, det där om människors lika rätt och allas lika möjlighet och chans i praktiken och så vidare. Men det är sakpolitik, och den vill ni ju inte diskutera just nu.

Anförande nr 249

K e r s t i n G u s t a v s s o n (m): Ordförande, ledamöter! Jag tänkte inte att jag skulle behöva stå här en gång till i det här ärendet, men Moissis har lockat ut mig, så jag kan inte sitta ned.

Jag var verkligen i händelsernas centrum när det gäller det som hände i Rinkeby och vet vad som hände. Det behöver jag inte ta upp fler gånger nu. Men att Moissis begär att vi ska be honom om ursäkt är lika illa som att han när åtalet om eventuellt valfusk i Rinkeby lades ned kom till mig och bad att jag skulle gratulera honom därför att det inte fanns täckning i lagen för att åtala honom. Jag vet vad som hände, och därför vill jag inte gå honom till mötes. Han kan inte ha rätt att begära ursäkt.

Själv sade han här som han har sagt tidigare: jag kanske inte gjorde allt rätt. Det är ett medgivande, tycker jag.

Jag kan bara säga igen, att alla andra partier i vårt område – Miljöpartiet, Vänstern, Folkpartiet, Kristdemokraterna och så vi – skötte sig bra.

Tyvärr, Moissis – jag är ledsen.

Anförande nr 250

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande! Något som också kännetecknar en demokrati är mig veterligen att det finns en rättsapparat. I en rättsstat är det så att om man är dömd för någonting så är man skyldig – men om man blivit friad eller om det inte finns bevis eller vad det nu än må vara, är det oerhört magstarkt att stå och anklaga människor ändå.

Jag tycker man ska fundera igenom sådana där omdömen innan man fäller dem.

Man skulle kunna fortsätta och i förlängningen kasta ut hur mycket beskyllningar som helst hit och dit. Jag tror inte att den här diskussionen är avslutad. Jag tror inte ens att den rättsliga prövningen är avslutad. Vi har en dom i en instans – vi får se vad som händer framöver.

Anförande nr 251

Kerstin Gustavsson (m): Vad jag ville uttala var att Moissis inte har blivit friad utan åtalet lades ned. Det är stor skillnad. Jag lägger ingen mera värdering i detta, och jag vill inte ta mera samtal om det.

Anförande nr 252

Andre vice ordföranden: Jag ber er hålla er till det som ärendet handlar om, åtgärder för att förbättra valsäkerheten, så att debatten inte blir alltför slaskig.

Ordningsfråga

Anförande nr 253

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande! Jag kan själv vara en slugger ibland och säga mycket saker. Men det måste ändå finnas någon gräns.

Jag tycker att presidiet måste fundera igenom vad som sägs i denna sal. Det är rent förtal ifrån en ledamot emot en annan ledamot! Det går inte att uttala sådana saker!

Det är inte jag som ska göra den bedömningen, men det är verkligen rent förtal. Det finns grund för att gå vidare, om jag säger så.

Om man ska hålla ordning på en debatt så måste presidiet fundera på var gränsen går. Det är reglerat i kommunallagen vilka möjligheter som finns.

Anförande nr 254

Rebwar Hassan (mp): Ordförande! Jag kommer tillbaka till etiska regler som behövs i valrörelse. Jag har nämnt att det är bra att man inte lovar bidrag under valrörelser, vilket har skett under två valrörelser som jag har bott i Sverige, sedan 1991.

Det andra som jag föreslår är att valdagen ska vara fredad mot politisk påverkan. Det är då man i lugn och ro ska överväga till vilket eller vilka partier man vill avge sin röst.

I vallagens kapitel 9 nämns lite allmänt om röstning. 14 §: I en omröstningslokal eller i ett utrymme intill lokalen får det inte hållas tal. Där får inte heller delas ut eller sättas upp tryckta eller skrivna upprop till väljarna. Tyvärr har detta skett i Tensta. Där får inte heller spelas upp sådana upprop.

Det tredje är att alla partier behandlas lika i alla debatter eller andra samband, oavsett storlek, under valrörelsen. Det är först valresultatet som avgör sammansättningen i riksdag, landsting eller kommun.

Därför vill jag uppmana alla partier att arbeta för en överenskommelse om detta inför kommande valrörelse, det vill säga EU-valet.

Det är viktigt med etik i en valrörelse, av respekt för väljarna och för att höja valdeltagandet.

Anförande nr 255

F r e d r i k M a l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Det har varit en intressant debatt, tycker jag – delvis väl mycket pajkastning, men också en del riktigt intressanta inlägg. Över huvud taget är motionen väldigt bra. Den sätter fokus på någonting viktigt.

För det första, vad gäller valfusk och sådant, tycker jag att det vittnar om ett förhållningssätt till makten och till hur mycket man är beredd att gå över gränser för att gynna sitt eget parti. Det är i grunden inte en intern fråga för Socialdemokraterna, när det har gått så här långt. Det är ju helt oacceptabelt! Jag vill se de röster som går ut och säger ifrån tydligt: Det här är oacceptabelt, de här personerna har inte i vårt parti att göra. De ska slängas ut ögonaböj, de ska uteslutas per omgående. Några sådana röster har tyvärr inte hörts än.

Den politiska jämlikheten, att varje medborgare, varje väljare har en röst, är ju själva grundbulten i vår demokrati. Det kan inte vara så att valarbetare för politiska partier upplever: ”Ja, varje medborgare har en röst – men jag har dessutom några till, mitt parti har liksom några extra!” Så ränner man över torget in på Posten eller in på äldreboendet. Detta är inte okej, och då måste man tydligt visa politiskt ledarskap och slå fast detta. De här personerna måste uteslutas.

Jag skulle faktiskt vilja ha ett direkt besked från er, här i kväll, att det är uteslutning som väntar de personer som nu har blivit dömda.

För det andra, om man tittar på det här i stort har vi i Sverige en situation där demokratin har en del problem med sitt funktionssätt rent formellt sett. Vad vi behöver tror jag är en riktig författningsreform.

Den utredning som det hänvisas till här, det regeringsinitiativ som Pär Nuder är mycket involverad i, bottnar faktiskt i ett uttalande som statsminister Göran Persson gjorde för flera år sedan i en TT-intervju när han fick frågan: "Är du beredd att acceptera personvalet fullt ut?" och han svarade: "Nej, i det läget tycker jag det är bättre att införa personval i Sverige." Det är liksom hela baktanken med den utredning som genomförs nu, att kunna införa majoritetsval i Sverige. Det tycker en del partier är kul, andra partier tycker inte att det är lika roligt.

Det som i stället behövs – och det är just vad den här motionen pekar på – är för det första skilda valdagar, för att uppvärdera kommunpolitiken. Vi i Stockholm är väldigt privilegierade, för Stockholm är egentligen den enda kommunen i Sverige där man har en riktig ideologisk debatt. I många andra, mindre kommuner finns inte riktigt samma konfliktytor och den ideologiska debatten lyser med sin frånvaro. Jag tror att skilda valdagar skulle kunna få fart på den kommunala debatten lite mer.

Dessutom måste vi i Sverige ha ett riktigt personvalssystem. Det är till exempel orimligt att var sjätte riksdagsledamot egentligen inte ska sitta i riksdagen, därför att personvalsspärrarna är så höga. Även här i Stockholms kommun är det säkert så att flera av oss som sitter här i salen inte skulle sitta här om väljarnas utslag gällde fullt ut.

Anförande nr 256

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande! Det pågår som sagt diskussioner och samtal på regeringsnivå, som Pär Nuder leder, som handlar just om författningslagstiftningen. Det finns omskrivet i motionen. Där föreslår motionärerna att man eventuellt skulle låta kommunerna pröva enmansvalkretsar. Vad som då skulle hända på riksdagsnivå är att Socialdemokraterna skulle få 376 mandat, Moderaterna 12. Ja, då skulle vi kunna sitta och gnälla på regeringen i den här församlingen, men frågan är om det handlar så mycket om demokrati.

Jag tycker att man ska fundera både en och två gånger innan man gör förändringar i valsystemen.

Inte kan du väl mena allvar med att fullmäktige skulle votera om huruvida vi ska utesluta medlemmar ur Socialdemokratiska Arbetarepartiet? Tänk efter! Vi har en majoritetssituation här. Ska vi rösta om vilka som ska uteslutas ur era partier, skulle det ju bli fullkomligt absurt! Kan vi ta en diskussion om det?

Anförande nr 257

Fredrik Malm (fp): Nja, det var inte riktigt det jag sade. Vad jag sade var att jag vill se tydliga röster, jag vill se politiskt ledarskap.

Om det var så att det hade varit en folktopist som hade ränt in på det där äldreboendet och gjort detta och blivit dömd för valfusk, så hade jag varit den förste att efter domen gå ut och säga: Den här personen har inte i vårt parti att göra!

Jag har inte sett de rösterna inom socialdemokratien som säger att det här borde leda till uteslutning. Däremot har jag sett personer bli uteslutna för att de har spelat in porrfilm och annat som faktiskt inte är lika allvarligt i sammanhanget!

Anförande nr 258

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! För min del skulle jag vilja avsluta valfuskdelen av debatten med att säga att jag mycket djupt beklagar att varken borgarrådet eller någon annan ledande företrädare för Socialdemokraterna i dag är det minsta ödmjuk inför tingsrättens dom. Man talar inte om något sätt på vilket man tänker vidta åtgärder mot det inträffade, utan man kör med att alla gör övertramp. Skuldbördan är delad. Anfall är bästa försvar.

Det är tråkigt. Man hade kunnat förvänta sig mycket mer.

Borgarrådet vill nu i stället att vi gemensamt ska, som han uttrycker det, "ta ansvar". På vilket sätt är det då att ta ansvar, att tala om "de väckta frågeställningarna" om otillbörligt verkande vid röstning och att prata om helt andra saker?

"Utbildning och fortbildning är en prioriterad fråga för den sittande majoriteten." Det har i och för sig framgått av alla kompetensfondsdebatter att ni tycker det – men vad har det med valsäkerheten att göra?

Vallagen reglerar de allmänna valen, inget partis inre angelägenheter. Det är just därför som den här frågan är så oerhört viktig i den här församlingen: det handlar om det val och den procedur som ledde fram till denna församlings väljande. Alla som sitter här ska veta att man är legitimt vald i en process som har präglats av rättssäkerhet och det som svenska folket har rätt att vänta sig av allmänna val, det vill säga frånvaro av fusk.

Avslutningsvis vill jag kommentera en helt annan del av motionen, eftersom borgarrådet tyckte att jag var väl ensidig när jag bara pratade om en del. På ett helt annat ställe skriver han om de retroaktiva besluten mot bostadsrättsbildningarna. Herr ordförande, det vore inte ansvarsfullt av mig att låta de skrivningarna passera.

"Att försöka ta reda på vilka som 'nästan' hade blivit klara och som borde få köpa sina hyresrätter bedömde vi som omöjligt." Nähäddå! Det var glasklart, inte ett dugg omöjligt. Det var glasklart att över 5 000 stockholmare hade fått köperbjudanden, som återtogs retroaktivt i upp till sex månader. Inget "nästan" där!

Återigen: en spade är en spade, inget "nästan". Sluta med nyspråket! Bifall till vår motion!

Anförande nr 259

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag vill bara återigen uppmärksamma er på att det självklart är partierna själva som måste ansvara för utbildningen av sina valarbetare. Sedan får vi fundera, och det har jag gjort och kommit fram till att den här skrivelsen ändå var ganska bra. Jag kan säga att jag sneglade på de skrivelser

som du lade i Demokratiberedningen och de formuleringar du använde inför att jag skrev den.

Jag tycker nämligen faktiskt att det är viktigt att vi tillsammans tar reda på vad som har hänt och också vad vi kan göra för att undvika detta i framtiden. Formerna för detta får man återkomma med.

Jag får nog begära ordet och återkomma om den andra delen som du tar upp, om bostadsrättsutförsäljningarna och konsekvenserna för den av vårt beslut.

Anförande nr 260

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande! Nu blev jag väldigt nyfiken!

Jag vill gärna veta mer om vilka av våra skrivelser i Demokratiberedningen som kunde ha inspirerat dig att skriva om det valtekniska regelverket. Min reflexion – som tidigare kanske inte var helt kristallklart uttryckt, och därför ska jag göra ett nytt försök – var ju att samma dag som domen om valfusket kom lade vi en skrivelse, som hade en realdemokratisk innebörd. Vi ville alltså att stadsledningskontoret skulle få i uppdrag att vidta realdemokratiska åtgärder för att förebygga fortsatt valfusk. Den var det nej på! Två dagar senare kommer det en skrivelse om att nu ska *alla* utbildas i det valtekniska regelverket. Vilken del i den senare delen har jag inspirerat?

Anförande nr 261

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Jag lever i tron att vi alla som sitter här är goda demokrater. Jag lever i tron att vi alla är människor som vill det bästa för demokratin i den här staden.

Därför har jag varit oerhört förvånad under den här debatten över att inte ha hört ett ord om att det som har hänt, att det faktiskt har skett ett utslag i domstol, var tråkigt, beklagligt, pinsamt – ja, vad som helst som vore lite urskuldande för det som har hänt. Detta har nämligen inte det ansvariga borgarrådet sagt.

Jag hade förväntat mig att få höra minsta lilla urskuldande av detta – kanske ingen ursäkt, men åtminstone någonting om att man tycker att det inträffade var ganska hemskt. Det har bara hänt tre gånger i Sveriges historia, så det är något väldigt unikt. Det ska vi vara tacksamma för – men just därför ska vi också ta det på stort allvar.

Om jag vore ansvarigt borgarråd i det parti vars medlemmar har fällts för valfusk, så skulle jag vara väldigt försiktig med att stå i den här talarstolen och antyda att andra borde be om ursäkt. Jag skulle vara väldigt försiktig med att tala om vad som får sägas och inte får sägas i denna talarstol. Jag skulle också vara oerhört försiktig med förtäckta hot om åtal mot ledamöter som uttrycker misshagliga åsikter.

Jag hade förväntat mig något helt annorlunda från socialdemokratin! Kanske hade jag för höga tankar.

Åtminstone skulle jag vilja ha svar på frågan: Kommer ni att utesluta de här medlemmarna, eller kommer ni inte att göra det? Tar ni det här på allvar, eller gör ni det inte? Det tycker jag att vi bör få svar på här, för det här handlar om demokratin och den omfattar inte bara ert parti. Ni säger det ju själva: den handlar om oss alla. Ja, låt oss då alla få svar! Hur hanterar ni detta?

Anförande nr 262

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande! Det är väl som vanligt i den här salen, höll jag på att säga, vi har svårt att höra vad andra säger och lyssna på argumenten som framförs. Redan inledningsvis sade jag att det är någonting ytterst allvarligt som har hänt. Vi måste ta det på allvar. Vi måste fundera på vad vi kan göra, i den här församlingen, för att bidra med vårt strå till stacken för att det inte ska inträffa igen – så långt det är möjligt.

Jag tror att alla är ganska chockade över de fällande domarna. Sedan får vi se om rättsprocessen är avslutad med dem, det vet vi inte heller.

Men det är faktiskt inte den här församlingen utan det socialdemokratiska partiet som hanterar, enligt sina stadgar, sina medlemmar. Det har inte jag något inflytande över, annat än som medlem i det socialdemokratiska partiet. Men om du vill vara med i det, kan du fundera på vilken politik du vill föra och kanske gå med hos oss. Då har du reellt inflytande – det är inte den här salen som har det.

Jag måste ändå fråga Rolf: SLK är väl inte demokratins främsta banerriiddare? Hur kan ni kräva att de ska komma med förslag om hur vi ska bli bättre i framtiden? Jag tycker det är bättre att vi använder den instans som vi har för sådana här frågor, och det är faktiskt valnämnden.

De resonemang som ni förde i den skrivelsen tittade jag ändå på, för jag tycker att det ligger mycket i att vi faktiskt måste fundera på, så långt det är möjligt, vad vi kan göra som ansvariga politiker.

Sedan är det upp till var och en av oss, i de olika situationer där vi uppträder som politiker och förtroendevalda, oavsett om det gäller val eller inte, att visa om vi menar allvar när vi pratar om fördjupad demokrati eller inte.

För det handlar i mångt och mycket om maktfrågor. Något som jag har lärt mig under årens lopp är att pratar man makt så är det något som politiker ytterst ogärna vill släppa ifrån sig. Men vi menar allvar med det och har faktiskt med det i målformuleringen i fullmäktigebudgeten. Alla nämnder och styrelser har det uppdraget. Vi måste, oberoende av om vi tillhör majoritet eller opposition, fundera på vårt eget agerande och vad vi kan göra för att underlätta för både brukarna och medborgarna att få vara med i de politiska processerna, att kunna påverka helheten i de politiska besluten. Det tycker jag är viktigt, och jag hoppas att vi kommer att fortsätta föra sådana resonemang. I den här salen är det svårt, men när vi är i mindre församlingar på möten och seminarier och kan vara lite mer reflekterande brukar vi ändå bli ganska överens.

Anförande nr 263

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Leif Rönngren hävdar ena minuten att detta är något som vi alla måste ta på allvar och göra någonting åt. Absolut! Jag är villig att gå igenom alla utbildningar, vad än Leif Rönngren hittar på. Jag har aldrig gått med några packar av röster åt någon, men säg bara vad jag kan göra, så gör jag det!

Då skulle jag också gärna vilja veta varför du i nästa sekund säger att detta är en intern angelägenhet för Socialdemokraterna. Låt oss då få reda på vad ni har tänkt att göra åt detta! Om det angår oss alla kanske ni kan upplysa oss andra om hur ni tänker hantera detta? Tack så mycket!

Anförande nr 264

Borgarrådet R ö n n g r e n (fp): Det är faktiskt första gången någon säger så till mig: Säg vad du vill, så gör jag det! Det har jag aldrig någonsin varit med om tidigare.

Det är faktiskt skillnad på de här två sakerna. Å ena sidan är det så att det är det socialdemokratiska partiet som ansvarar för sina stadgar, sina medlemmar och vad man nu vill göra. Den diskussionen är inte avslutad, inte ens den rättsliga prövningen är avslutad, tror jag.

Å andra sidan handlar det om det som Kristdemokraterna har varit inne på, nämligen att se över vallagen och formuleringarna på valkuverten. Det finns oklarheter, och de måste klaras ut.

Det som har hänt, att två stycken valarbetare har fällts – inte för valfusk, för det finns inte ens i lagen, utan för otillbörligt verkande vid röstning – är en väckarklocka som vi måste ta på allvar. Det gör vi, och det gör jag. Jag hoppas att vi kan enas om att försöka komma fram till vad vi genom valnämnden senare kan vidta för åtgärder inom vårt ansvarsområde, i fullmäktige och i nämnder och styrelser eller var det nu må vara.

Partierna har ett enormt ansvar att genomföra utbildningar och ta ansvar för lagstiftningen, valreglerna och proceduren kring val.

Anförande nr 265

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag måste säga att jag blev lite förvånad över det starka avståndstagandet från SLK. Då infinner sig ett par frågor – visserligen hade jag lovat att inte ställa fler frågor, men nu bryter jag det vallöftet; det är ju så populärt att göra så. Varför har majoriteten i det här läget anvisat dessa tjänstemän som Demokratiberedningens kansli? Som de lydiga inomparlamentariker vi är på oppositionssidan, skriver vi våra beslutsförslag baserade på att Demokratiberedningens tjänstemän, som nu enligt reglerna jobbar på SLK, denna tydligen så förtappade, odemokratiska instans, ska bereda ärendena. Det hade varit klädsamt om vi hade fått jag på det. Men nu förstår jag motviljan och ser fram emot att få nya tjänstemän – det tog ett tag att få de gamla.

I övrigt noterar jag att det verkar som om vi är rätt överens om de formuleringar som jag klagade på för en stund sedan, att frågan om skilda valdagar saknar aktualitet och att kommunala nyval inte är att rekommendera. Uppenbarligen stämmer de inte med borgarrådets uppfattning. Därför förväntar jag mig att borgarrådet nu vidtar åtgärder så att SLK inte tycker så i fortsättningen.

Anförande nr 266

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): I den senare delen: Det är riksdagen som stiftar lagarna, och där ligger ansvaret. Jag har problematiserat något mer än vad SLK har gjort.

Jag tror det är viktigt att vi fortsätter diskussionen. Här går uppfattningarna rakt igenom partierna, vad som är bäst och vad som är mindre bra att göra i demokratisammanhang. Jag tror inte ens Moderata samlingspartiet är enigt om de förslag som finns i motionen. Men det är ändå viktigt att man fortsätter att fundera, allt eftersom samhället förändras.

Jag tror faktiskt att vi menar allvar och i den här salen är överens om att man måste göra någonting om man ska fördjupa demokratin. Då handlar det också om formerna för valsystemen, hur vi har det med valdagarna, möjligheten till folkomröstningar och annat.

Men man kan inte bara förenkla, man måste problematisera det lite. Det har jag försökt göra i *mina synpunkter*.

Anförande nr 267

H a r d y H e d m a n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag har väntat tills nu, och det kan tyda på en viss osäkerhet inför om man borde yttra sig eller inte.

Otillbörligt verkande i röstning är en tillräckligt allvarlig sak för ett stort parti. Om man tittar sig runt om i världen bland partier som länge har haft den överväldigande makten i olika länder, till exempel Kristdemokraterna i Italien, så finner man att det ofta blev rätt trist på slutet. Därför tycker jag att Socialdemokraterna ska ta denna ska på oerhört stort allvar.

Det andra jag vill säga är, eftersom Moissis var uppe, att det var så att det vi var intresserade av var hur det går till när man ombudsrostar. Vi gjorde en polisanmälan. Mycket riktigt är detta avklarat. Vi tyckte det var bättre att polisen fick utreda detta än att vi skulle bråka om saken. Moissis och jag har talat om detta flera gånger, och det finns inget ont blod mellan oss på det planet.

Den fråga jag skulle vilja ställa till Socialdemokraterna och till Moissis är: Om det är människor som har varit 30 år i Sverige, har dåliga språkkunskaper, kanske är analfabeter och säger att de inte vågar gå och rösta – hur hjälper man dem bäst i en demokrati?

Jo, man säger så här till dem: Du har varit här så här länge. Nu ska jag visa dig hur du *själv* går och röstar. Det är det som är det fina i demokratin, du tar *själv* ett kuvert, du väljer *själv* vilket partis valsedel du ska stoppa i, klistrar *själv* igen kuvertet och går och röstar. Det är så vi får respekt för demokratin.

Inför nästa val tycker jag att vi bör kunna räkna med att det inte blir några som ”hjälp” människor som har varit här i 30 år och som faktiskt kan gå till vallokalen själva!

35 Motion om revidering av översiktsplan -99 (2002:19) (utl. 2003:138)

Anförande nr 268

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte inte säga så mycket. Jag är tämligen nöjd med svaret som jag har fått på motionen och vet att man nu arbetar med att ta fram underlag för en aktualitetsprövning av översiktsplanen.

Bara en sak vill jag betona. Vi tycker det är bra om man också tittar på markreservationer för avfallshantering i form av återvinningscentraler, så att man slipper så stort bråk om det.

Vi återkommer naturligtvis när det blir dags för aktualitetsprövning och vill vara med i arbetet.

§ 40 Motion om att använda tunnelbanan för godstransporter (2002:50) (utl.2003:169)

Anförande nr 269

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Jag måste bryta den rabblande trenden, även om det går framåt i föredragningslistan.

Jag vill tacka för svaret. Tyvärr bifalls ju inte motionen, men jag har ändå accepterat att det i dagsläget finns stora svårigheter med det. Egentligen tycker jag väl att det i sig är ett utmärkt förslag att använda de spår som finns i staden på olika sätt, men jag har insett att det inte går just nu därför att man utnyttjar natten till att städa och forsla andra saker.

Så jag yrkar ändå bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 42 Motion om permanentande av projektet "Läsning pågår" (2000:40) (utl. 2004:4)

Anförande nr 270

E v a - L o u i s e E r l a n d s s o n S l o r a c h (s): Ordförande, fullmäktige! Den här motionen är verkligen ett konkret exempel på en bra motion, som förbättrar barns och ungdomars livskvalitet. Att läsa är utvecklande för inläring, fantasi, ordförståelse, kunskapsinläring etcetera. Det utvecklar både fritiden och skoltiden.

Vi är glada att motionen har mottagits så här överväldigande positivt av alla remissinstanser, så vi tackar så mycket för det och ser fram emot att det här nu kommer att genomföras tillsammans med utbildningsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna. Det ska bli mycket spännande att följa projektet vidare.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 43 Motion om upprättande av en stadsvaktsorganisation (2003:5) (utl. 2004:5)

Anförande nr 271

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Vi kristdemokrater, Fredrik Wallén och Ewa Samuelsson, föreslår att man ska utreda om vi skulle kunna inrätta en kommunal stadsvaktsorganisation. Varför vill vi det? Jo, bland annat för att enligt en undersökning som är gjord på uppdrag av Polisförbundet och HSB är mer än var tredje kvinna rädd i sitt eget bostadsområde. En annan undersökning visar att var fjärde stockholmare känner sig otrygg.

Därför skulle man kunna göra ett sådant här försök. Dels därför att vi tycker att närpolisreformen har misslyckats. Det borde vara minst en närpolis per tusen invånare, i Stockholm liksom i resten av landet, men vi är långt, långt ifrån den målsättningen. Naturligtvis tycker vi att det är oacceptabelt att regeringen inte tar sitt ansvar. Bristen på poliser har lett till en nedprioritering av uppgifter som just är förebyggande och förtroendeskapande, och kommunala stadsvakter skulle möjligtvis kunna i någon mån täcka den luckan. Men vi vill understryka att i första hand behövs det fler poliser. Dels har staden faktiskt ett ansvar för stockholmarnas välfärd och trygghet, oavsett hur polisen fungerar. Vi tror att man genom stadsvakter kan bidra till ordning och trygghet.

Vårt förslag om att staden bör ta större ansvar för människors trygghet genom att förbättra ordningshållningen på offentliga platser innebär inte att staden ska överta den statliga polisens uppgifter. En stadsvakt ska just ansvara för att förebygga ordningsstörningar och brott på allmänna platser.

Det finns redan försök i staden. I Kista stadsdelsnämnd jobbar man med centrumvårdar, stationerade i och omkring Husby centrum. Det har gått att läsa i flera av bostadsföretagens tidningar om att enskilda medborgare vittnar om att de upplever att det känns mer tryggt i de områdena.

Därför är det märkligt att man inte ens vill utreda och förbereda upprättandet av en stadsvaktsorganisation, så jag yrkar bifall till vår motion.

Anförande nr 272

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Det är en väldigt viktig fråga som Kristdemokraterna tar upp. Jag håller med om att det inte är en kommunal uppgift att inrätta sådana här vaktstyrkor, men vad som oroar mig kolossalt när jag läser utlåtandet är borgarrådets syn på detta, eller rättare sagt brist på syn. Två meningar förtjänar denna fråga från ansvarigt borgarråd!

Det finns få saker, tror jag ni ska finna om ni går ut och frågar stockholmarna, som oroar dem så mycket som den ökande otryggheten. Ute hos mig i söderort ökar brottsligheten kolossalt, samtidigt som vi på grund av den socialdemokratiska regeringspolitiken tvingas dra ned på antalet poliser. Förra veckan beslutades att vi ska få 15 färre poliser ute hos oss, samtidigt som brottsligheten går käpprätt i höjden.

Det kunde vara så få som dessa 15 poliser bara därför att man beslutade sig för att inte bibehålla full kapacitet från förra året utan drar ned polisens drift med 95 procent. Därför behöver man bara minska antalet poliser med 15.

Så ser det ut i verkligheten i Socialdemokraternas Sverige och när Socialdemokraterna styr Stockholm!

Det socialdemokratiska borgarrådet bevärdigar detta med två meningar om att man inte ska ha en kommunal vaktstyrka. Jag skulle vara oerhört intresserad av att få höra vad Socialdemokraterna – som ju har ansvaret både här och centralt – tänker göra för att trygga medborgarnas säkerhet i Sverige.

Vi vet att man har köpt in vakter för att sköta om polisens uppgifter utanför Åhléns. Kanske är det ett alternativ, att det inte ska vara kommunala vakter utan någon sorts inhyrda vakter, eller medborgargarden, som är en annan populär lösning på problemet?

Hur tänker Socialdemokraterna se till att Stockholm blir säkrare? Det är en kommunal angelägenhet. Jag skulle gärna vilja ha svar på den frågan – i mer än två meningar, tack!

Anförande nr 273

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Herr ordförande, fullmäktige! Det är ju oerhört allvarligt att människor inte känner trygghet, vare sig till liv eller till ägodelar eller till sina bostäder. Vilka är det som är ansvariga för detta? Det är naturligtvis regeringen. Och det ansvaret vilar tungt, när brottsutvecklingen fortsätter och otryggheten ökar på det sätt som sker.

Man har haft Polishögskolan stängd i ett antal år. Nu försöker man att komma i kapp, men det är inte så lätt, det har blivit ett glapp. Vi har blivit av med flera hundra poliser i Stockholms län de senaste åren.

Om man ska ersätta poliser med någonting annat, är det lätt hänt att det uppstår gränsdragningsproblem.

Det är skillnad att ha tre års polisutbildning, efter att det har provats noggrant vilka som ska få tas in på Polishögskolan, eller någon form av väktare eller vakter som har bara några få timmars utbildning. När det gäller att ingripa kan det bli en väldig skillnad i ingripandet som sådant, även om det från början kan synas vara en bagatell så kan det utvecklas. Det kan visa sig att det rör sig om en efterlyst person, en person med vapen på sig eller någonting annat som inte så lätt låter sig tillrättaföras eller gripas.

Därför är det oerhört viktigt att vi hjälps åt att påverka regeringen, att det blir fler poliser och att på det sättet det blir ett större ansvarstagande i det övriga rättsväsendet så att det snabbare blir dom och att de skyldiga sitter inlåsta. På det sättet ökar naturligtvis tryggheten ute på gator och torg.

Men det är på regeringen som det här ligger, och det är bättre med riktiga poliser än någon annan form.

Anförande nr 274

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Även om mina synpunkter är väldigt korta, är det icke förty så att den här frågan är absolut inte enkel. Det tror jag alla kan skriva under på.

Ewa Samuelsson ställer frågan: Varför vi inte kan utreda och pröva detta? Jag måste säga att jag för ovanlighetens skull håller med Moderaterna. Det kommer att bli våra gränsdragningsproblem, och det är inte alldeles enkelt att veta var gränsen ska gå.

Jag tror inte att det är lätt att lösa trygghetsfrågorna, framför allt inte i Sveriges huvudstad. Lösningen är inte, som Madeleine ställer frågan, antingen–eller, det är inte medborgargården, det är inte stadsvaktsorganisation, och det är självklart inte köpta vakter, utan en kombination av åtgärder – en kombination som handlar om ett tidigt socialt ansvarstagande med förebyggande insatser, med insatser från föräldrar och skola, fler poliser och så vidare, och framför allt att rättsväsendet har möjligheter och tillräckliga resurser att snabbt handlägga den här typen av ärenden.

Frågan är komplex. Kanske är det därför som jag valde att skriva ett kort yttrande. Jag tror inte att stadsvaktsorganisationen, varken kortsiktigt eller långsiktigt, löser den här typen av problem. Det krävs en samverkan mellan olika intressenter och parter, inom staden men också mellan staden och den nationella nivån.

Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 275

E w a S a m u e l s s o n (kd): Jag vill bara återigen understryka att vårt första alternativ naturligtvis är att vi skulle få fler närpoliser. Det sade jag också i mitt inlägg.

Men det jag inte förstår är varför gränsdragningsproblemen skulle vara mindre i dag, när vi har många olika privata vaktstyrkor. I Globenområdet, till exempel, är det flera olika vaktbolag som under samma tid finns där. Jag förstår därför inte hur man kan acceptera dessa privata ordningsvakter i centrumbildningar och annat som tillhör staden men inte kan acceptera att ha stadsvakter till exempel i våra parker och på gator och torg.

Jag understryker igen att det allra bästa är om vi kunde utöka närpolisreformen och få fler poliser.

Anförande nr 276

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Herr ordförande, fullmäktige! Från Miljöpartiets sida tycker vi inte heller att det här med stadsvakter är någon speciellt bra idé. Jag

tror att det är farligt att föra över för mycket ansvar på kommunen eller att ta på sig allt mer ansvar inom allt fler områden. Det är bättre att vi i stället försöker sköta de områden som vi har med en god kvalitet. Sedan tycker jag att staten ska ta det ansvar som den har.

Man kan också vidga det här till en större diskussion om på vilka sätt man ska arbeta med trygghetsfrågorna. Vi kan se att vårt samhälle under de sista åren har blivit allt osäkrare. Människor känner inte varandra, det finns inte samma sociala kontroll som det fanns förr i världen. Kanske är det lite grann det som man ska bygga sitt tänkande på när man pratar om säkerhetsfrågor. Jag tror att det faktiskt är så att detta att känna varandra att finnas i närheten av varandra är sådant som det är viktigt att bygga på.

Jag håller med er i viss mån, när ni pratar om fler närpolisier till exempel. Ni ska veta vilket oerhört gott arbete närpolisen utför, framför allt i våra förorter! Det är mycket, mycket bra.

Men det handlar ju också om att arbeta vidare med ett aktivt arbete inom kriminalvården, alltså att få en vård som verkligen leder någonstans och inte som i dag handlar mer om förvaring och ibland snarare lär ungdomar till brott, har jag en känsla av – den funkar inte alltid så bra som man skulle önska, även om det också finns delar av den som är ljuspunkter.

Just de här delarna tror jag är det som är det mest intressanta att förstärka, och det är det som är det intressanta att göra någonting av. En stadsvaktsorganisation är jag inte alls säker på skulle på något sätt kunna bidra till en sådan utveckling, utan snarare är det förebyggande åtgärder, närmare människor, och ett aktivt arbete med de människor som tyvärr på ett eller annat sätt har hamnat inom kriminalvården. Så menar vi i Miljöpartiet att det här ska gå till.

Med det, herr ordförande, ber jag att få yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 277

E w a S a m u e l s s o n (kd): Jo men Christer, det är klart att det förebyggande arbete inte ska uteslutas. Det är en självklarhet att det måste fortgå hela tiden, och det är oerhört viktigt.

Men nu är vi ju i den situationen att fler och fler människor här och nu känner sig otrygga. Då är det intressant att se att människorna redovisar att det är tryggare för dem att se de centrumvårdar som finns ute kring Husby centrum. Även om de inte behöver ingripa så ofta, gör redan detta att de finns på gator och torg att det känns tryggare.

Om det var kommunen som ansvarade för de här stadsvakterna, måste det göra gränsdragningarna enklare än om det bara finns vakter i privata bolag.

Anförande nr 278

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Ewa, jag kan väl säga så här. Jag tror inte riktigt på idén om stadsvakter, egentligen av det skälet att vi ser hur synen på väktare många gånger har utvecklat sig. Jag är inte alls säker på att det skulle leda till något bättre.

Jag vill inte på något sätt kritisera väktarkåren, men jag ser att synen på väktare, till exempel bland ungdomar ute i förorterna, inte alls är något vidare trygghetsskapande utan snarare konfliktskapande i många fall. Mot den bakgrunden tror inte jag på att den modellen skulle vara så bra.

Därför tycker jag inte att det här är ett bra förslag.

Anförande nr 279

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det är lite lössläppt i salen så här dags på kvällen!

Om man läser den motion som Ewa Samuelsson och Fredrik Wallén har skrivit kommer man osökt att tänka på en parallell till polisorganisationen. Ni drar också upp den lite grann på samma sätt. Då är det inte konstigt att vi vill avslå den.

Själva har ni tagit upp, liksom remissinstanserna också har gjort, att det i några delar av staden finns medborgarvårdar, det finns centrumvårdar i Husby och det finns Lugna Gatan på många ställen där man har ett samarbete mellan bostadsbolagen och SL, till exempel, just för att människor ska känna sig trygga. Många kvinnor brukar säga att just när de ska gå hem från tunnelbanan på kvällen känner de sig otrygga på grund av mörker och att det är mycket buskage eller dålig belysning. Med andra ord finns det mycket man kan göra.

Då tror inte jag att en stadsvaktsorganisation är det bästa receptet.

Ewa Samuelsson fick för kanske en timme sedan ett papper av mig, där jag bjöd in till en fortsatt diskussion och till att utveckla ett brottsförebyggande arbete för hela staden. Det finns brottsförebyggande råd; inte riktigt i alla stadsdelar. De är lite olika utvecklade. Vi vill se till att de kan utvecklas bättre över hela staden. De tror jag fyller ett gott syfte med att öka tryggheten för stadens invånare i ett närområde, eftersom tanken är att de ska finnas i stadsdelarna, där man har kunskapen och kännedomen. Då får man med såväl kommunen som polisens organisation, då polisen också ingår i detta centrala brottsförebyggande arbete.

Med det, ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 280

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag håller med Margareta Olofsson om att polisen naturligtvis är en statlig angelägenhet. Jag ser ingen som helst lösning i att inrätta någon form av kommunala stadsvakter eller vad man nu kallar det. Det är ingen framkomlig väg.

Jag har också tagit del av Socialdemokraternas vallöfte nummer 51, som handlar om säkerhet. Annika Billström, du lovade inför valet att brottsligheten i Stockholm ska minska och att en bred satsning på säkerhet och trygghet ska genomföras. Vid en frågestund för ett par månader sedan har jag frågat dig om vad du hade gjort för just det här. Då hade du inte gjort särskilt mycket, och jag har inte kunnat notera att det görs någonting nu. Jag känner inte till att något ärende är på gång i den delen just nu.

Däremot tror jag att lösningen på polisens kris inte enbart är att man måste se till att det blir fler poliser – det är naturligtvis en del i det hela – men det är också så att polismännen måste göra rätt saker, så det behövs fler anställda i polisorganisationen. I samband med riksdagens öppnande noterade jag att nu även statsministern har vaknat i polisfrågorna och har anvisat ett antal miljarder till polisen.

Nu vet vi ju att det är lätt att lova, men vi har ännu inte sett några konkreta besked. Jag hoppas att sådana kommer. Jag hoppas också att Annika Billström kan säga någonting. När tänker du infria vallöfte nummer 51?

Anförande nr 281

R e b w a r H a s s a n (mp) Ordförande, ledamöter! Vi tycker också att det behövs fler poliser, och patrullerande poliser.

Vid förra sammanträdet i Rinkeby träffade vi polischefen för Rinkeby, och då ställde jag frågor till honom. Hur ser det ut bland poliserna? Var är mångfalden? Hans svar att det är ett fåtal invandrare som vill bli poliser. Varför?

Efteråt tänkte jag att det bland annat beror på att det inte finns goda förebilder för poliser i stadsdelarna – det tycker i alla fall jag själv. Också från polisernas sida anser de att invandrare ofta är brottsbenägna eller brottslingar.

Därför menar jag att man samtidigt lyfter mångfaldsfrågan med polisen. Det behövs poliser med olika etnisk bakgrund bland dem som patrullerar i stadsdelarna. Samtidigt behöver man undersöka om polisen besöker olika föreningar och informera om varför det finns misstänksamhet bland invandrare mot poliser eller tvärtom. Det är en intressant fråga.

Det gäller inte bara att anställa fler poliser för att lösa problemet i stadsdelarna, utan det behövs också mångfald bland poliserna.